

T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
UYGULAMALI PSİKOLOJİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

GENÇLERDE ALGILANAN SOSYAL DESTEK VE
YALNIZLIK DUYGUSUNUN
İNTERNET KULLANIMINA ETKİSİNİN
İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Nüzhet Özlem TAŞDEMİR

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Hakan ERTUFAN

İstanbul-2016

T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
UYGULAMALI PSİKOLOJİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

GENÇLERDE ALGILANAN SOSYAL DESTEK VE
YALNIZLIK DUYGUSUNUN İNTERNET KULLANIMINA
ETKİSİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Nüzhet Özlem TAŞDEMİR

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Hakan ERTUFAN

İstanbul-2016

T.C.

HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

..... Psikoloji Anabilim/Anasanat Dalı Uygulamalı Psikoloji Programı Tezli Yüksek Lisans
öğrencisi Nurket Özkan TASDEMİR tarafından hazırlanan
“ Gençlerde Algılanan Sosyal Destek ve Yalnızlık Duygusunun
..... İnternet Kullanımına Etkisinin İncelenmesi ”
adlı bu çalışma jürimizce Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Sınav Tarihi : 16/06/2016

(Jüri Üyesinin Ünvanı, Adı, Soyadı ve Kurumu) :

İmzası :

Jüri Üyesi: Yrd. Doç. Dr. Hakan ERTURAN

Danışman: Hakan Üniv. Psikoloji ASD/ABD Öğr. Üyesi

Jüri Üyesi: Yrd. Doç. Dr. Zehra Banu SAYINER

Hakan Üniv. Psikoloji ASD/ ABD Öğr. Üyesi

Jüri Üyesi: Prof. Dr. Orhan DOĞAN

Beykent Üniv. Psikoloji ASD/ ABD Öğr. Üyesi

Jüri Üyesi:

..... Üniv. ASD/ ABD Öğr. Üyesi (Yedek)

Jüri Üyesi:

..... Üniv. ASD/ ABD Öğr. Üyesi (Yedek)

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans tez sürecimde, bilgisini ve desteğini benden esirgemeyen, yoğun çalışma programı içinde tez danıŐmanlıęımı kabul eden, her zaman anlayıŐlı ve motive edici tutumuyla yanımda olan, bıkmadan yorulmadan sorularımı cevaplayan, her zaman çok güvendiğim, kıymetli bir akademisyen olarak örnek aldığım ve saygı duyduğum değerli hocam Yrd.Doç.Dr. Hakan ERTUFAN'a sonsuz teŐekkürlerimi sunarım.

Bu yoğun süreçte bana destek olan, tecrübelerini benimle paylaŐan, istediğim her an çekinmeden arayıp danıŐabildięim, sorularımı bıkmadan usanmadan cevaplayan değerli arkadaşım Ali Haydar BALKAYA'ya sonsuz teŐekkürlerimi sunarım.

Öleklerimi uygulamam konusunda bana yardımcı olan, İstanbul Bahçelievler Kemal Hasoğlu Anadolu Lisesi okul müdürü, okul rehber öğretmeni, 9. ve 12. sınıf öğrencilerine çok teşekkür ederim. Yoğun tez sürecimde beni destekleyen ve çalışma takvimimiz içerisinde bana imkanlar sunan, Siyavuşpaşa İlkokulu idari kadrosuna ve çalışma arkadaŐlarıma teşekkür ederim.

YaŐamım boyunca yanımda olan, şüphesiz beni bugünlere getiren, değerli aileme; annem, babam ve kardeŐlerim Mehlika, Zehra ve Gökhan'a sonsuz sevgi ve saygılar sunarım.

Nihayet beni her zaman destekleyen, bana hep inanan ve güvenen, kararlarımda en büyük desteği veren, her zaman yanımda olacağına emin olduğum kıymetli eŐim Hidayet TAŞDEMİR'e ve varoluŐuyla bana yaşama ve baŐarma enerjisi veren, hayatı daha çok sevdiren güzeller güzeli kızım Elif Nehir'ime sonsuz teŐekkürlerimi sunarım.

Nüzhet Özlem TAŞDEMİR

İÇİNDEKİLER

	Sayfa no
İÇİNDEKİLER.....	i
TABLolar LİSTESİ.....	iv
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	ix
KISALTMALAR LİSTESİ.....	x
ÖZET.....	xi
ABSTRACT.....	xii
1.GİRİŞ.....	1
1.1. Problem.....	1
1.1.1. Alt Problemler.....	1
1.2. Amaç.....	2
1.3. Önem.....	2
1.4. Sayıtlar.....	2
1.5. Hipotezler.....	2
2.KURAMSAL TEMELLER.....	3
2.1. Ergenlik Dönemi.....	3
2.1.1. Ergenlik Döneminin Gelişim Özellikleri.....	5
2.1.1.1. Ergenlik Döneminde Fiziksel Gelişim.....	5
2.1.1.2. Ergenlik Döneminde Zihinsel Gelişim.....	5
2.1.1.3. Ergenlik Döneminde Duygusal ve Sosyal Gelişim.....	5
2.1.2. Ergenliği Etkileyen Etmenler.....	6
2.1.3. Erikson'un Psikososyal Gelişim Dönemleri.....	6
2.2. İnternetin Tanımı ve Önemi.....	10
2.2.1. İnternet Bağımlılığı.....	13
2.2.2. İnternet Bağımlılığının Belirtileri.....	14
2.2.2.1. Yeşilay'a göre Teknoloji Bağımlılığının Belirtileri.....	14
2.2.2.2. Kültegin Ögel'e göre İnternet Bağımlılığının Belirtileri.....	15
2.2.3. İnternet Bağımlılığı Modelleri.....	15

2.2.3.1. Young'a Göre İnternet Bağımlılığı.....	15
2.2.3.2. Goldberg' e Göre İnternet Bağımlılığı.....	16
2.2.3.3. Davis'in Bilişsel-Davranışçı Yaklaşımına Dayalı Patolojik İnternet Kullanım Modeli.....	17
2.2.3.4. Griffiths'in İnternet Bağımlılığı Modeli.....	19
2.2.4. İnternet Bağımlılığının Sebepleri.....	20
2.2.5. İnternet Bağımlılığının Etiyolojisi.....	20
2.2.6. İnternet Bağımlılığının Neden Olduğu Sorunlar.....	21
2.2.7. Sağlıklı İnternet Kullanımı.....	21
2.2.8. İnternet Bağımlılığının Tedavisi.....	22
2.2.8.1. Genel İlkeler.....	22
2.2.8.2. Young'un İnternet Bağımlılığının Tedavisi.....	22
2.2.8.3. İnternet Bağımlılığında Farmakoterapi.....	23
2.3. Yalnızlık.....	23
2.3.1 Yalnızlığın Boyutları.....	24
2.3.2. Yalnızlığa Kuramsal ve Kavramsal Yaklaşım.....	25
2.3.3. Yalnızlık ve İnternet Kullanımı.....	26
2.3.3.1. Yalnız Hissetme İnternet Kullanımına Yönelir.....	26
2.3.3.2. Yoğun İnternet Kullanımı Yalnızlığa Neden Olur.....	26
2.3.4. Ergenlerde Yalnızlık.....	28
2.3.5. Yalnızlıkla Başa Çıkma.....	29
2.4. Sosyal Destek.....	30
2.4.1. Sosyal Destek Tanımı ve Önemi.....	30
2.4.2. Sosyal Destek Türleri.....	32
3. YÖNTEM.....	36
4. BULGULAR.....	40
5. TARTIŞMA VE SONUÇ.....	90
5.1. Sınırlılıklar ve Öneriler.....	92
6. KAYNAKLAR.....	94
7. EKLER.....	99
Ek-1: Etik Kurul Onayı.....	99

Ek-2: Gönüllü Onay Bilgi Formu	102
Ek-3: Genel Bilgi Formu	104
Ek-4: Yalnızlık Ölçeği.....	107
Ek-5: Algılanan Sosyal Destek Ölçeği-R.....	109
Ek-6: İnternet Bağımlılığı Ölçeği	112
8. ÖZGEÇMİŞ.....	117

TABLULAR LİSTESİ

Sayfa no.

Tablo 4.1: Araştırmaya Katılan Gençlerin Çeşitli Değişkenlere İlişkin Dağılımı.....	40
Tablo 4.2: Gençlerin İnternet Bağımlılığı ve Yalnızlık Ölçeklerinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Gruba Göre Dağılımı.....	43
Tablo 4.3: Gençlerin Sosyal Destek Envanterinin Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Gruba Göre Dağılımı.....	44
Tablo 4.4: Gençlerin Cinsiyetlerine Göre Grupların İnternet Bağımlılığı ve Yalnızlık Ölçeklerinin Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması.....	44
Tablo 4.5: Gençlerin Cinsiyetlerine Göre Grupların Sosyal Destek Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması.....	45
Tablo 4.6: Gençlerin Yaşları İle Gençlerin İnternet Bağımlılığı ve Yalnızlık Ölçeklerinden Aldıkları Puanlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.....	46
Tablo 4.7: Gençlerin Yaşları İle Gençlerin Sosyal Destek Envanterinin Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.....	47
Tablo 4.8: Gençlerin Hangi Sınıfta Okuduklarına Göre Grupların İnternet Bağımlılığı ve Yalnızlık Ölçeklerinin Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması	48
Tablo 4.9: Gençlerin Hangi Sınıfta Okuduklarına Göre Grupların Sosyal Destek Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması	49
Tablo 4.10: Gençlerin Kaç Kardeş Oldukları İle Gençlerin İnternet Bağımlılığı ve Yalnızlık Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması.....	50

Tablo 4.11: Gençlerin Kaç Kardeş Oldukları İle Gençlerin Sosyal Destek Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması.....	51
Tablo 4.12: Gençlerin Kaçınıcı Çocuk Oldukları İle Gençlerin İnternet Bağımlılığı ve Yalnızlık Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması.....	52
Tablo 4.13: Gençlerin kaçınıcı Çocuk Oldukları İle Gençlerin Sosyal Destek Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması.....	52
Tablo 4.14: Gençlerin Annelerinin Eğitim Düzeyleri İle Gençlerin İnternet Bağımlılığı ve Yalnızlık Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması.....	53
Tablo 4.15: Gençlerin Annelerinin Eğitim Düzeyleri İle Gençlerin Sosyal Destek Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması.....	54
Tablo 4.16: Gençlerin Babalarının Eğitim Düzeyleri İle Gençlerin İnternet Bağımlılığı ve Yalnızlık Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması.....	55
Tablo 4.17: Gençlerin Babalarının Eğitim Düzeyleri İle Gençlerin Sosyal Destek Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması.....	55
Tablo 4.18: Gençlerin Annelerinden Gördükleri Yakınlık İle Gençlerin İnternet Bağımlılığı ve Yalnızlık Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması.....	56
Tablo 4.18.1 İnternet Bağımlılığı Ölçeğinin Puanlarının Gençlerin Annelerinden Gördükleri Yakınlıklara Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Post Hoc Scheffe Testi Sonuçları.....	57

Tablo 4.19: Gençlerin Annelerinden Gördükleri Yakınlık İle Gençlerin Sosyal Destek Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması.....	58
Tablo 4.19.1 Aileden Algılanan Sosyal Destek, Öğretmenden Algılanan Sosyal Destek ve Sosyal Destek (Toplam Skor) Ölçeklerinin Puanlarının Gençlerin Annelerinden Gördükleri Yakınlıklara Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Post Hoc Scheffe Testi Sonuçları.....	59
Tablo 4.20: Gençlerin Babalarından Gördükleri Yakınlık İle Gençlerin İnternet Bağımlılığı ve Yalnızlık Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması.....	61
Tablo 4.20.1 İnternet Bağımlılığı Ölçeğinin Puanlarının Gençlerin Babalarından Gördükleri Yakınlıklara Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Post Hoc Scheffe Testi Sonuçları.....	62
Tablo 4.21: Gençlerin Babalarından Gördükleri Yakınlık İle Gençlerin Sosyal Destek Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması.....	63
Tablo 4.21.1 Aileden Algılanan Sosyal Destek ve Sosyal Destek (Toplam Skor) Ölçeklerinin Puanlarının Gençlerin Babalarından Gördükleri Yakınlıklara Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Post Hoc Scheffe Testi Sonuçları.....	64
Tablo 4.22: Gençlerin Annelerin Çocuğu Mutlu Edecek Kadar Zaman Ayırıp Ayırmadığına Göre Grupların İnternet Bağımlılığı ve Yalnızlık Ölçeklerinin Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması	66
Tablo 4.23: Gençlerin Annelerin Çocuğu Mutlu Edecek Kadar Zaman Ayırıp Ayırmadığına Göre Grupların Sosyal Destek Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması.....	67
Tablo 4.24: Gençlerin Babaların Çocuğu Mutlu Edecek Kadar Zaman Ayırıp Ayırmadığına Göre Grupların İnternet Bağımlılığı ve Yalnızlık Ölçeklerinin Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması	68

Tablo 4.25: Gençlerin Babaların Çocuğu Mutlu Edecek Kadar Zaman Ayırıp Ayırmadığına Göre Grupların Sosyal Destek Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması.....	69
Tablo 4.26: Gençlerin Arkadaşlarıyla Ne Sıklıkla Faaliyet İçinde Buldukları İle Gençlerin İnternet Bağımlılığı ve Yalnızlık Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması.....	71
Tablo 4.27: Gençlerin Arkadaşlarıyla Ne Sıklıkla Faaliyet İçinde Buldukları İle Gençlerin Sosyal Destek Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması.....	71
Tablo 4.28: Gençlerin Kendilerine Yakın Gördükleri Kaç Arkadaşı Olduğu İle Gençlerin İnternet Bağımlılığı ve Yalnızlık Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması.....	72
Tablo 4.29: Gençlerin Kendilerine Yakın Gördükleri Kaç Arkadaşı Olduğu İle Gençlerin Sosyal Destek Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması.....	73
Tablo 4.29.1 Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin Puanlarının Gençlerin Kendilerine Yakın Gördükleri Kaç Arkadaşı Olduğuna Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Post Hoc Scheffe Testi Sonuçları.....	74
Tablo 4.30: Gençlerin İnterneti Ne Amaçla Kullandıkları İle Gençlerin İnternet Bağımlılığı ve Yalnızlık Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması.....	76
Tablo 4.30.1 İnternet Bağımlılığı Ölçeğinin Puanlarının Gençlerin İnterneti Ne Amaçla Kullandıklarına Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Post Hoc Scheffe Testi Sonuçları.....	75
Tablo 4.31: Gençlerin İnterneti Ne Amaçla Kullandıkları İle Gençlerin Sosyal Destek Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması.....	77
Tablo 4.31.1 Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin Puanlarının Gençlerin İnterneti Ne Amaçla Kullandıklarına Göre Hangi Gruplar Arasında	

Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Post Hoc Scheffe Testi Sonuçları.....	78
Tablo 4.32: Gençlerin İnternete Bağlanmadığında Kendini Nasıl Hissettiklerine Göre Grupların İnternet Bağımlılığı ve Yalnızlık Ölçeklerinin Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması	79
Tablo 4.33: Gençlerin İnternete Bağlanmadığında Kendini Nasıl Hissettiklerine Göre Grupların Sosyal Destek Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması	80
Tablo 4.34: Gençlerin Sosyal Destek Envanterinin Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanlar İle Gençlerin İnternet Bağımlılığı Ölçeğinden Aldıkları Puanlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.....	81
Tablo 4.35: Gençlerin Sosyal Destek Envanterinin Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanlar İle Gençlerin Yalnızlık Ölçeğinden Aldıkları Puanlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.....	82
Tablo 4.36: Gençlerin Yalnızlık Ölçeğinden Aldıkları Puanlar İle Gençlerin İnternet Bağımlılığı Ölçeğinden Aldıkları Puanlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.....	83
Tablo 4.37: Gençlerin Öğretmenden Algıladıkları Sosyal Destek Düzeylerinin Gençlerin İnternet Bağımlılığı Düzeyleri Üzerine Etkisinin İncelenmesi.....	84
Tablo 4.38: Gençlerin Yalnızlık Düzeylerinin Gençlerin İnternet Bağımlılığı Düzeyleri Üzerine Etkisinin İncelenmesi.....	85

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa no.

Şekil 1: Davis'in Bilişsel-Davranışçı Yaklaşımına Dayalı Patolojik İnternet Kullanımı Modeli.....	18
--	----

KISALTMALAR

N: Vaka sayısı

p: Anlamlılık düzeyi

GENEL BİLGİLER

Adı ve Soyadı : Nüzhet Özlem TAŞDEMİR

Anabilim Dalı : Psikoloji

Programı : Uygulamalı Psikoloji

Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Hakan ERTUFAN

Tez Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans – Haziran 2016

GENÇLERDE ALGILANAN SOSYAL DESTEK VE YALNIZLIK

DUYGUSUNUN İNTERNET KULLANIMININA

ETKİSİNİN İNCELENMESİ

ÖZET

Bu çalışmanın temel amacı, gençlerin ailelerinden, arkadaşlarından ve öğretmenlerinden algıladıkları sosyal destek ile yalnızlık hislerinin, internet kullanım düzeyleri arasındaki ilişkinin ortaya konmasıdır. Çalışmanın örneklemini, İstanbul Bahçelievler Kemal Hasoğlu Anadolu Lisesi'nde okuyan toplam 285, dokuzuncu ve onbirinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmanın verileri, Genel Bilgi Formu, İnternet Bağımlılığı Ölçeği, Yalnızlık Ölçeği ve Algılanan Sosyal Destek Ölçeği kullanılarak elde edilmiştir. Elde edilen veriler Mann-Whitney U testi, Kruskal Wallis H testi, Spearman Korelasyon Testi ve Post Hoc Scheffe testi ile analiz edilmiştir.

Sonuç olarak, gençlerin algıladıkları sosyal destek ölçeğinden aldıkları puanlar ile internet bağımlılığı ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Gençlerin algıladıkları sosyal destek arttıkça; internet bağımlılığı düzeyleri de düşmekte olduğu görülmektedir.

Gençlerin algıladıkları sosyal destek ölçeğinden aldıkları puanlar ile yalnızlık ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Gençlerin algıladıkları sosyal destek arttıkça; yalnızlık düzeyleri de düşmekte olduğu görülmektedir.

Gençlerin yalnızlık ölçeğinden aldıkları puanlar ile internet bağımlılığı ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Gençlerin yalnızlık düzeyleri arttıkça; internet bağımlılığı düzeyleri de artmakta olduğu görülmektedir. Gençlerin yalnızlık düzeyleri internet bağımlılığını arttırmaktadır.

Anahtar kelimeler: Sosyal destek, ergen, yalnızlık duygusu, internet

GENERAL INFORMATION

Name and Surname : Nüzhet Özlem TAŞDEMİR

Department : Psychology

Program : Applied Psychology

Thesis Adviser : Assistant Professor Dr. Hakan ERTUFAN

Type and Date of Thesis : Master's – June 2016

EFFECTS OF PERCEIVED SOCIAL SUPPORT AND ISOLATION FEELING ON INTERNET USE IN YOUNG ADULTS

ABSTRACT

The main purpose of this research is to examine the relationship between the internet use of young adults and their perceived social support from friends and teachers and isolation feeling. The sample group of the study consists of 285 ninth and twelfth grade students studying at Istanbul Bahcelievler Kemal Hasoglu Anatolian High School.

The data of the study are obtained by using General Information Form, Internet Addiction Scale and Perceived Social Support Scale. The data were analysed by Mann-Whitney U, Kruskal Wallis H, Spearman Correlation and Post Hoc Scheffe tests.

As a result, it is seen that there is a meaningful relation between the perceived social support and the internet addiction of young adults. It is observed that internet addiction levels decrease as the perceived social support of young adults increases.

It is seen that there is a meaningful relation between the perceived social support and the loneliness feeling of young adults. It is observed that loneliness feeling levels decrease as the perceived social support of young adults increases.

It is seen that there is a meaningful relation between the loneliness and the internet addiction of young adults. It is observed that internet addiction levels increase as the loneliness feeling of young adults increases. Loneliness levels of young adults increase internet addiction.

Keywords: Social support, adolescent, loneliness feeling, internet.

1.GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problemi tanımlanmış, genel amaç ve alt amaçları sıralanmış, önemi tartışılmış, sınırlılıkları belirlenerek araştırma ile ilgili önemli kısaltma ve kavramlar tanımlanmıştır.

1.1 Araştırmanın Problemi

Gençlerde internet kullanımı yoğun bir şekilde görülmektedir. Kendini ifade edemeyen, yalnız hisseden, sevilmediğini, takdir görmediğini, ilgilenilmediğini ve onaylanmadığını düşünen birey, kendini daha iyi hissettiği sanal aleme yönelmektedir. Bu çalışmanın problemi, sosyal destek ve yalnızlık bireyin sanal aleme yönelmesinde ne kadar etkilidir?

1.1.1. Alt Problemler

1. Gençlerin hissettikleri yalnızlık duygusunun internet kullanım düzeyine anlamlı bir etkisi var mıdır?
- 2.Gençlerin öğretmenlerinden az sosyal destek görmesinin internet kullanım düzeyine anlamlı bir etkisi var mıdır?
3. Cinsiyetle internet kullanımı arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
4. Annenin ayırdığı zamana göre internet kullanımı anlamlı bir farklılık gösterir mi?
5. Annenin ayırdığı zamana göre yalnızlık hissi anlamlı bir farklılık gösterir mi?
6. Annenin ayırdığı zamana göre algılanan sosyal destek anlamlı bir farklılık gösterir mi?
7. Babanın ayırdığı zamana göre internet kullanımı anlamlı bir farklılık gösterir mi?
8. Yaşa göre algılanan sosyal destek anlamlı bir farklılık gösterir mi?
9. Yakın arkadaş sayısına göre yalnızlık anlamlı bir farklılık gösterir mi?

1.2. Amaç

Bu araştırmanın amacı, lise çağındaki gençlerin internet kullanımını sosyal destek ve yalnızlık gibi değişkenlere göre aralarındaki ilişkiyi belirleyebilmektir.

1.3.Önem

Lise çağındaki gençlerin internet kullanım düzeylerinin, algıladıkları sosyal destekle, yalnızlık hisleriyle ve demografik sorulara göre değişiklik göstereceği öngörülmüştür. Buna bağlı olarak araştırılan iki sınıf düzeyiyle, gençlerin algıladıkları sosyal destek ve yalnızlık duygularının internet kullanımını ne ölçüde etkilediği bulgularının, öğretmenlere, öğrencilere ve internet kullanımı alanında yapılacak çalışmalara katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

1.4. Sayıtlar

Çalışmada kullanılan yapılandırılmış ölçme araçlarına öğrencilerin verdikleri yanıtlar onların gerçek görüş ve düşüncelerini yansıtmaktadır. Öğrenciler içten bir şekilde duygu ve düşüncelerini ifade etmişlerdir.

1.5. Hipotezler

1. Algılanan sosyal destek arttıkça, internet bağımlılığı azalır.
2. Yalnızlık duygusu arttıkça, internet bağımlılığı azalır.
3. Erkeklerin internet bağımlılığı düzeyi, kadınların internet bağımlılığı düzeyinden yüksektir.
4. 9.sınıfların algıladıkları sosyal destek, 11.sınıfların algıladıkları sosyal destekten yüksektir.
5. Annenin ayırdığı zamandan mutlu olmayanların yalnızlık düzeyi, annenin ayırdığı zamandan mutlu olanların yalnızlık düzeyinden yüksektir.
6. Annenin ayırdığı zamandan mutlu olanların algıladıkları sosyal destek, annenin ayırdığı zamandan mutlu olmayanların algıladıkları sosyal destekten yüksektir.

7. Babanın ayırdığı zamandan mutlu olmayanların internet kullanım düzeyi, babanın ayırdığı zamandan mutlu olanların internet kullanım düzeyinden yüksektir.

8. Yaşı küçük olanların algıladıkları sosyal destek düzeyi, yaşı büyük olanların algıladıkları sosyal destek düzeyinden yüksektir.

9. Yakın arkadaş sayısı az ise, yalnızlık düzeyi yüksektir.

2. KURAMSAL TEMELLER

2.1 Ergenlik Dönemi

İnsan doğumundan ölümüne kadar olan yaşamında birbirinden farklı fakat birbiri üzerine inşa olan çeşitli gelişim aşamalarından geçer. Ergenlik dönemi, çocukluktan yetişkinliğe geçerken yaşanan; fiziksel, duygusal, sosyal ve zihinsel gelişimin en hızlı olduğu, özel bir evredir.

MEB'na göre ergenlik dönemi 12-24 yaş aralığında her insanın yaşadığı ve biyolojik gelişimin bir sonucu olarak zihinsel, cinsel ve bedensel gelişimini sürdürdüğü ve bitiminde toplum içerisinde yetişkin olarak sınıflandırıldığı bir gelişim dönemidir¹. (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2013)

Ergenlik dönemi, fiziksel ve duygusal gelişimlerin yol açtığı, psikososyal ve cinsel olgunlaşma ile başlayan ve bireyin benlik duygusu ile bağımsızlığını kazanmasıyla sona eren bir dönemdir. Bu dönem biyolojik, psikolojik ve sosyal yönden değişikliklerle karakterizedir². (Derman, 2008)

Ergenlik, bireyin gelişim süreci içerisinde çocukluk döneminin bitişiyle başlayan, fizyolojik açıdan erişkinliğe ulaşmaya kadar geçen bir gelişim dönemidir. Bu dönem, fizyolojik anlamda kızlarda adetle ve göğüslerin büyümesiyle; erkeklerde ise yüzde

¹ Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2013

² Derman, O. (2008). *Ergenlerde Psikososyal Gelişim*. İstanbul: İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri Adolesan Sağlığı II Sempozyum Dizisi, 19

kılların çıkması ve sesin kalınlaşmasıyla başlayan genel olarak da 13-22 yaşlar arasını kapsar³. (Koç, 2004)

Ergenlik dönemi de kendi içerisinde evrelere ayrılmaktadır: Orhan Derman ergenlik dönemini 3 evreye ayırmıştır:

Erken Ergenlik (12-14 yaş), Orta Ergenlik (15-18 yaş), Geç Ergenlik (18-Kimlik Duygusunun Bütünleşmesi)

Erken ergenlik: 12-14 yaş arasındaki bu dönemde hem davranışsal hem de fiziksel olarak büyük değişiklikler olur. Bu değişiklikler kızlarda erkeklerden daha önce başlar. Ergenlik döneminde, cinsiyete uygun biçimlerde davranmaya yönlendirici çevresel tutumların da etkisiyle, toplumsal cinsiyet rollerinin içselleştirilmesi ile cinsel kimlik oluşumu tamamlanır. Bu dönem, bilişsel açıdan da büyük değişiklikleri içerir. Artık soyut işlemler dönemine geçiş başlamıştır. Ancak, bu soyut düşünce bir anda ortaya çıkmaz aksine yavaş ilerleyen süreç, mantıksal çıkarımlar yaparak ve günlük yaşamda idealist ve hipotetik düşünme kapasitesi edinerek ilerleyen bir süreçtir.

Orta Ergenlik: Bu dönemde, ergenin bedensel gelişimi önemli derecede tamamlanmıştır ve artık sıra ruhsal alandaki gelişime gelmiştir. Bu dönemin konuları, ergenin kendini gösterebilmesi, anne ve babanın düşüncelerine değer vermeme, onlarla zıtlasma ve çatışma, ayrışıp bireyselleşebilmedir. Ayrıca gelişen cinsel kimlik ile karşı cinsle ilişkiler de artar.

Geç Ergenlik: 18 yaş civarında başlayıp kimlik duygusunun bütünleşmesi ile sona eren geç ergenlik döneminde, ergen kendini daha iyi tanıma fırsatı bulur ve sosyal bağlar gelişir. Erik Erikson'a göre her bir gelişim döneminin kendine has çatışmaları ve kazanımları vardır ve bu dönemler kendisinden önceki gelişim dönemlerinin etkisiyle şekillenir. Ergenlik döneminde daha önceki gelişim basamaklarında elde edilmesi beklenen temel güven duygusu, özerklik, girişimcilik, çalışma ve yapıcılık gibi kazanımlar olmaksızın tutarlı bir kimlik duygusu geliştirmek zordur. Sağlıklı bir kimlik duygusunun geliştiğinin en önemli bir göstergesi, gencin içsel olarak hissettiği aynılık ve süreklilik duygusunun başkaları tarafından algılanan aynılık ve süreklilik durumuyla tutarlı olmasıdır. Bu dönemde, belli bir yere bağlanma ve ait olma duygusu, iç görü

³ Koç, M. (2004). *Gelişim Psikolojisi Açısından Ergenlik Dönemi ve Genel Özellikleri*. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. Sayı:17 Bursa, 256-231.

gelişimi, geleceğe karşı ilgi, kültürel gelenekleri kabul etme eğilimi doğar. (Akt: Derman, 2008)

2.1.1. Ergenlik Döneminin Gelişim Özellikleri

2.1.1.1. Ergenlikte Fiziksel Gelişim:

Ergenlerdeki en önemli değişimlerden birisi fiziksel büyümenin hızlı olmasıdır. Genç, kısa bir sürede erişkin hayattaki ölçüm değerlerine ulaşır. Bedenen ağırlık açısından iki katına çıkar. Beyin gelişimi on yaş dolaylarında, erişkin hayattaki büyüklük değerinin %96'sına zaten erişmiş olduğundan, adolesan dönemde beyin gelişimi çok büyüme göstermez.

Ergenlik döneminde ağırlık artışı ortalama 20 kg civarlarındadır. Boy uzunluğu ise, uzama erkeklerde 15 yaş civarında en hızlı olurken, kızlarda en hızlı uzama dönemi 13 'tür. Kızlarda ortalama 25 cm., erkeklerde ise ortalama 27cm. boy artışı olur. Yani erişkin boy uzunluğunun büyük bir kısmı da bu dönemde kazanılır.

2.1.1.2. Ergenlikte Zihinsel Gelişim:

Ergenlerdeki oluşan soyut düşünce onların davranışlarını da etki etmektedir. Bu dönemlerde, özellikle 14-15 yaşlarında daha idealist ve eleştireci olmaktadır ama aynı zamanda başkalarının bakış açılarını ve düşünce tarzlarını değerlendirmekte zorlandıkları için de biraz benmerkezcilik vardır. (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2013)

Piaget'e göre, zihinsel gelişimde, öğrenme ile olgunlaşma etkileşimi çok önemlidir. Çocuklar, yaşantılarının, içinde buldukları biyolojik olgunlaşma düzeyleri ile girdiği etkileşim sonucunda, çevrelerindeki olaylara anlamlar yüklerler. Yani, bir çocuğun olayları ifade etme biçimi, içinde bulunduğu gelişim dönemine bağlıdır. (Akt: Yücel, 2009)

2.1.1.3. Duygusal ve Sosyal Gelişim:

Ergenlik dönemi dengesiz, düzensiz ve çelişkileri barındıran bir evredir. Ergen hem yalnız kalmak hem de bir gruba katılma ister, hem ebeveynini hareketlerini ters bulur hem onunla güvende olduğunu düşünür, hem sıkın, endişeli ve umutsuz hem de geleceğe coşkuludur. Öfke, sinirlilik, çabuk kırılma, alınganlık ergenliğin önemli

özellikleridir. Toplumda saygınlık kazanmaya ve statü sahibi olmaya gereksinim duyar. Toplumsal uyum geniş ölçüde bu gereksinimin karşılanmasına bağlıdır⁴. (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2013)

2.1.2. Ergenliği Etkileyen Etmenler

Ergenlik Dönemi her genç için farklı seyreden bir süreçtir. Ergenin içinde yetiştiği çevre ve kendi kişisel özellikleri bu süreçte herkesi birbirinden farklı kılar.

Ergenliğe giriş ve çıkış yaşları ve ergenlik sürecinin nasıl yaşandığı hep bu etkenler sayesinde şekillenir. Bu etkenler; ailevi standartlar, sağlık, stres, yeme-içme, kalıtım, kronik hastalıklar ve yaşanılan yerin iklimi özellikleri ve coğrafi koşullarıdır.

2.1.3. Erikson'un Psiko-sosyal Gelişim Dönemleri

Psikososyal gelişim kuramını Erik Erikson ortaya koymuştur. Erikson çalışmalarının ilk yıllarında Freud'dan oldukça etkilenmişse de, ortaya koyduğu kuram, Freud'un bireye yaklaşımından çok daha farklıdır. Şöyle ki; Freud, bireyin kişilik gelişiminde onun biyolojik yönüne ağırlık verir ancak Erikson'a göre gelişim sürecinde kültürel ve sosyal etmenlerin daha etkilidir⁵. (Arslan, 2008)

Erikson kuramını, "aşamalı oluşum ilkesine" dayandırmaktadır. Burada bahsedilen şey, döllenmiş yumurta hücresinin anne karnındaki gelişimiyle alakalıdır. Tüm dokular yeteri büyüklüğe geldiğinde ayrılmaya ve gelişmeye başlar. Bir dokunun istenilen gibi gelişmesi, bir sonraki basamak için ortam hazırlar. Ancak istenilen gibi gelişmeyen dokuların olumsuz etkisi, bir sonraki gelişim basamağını da olumsuz etkiler. İşte Erikson, kuramını bu ilkeye dayandırmaktadır ve bireyin kişilik gelişiminin sekiz aşamadan oluşan birbiriyle bağlantılı bir yapı olarak görmektedir. Bu sekiz aşamanın her

⁴ Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2013

⁵ Arslan, E. (2008). *Bağlanma Stilleri açısından Ergenlerde Erikson'un Psikososyal Gelişim Dönemleri ve Ego Kimlik Süreçlerinin İncelenmesi*. Doktora Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

bir basamağında, bir olumlu bir de olumsuz duygu bir arada bulunmaktadır ve o evreden baskın çıkan duygu bir sonraki gelişim basamağını etkilemektedir.

Bu iki duygu arasındaki çatışma, o evreye ait krizin konusudur ve o evrenin sonunda hangi duygunun kazanacağı belli olur. Erikson'a göre insan gelişimi birbiriyle bağlantılı sekiz gelişim evresinden geçmektedir. Her bir evrenin de kendine has gelişimsel hedefleri vardır ve her gelişim döneminde de başa çıkılması gereken bir çatışma bulunmaktadır. Erikson'a göre, birey bu çatışmalarla başa çıkabildiği ölçüde sağlıklı bir kişilik geliştirir ve sonraki evrelerdeki çatışmalarla da başa çıkabilmek için donanımı kazanmış olmaktadır. Ancak herhangi bir dönemdeki çatışmayla baş etmede ortaya çıkan başarısızlık, uygun koşullar sağlandığında sonraki dönemlerde de telafi edilebilir⁶. (Akt: Gürses ve Kılavuz, 2011)

Erikson'un gelişim evreleri aşağıdaki gibidir. Buradaki en önemli nokta, bireyin içinde bulunduğu gelişim dönemindeki hedeflerini gerçekleştirmiş olabilmesi için, o dönemde karşılaşmış olduğu çatışmaların veya krizlerin üstesinden gelmesi gerekir. Bu krizler veya çatışmaların gerektiği şekilde çözümlenmesi gerekir. Ancak o zaman gelişime bir katkıda bulunmuş olurlar. Her yeni aşama, bireyin gelişimine katkıda bulunan, kişiliğini şekillendiren veya değiştiren daha önceki kriz ya da aşamaların üzerine kurulmaktadır.

1. Temel güvene karşı güvensizlik dönemi (0-1 yaş)
2. Özerkliğe karşı kuşku ve utanç dönemi (1-3 yaş)
3. Girişimciliğe karşı suçluluk duygusu dönemi (3-6 yaş)
4. Başarıya karşı yetersizlik(aşağılık) duygusu dönemi (7-11 yaş)
5. Kimlik kazanmaya karşı kimlik karmaşası dönemi (11-17 yaş)
6. Yakınlığa karşı yalıtılmışlık (yalnızlık) dönemi (17-30 yaş)
7. Üretkenliğe karşı verimsizlik (durgunluk) dönemi (30-60 yaş)
8. Benlik bütünlüğüne karşı umutsuzluk dönemi (60+ yaş)

⁶ Gürses, İ. ve Kılavuz, M.A. (2011). *Erikson'un Psiko-Sosyal Gelişim Dönemleri Teorisi Açısından Kuşaklararası Din Eğitimi ve İletişiminin Önemi*. Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi. Bursa, Sayı: 2, Cilt: 20, 153-166.

1. Temel güvene karşı güvensizlik dönemi (0-1 yaş)

Bebekte güven duygusunun oluşması; beslenme, uyku, sindirim gibi ihtiyaçlarının giderilmesindeki önem ve düzenle oluşur. Bu dönemde bebek alıcı, anne ise verici durumdadır. Annesiz ihtiyaçlarını gideremeyen bebeğin, anneden belli süreliğine ayrı kalabilmesi, bunu başarabilmesi bebeğin en büyük başarısıdır. Bunu başaran bebekte anneye güven duygusu oluşmuş demektir. Bebekler, ihtiyaçları karşılandığında temel bir güven duygusu geliştirir. Ancak acıktığında karnı doyurulmuyorsa veya gerektiğinde altı temizlenmiyorsa yani o an var olan rahatsızlığı hemen giderilmiyorsa annesine veya ona bakım veren kişiye karşı bir güvensizlik duygusu geliştirir. Bu durumdaki bebekler, ihtiyacı olmasa bile annesi yanından ayrılır ayrılmaz hemen ağlamaya başlarlar.

Bu temel güven duygusu oluşmadan büyüyen çocuklar, daha sonraki yıllarda insanlarla ilişki kurmakta problem yaşarlar. Kişi ancak ileriki dönemlerde bu güven duygusu problemini giderebilirse, kendine güvenen ve sağlıklı ilişkiler kurabilen birisi olabilir. Ancak, kişi daha sonraki dönemlerde bu eksikliğini telafi edebilirse sağlıklı sosyal ilişkiler kurabilen ve kendine güvenen bir insan olabilir.

2. Özerkliğe karşı kuşku ve utanç dönemi (1-3 yaş)

Bu dönemde, çocuğun çevresini keşfetmesine izin verilip, çocuk desteklenmelidir ki özerklik duygusunu kazanabilsin. Burada çocuğun öğrendiği en büyük özerklik, artık çişini ve kakasını yapmayı yönetebiliyor olmasıdır. Önceden çişinin ve kakasının üzerinde hiçbir denetimi olmaması ancak artık ilgili kaslarının gelişmesi sonucunda, çişini ve kakasını tutabilip, kendi istediği zaman yapabildiği için bu ona bir özgürlük ve kendi bedeni üzerinde bir güç kazandırmıştır. Ancak ailenin tuvalet eğitimi konusunda çocuğuyla yaşadığı sıkıntılar, karşılıklı çekişmeler çocuğun kazanmaya çalıştığı özerklik duygularından utanç duymaya başlamasını sağlar.

3. Girişimciliğe karşı suçluluk duygusu dönemi

Bu dönem çocuğun kendi yapabileceklerini keşfetmeye çalıştığı dönemdir. Bu dönemde; çocuklar özgürce hareket etmeyi öğrenirler ve neler yapabileceklerini limitsiz bir şekilde denerler.

Çocuğun kendi başına araştırma, keşfetme girişimlerinin gelişebilmesi, bu girişimlerin desteklenmesine bağlıdır. Eğer çocuk, bu davranışlarından dolayı eleştirilirse, çocukta suçluluk duygusu oluşur. Ve bu kişiliğe böyle yerleşir.

Çocuk bu dönemde değişik rolleri tanır ve özdeşim yapmaya başlar. Gerek oyunlarda gerekse gerçek hayatta bu rollere girerek içindeki girişim duygusunu doyurmaya çalışır.

4. Başarıya karşı yetersizlik (aşâğılık) duygusu dönemi (7-11 yaş)

Çocuk bu dönemde okula başlar ve yeni arkadaşlar edinir. Burada kendisinden çokça beklenti vardır. Başarılı olarak, kendini göstermeye çalışır. Başardıkça çevresinden, ailesinden, öğretmenlerinden kabul görür. Çocuğun içerisinde isteksizlik ve başarısızlık duygusu varsa bu da onun arkadaş çevresinde aşâğılık duygusu kazanmasına sebep olur. Bu yüzden, çocuktan kapasitesi üzerinde bir başarı göstermesini bekleyip sonuç olarak başarısız olarak değerlendirmek yerine, yeteneklerine uygun görevler vererek, yapabilecekleri üzerinde yoğunlaşılmalıdır⁷. (Gürses ve Kılavuz, 2011)

5. Kimlik kazanmaya karşı kimlik karmaşası dönemi (11-17 yaş)

Bu dönemin en önemli özelliği, “ben kimim?” sorusuna cevap aranmasıdır. Çocuk kendi gelişimini fark etmeye başlamıştır ve buradan yola çıkarak kendisinin “kim?” olduğunu oluşturmaya çalışmaktadır. Ergenin bu dönemde en çok etkilendiği kişiler anne babasından ziyade akranlarıdır. Bu dönemde akranları hayatında en önemli kişilerdir ve onlardan yola çıkarak kendisini bulmaya, kişiliğini oluşturmaya çalışır.

Kişi bu dönemde özendiği kişileri taklit etmeye başlar. Kendisini onlarla özdeşleştirerek onun gibi davranmaya çalışır. Bu dönemi başarı ile geçiren kimseler kimlik duygusu edinirken, başarısız olan kimseler ise kimlik karmaşasına düşerler. Örneğin; her yaptığı işten çabucak sıkılıp, sürekli bir daldan diğerine atlayan, ne yapmak istediğine bir türlü net yanıt verememiş kişiler bu duruma en iyi örnektir. Bunun için anne babalara ve öğretmenlere burada çok görev düşmektedir. Ergene bir yetişkin gibi davranılmalı ve saygı gösterilmelidir.

⁷ Gürses ve Kılavuz, a.g.e., 2011

6. Yakınlığa karşı yalıtılmışlık (yalnızlık) dönemi (17-30 yaş)

Ergenlik döneminde kimliğini bulan kişi artık yakın ilişkiler kurmaya hazır durumdadır. Bu yakın ilişkiler, artık akran gruplarını aşıp, toplumsal ilişkiler, kalıcı dostluklar şeklindedir. Bu dönemde artık iş ve eş seçimi durumu ortaya çıkar. Bu krizleri sağlıklı atlatan birey, bir üst aşamaya başarıyla geçebilir ancak bu krizleri iyi yönetemezse, yalnızlığa düşer ve bu yalnızlık ortaya toplumdan yalıtılmışlık duygusunu çıkarır.

7. Üretkenliğe karşı verimsizlik (durgunluk) dönemi (30-60 yaş)

Bu evre orta yetişkinlik zamanlarını kapsar. Kişi, çocukları yoluyla neslini devam ettirmek ister. Bir şekilde insanlara faydalı olarak üretkenlik sergiler. Kendinden sonraki neslin devamı ve geleceği için onlara rehberlik eder. Bunları yaparsa kendisini üretken hisseder, aksi takdirde bir işe yaramama duygusuna kapılıp ve durgunluk yaşayabilir.

8. Benlik bütünlüğüne karşı umutsuzluk dönemi (60+ yaş)

Bu dönem insanoğlunun yaşlılık dönemine den gelir. Birey, bu yaşa kadar ki yaşamını gözden geçirir, anlamlı bir hayat geçirip geçirmediğini sorgular. Kendisine ve insanlara faydalı olduğunu düşünür birey, yaşlılık evresini daha mutlu geçirir. Ancak üretken olamamış, kendisine, ailesine ve çevresine bir fayda sağlayamamış, hayatını boşa geçirmiş olan kimseler, umutsuzluğa düşerler. Umutsuzluk içindeki bu yaşlı birey de ölümden korkar, hırçın olur, sürekli pişmanlıklarını düşünerek hayatının bu son evresini de yine kendiyle uğraşarak tamamlamış olur.

2.2. İnternetin Tanımı ve Önemi

İnternet, dünya üzerindeki milyonlarca bilgisayar ağının birbirleriyle bağlanması ile ortaya çıkan, üzerinde herhangi bir yönetici kimsenin olmadığı, ağların birbirleriyle iletişimini ve bilgi paylaşımını sağlayan devasa bir bilgi iletişim ağıdır. Günümüzde bilimsel ve teknolojik ilerlemeler sonucunda bilgisayar günlük yaşamımızın vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Artık hemen hemen her ailenin evinde bulunan internet, her alandaki sorularımıza çabuk ve doğru cevaplar alabilmemizden dolayı vazgeçilmez ve bu sebeple daha erişilebilir bir araç haline gelmiştir. Bundan en fazla etkilenen de, kimlik kaygısı içinde bulunan ergenin hayatıdır.

İnternetin hayatımızdaki en önemli işlevi, iletişim kurma ve bilgi paylaşımıdır. İnternet sayesinde dünyanın her noktasından, en hızlı ve en ucuz iletişim kurulabilmekte, istediğiniz konunun en geniş araştırması yapılabilmekte, dünyanın bir ucundaki bir kişinin yaptığı araştırma bir tıkla kendi bilgisayarınıza kaydedilebilmekte ve tüm bunlar en az zaman ve en az maliyetle yapılabilmektedir. İnternet sayesinde, insanlar, bulunduğu şehirden ayrılmadan hatta hiç yerinden kalkmadan, farklı ülkelerden, farklı şehirlerden belki de karşılaşma ihtimali asla bulunmayan fakat ilgi ve zevkleri benzer olan arkadaşlar edinip, uluslar arası ilişkiler kurabilmektedirler. İnternet için, bütün dünyanın küçücük bir ekrana belki de cebimize sığması da diyebiliriz.

Bu büyük bilgi iletişim ağı, ilk olarak Amerikan ordusunun birimleri arasında iletişimi kolaylaştırmak için 1969'da kurulan Advanced Research Projects Agency Network (Arpanet) ile oluşturulmuştur. Tabii o zaman kimse bunun bu kadar gelişip büyüyeceğini bilememiştir. Fakat zamanla bu ağ, geliştirilerek devlet ve eğitim işlerinde de kullanılmaya başlanmıştır. Zamanla bu yoğunluğu kaldıramayan Arpanet önce ikiye bölünmüş, daha sonra da yok olmuş ve böylece büyük bilgisayar firmaları kendi geniş ağlarını oluşturmaya başlamışlardır.

Türkiye'de yapılan ilk internet bağlantısı, 12 Nisan 1993 tarihinde yapılmıştır. Bağlantının, ilk zamanlarda, sadece TÜBİTAK ve üniversiteler tarafından kullanılmasına izin verilmiştir. Önceleri sadece Ege üniversitesi ve ODTÜ üzerinden kurulabilen internet bağlantısına, şimdi artık her isteyen, istediği İnternet Servis Sağlayıcıları üzerinden bağlanabilmektedir. Türkiye'de de internet ilk zamanlar sadece bilgi paylaşımı amacıyla kullanılmıştır. Fakat daha sonra, 1995 yılında, dünyada olduğu gibi, Türkiye'de de internet özellikle tanıtım ve pazarlama işleri için kullanmaya başlamışlardır.

Teknolojinin hızlı bir şekilde yaygınlaşmasının, dünya gelişimine ve insan hayatına olumlu etkileri olduğu kaçınılmaz bir gerçektir ve artık mobil telefonların ve taşınabilir bilgisayarların gelişimi ve ilgili araçlara ulaşmanın maliyetinin, geçmiş yıllara göre, göreceli olarak düşmesi nedeni ile internet kullanımı giderek artmaktadır. İnternet kullanımındaki artışın faydalarının yanında özellikle genç nüfus üzerinde bazı olumsuz etkilere neden olduğu yapılan birçok çalışma ile analiz edilmiştir. Aşırı internet

kullanımı, sosyal hayatı olumsuz yönde etkilemekte, yüz yüze kurulan iletişimi, aile ve akranlar arasında yapılan diyalogları gittikçe azaltmaktadır.

İnternet, ortaya çıkışı ile birlikte hızlı bir şekilde gelişme kaydetmiş ve dünya genelinde geniş kullanıcı kitlelerinin oluşmasını sağlamıştır. Bugün internet iş hayatını ve sosyal hayatı kolaylaştırmakta, çatısında barındırdığı birçok uygulama ile birlikte kullanıcılara hizmet vermektedir⁸. (Ök, 2013)

TDK'ya göre internet, “genel ağ”, “bilişim” Bilgisayar ağlarının birbirine bağlanması sonucu ortaya çıkan, herhangi bir sınırlaması ve yöneticisi olmayan uluslararası bilgi iletişim ağıdır⁹. (Türk Dil Kurumu [TDK], 2015)

Ögel'e göre internet, dünya üzerindeki mevcut milyonlarca ağın ortak bir protokol çerçevesinde iletişim kurmasını ve birbirleriyle kaynaklarını paylaşmasını sağlayan ağlar arası bir ağıdır¹⁰. (Ögel, 2012: 3)

İnternet kullanımı çok amaçlı kullanımından dolayı bu kadar insanı kendisine bağlamaktadır. Bu çerçevede, internetin kullanım amaçları şöyle listelenebilir: Elektronik posta almak/göndermek, anında karşılıklı bilgi alışverişinde bulunmak, sohbet etmek, herkese açık yazılımlara ücretsiz erişmek bilgi, makale, teknik rapor gibi sınırsız kaynağa erişim olanağı, e-mail yoluyla uzmanlara ulaşarak bilgi edinmek ve günlük gazete/televizyon haberlerini izlemek, seyahat rezervasyonları yaptırmak ya da bilet almak, kitap, konferans, duyuruları takip etmek, kayıt işlemlerini yapmak, bilgi bankalarına ve arşivlere erişmek, kütüphane kataloglarına ulaşmak, her türlü alışveriş, bankacılık, çeşitli resmi başvuru ve işlemler yapmak¹¹.(Taçyıldız, 2010)

Türkiye İstatistik Kurumu'nun 2014'te yaptığı araştırmaya göre; 2014 yılı Nisan ayında Türkiye genelinde internet erişim imkânına sahip hanelerin oranı %60,2 oldu. Bu

⁸ Ök, F. (2013). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanım Alışkanlıkları ve Motivasyonları*. Yüksek Lisans Tezi. Elazığ: Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

⁹ Türk Dil Kurumu [TDK] (2015). Erişim Tarihi: 08.05.2015, “İnternet”, www.tdk.gov.tr

¹⁰ Ögel, K. (2012). *İnternet Bağımlılığı*. (1. Baskı). İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları.

¹¹ Taçyıldız, Ö. (2010). *Lise Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre Yordanması*. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

oran 2013 yılının aynı ayında %49,1'di. İnterneti 2014 yılının ilk üç ayında hemen her gün veya haftada en az bir defa kullanan 16-74 yaş grubu düzenli internet kullanıcılarının oranı %44,9 oldu. Bu oran, 2013 yılının aynı döneminde %39,5'ti. Bilgisayar ve İnternet kullanım oranlarının en yüksek olduğu yaş grubu 16-24'tür. Bilgisayar ve İnternet kullanımı tüm yaş gruplarında erkeklerde daha yüksektir. Evden internete erişimi olmayan hanelerin %42,8'i evden internete bağlanmama nedeni olarak internet kullanımına ihtiyaç duymadıklarını belirtti. Bunu %31,9 ile internet bağlantı ücretlerinin yüksekliği takip etti. İnternet kullanım amaçları dikkate alındığında, 2014 yılının ilk üç ayında internet kullanan bireylerin %78,8'i sosyal paylaşım sitelerine katılım sağlarken, bunu %74,2 ile online haber, gazete ya da dergi okuma, %67,2 ile mal ve hizmetler hakkında bilgi arama, %58,7 ile oyun, müzik, film, görüntü indirme veya oynatma, %53,9 ile e-posta gönderme-alma takip etti¹². (Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK], 2014)

2.2.1. İnternet Bağımlılığı

İnternet bağımlılığı, her yaştaki ve her kesimdeki insanda görülebilecek bir bağımlılık çeşidi olmakla birlikte, ergenlerde daha fazla görülmektedir. Ergenlerin teknolojiye daha meraklı olmaları ve buna bağlı olarak interneti daha fazla kullanmaları onları internet bağımlılığı açısından potansiyel bir risk grubu haline getirmektedir. (Siyez ve Esen, 2011)

İnternet Bağımlılığı kavramını ilk olarak 1995 yılında Dr.Goldberg ortaya atmıştır. Goldberg DSM'nin karmaşıklığı göstermek amacıyla DSM4'teki madde bağımlılığı kriterlerine internet için uyarlayarak "internet bağımlılığı bozukluğu" adıyla bir şey uydurmuştur. Fakat kendilerini "netkolik" olarak tanımlayan pek çok yoğun internet kullanıcılarından mesajlar almıştır ve şaka gibi başlayan bu tartışmalar mecburen bilimsel alana taşınmıştır¹³. (Ögel, 2012: 105)

Hastalığı inceleyen araştırmalardaki yönetsel sorunlar, böyle bir hastalığın var olup-olmadığını havada bırakmaktadır. Örneğin, milyonlarca insanın kullandığı internetin, bağımlılık olarak tanı kriterleri oluşturulurken, internet bağımlılığına nazaran

¹² Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK] (2014). Erişim Tarihi: 08.05.2015, "Evde İnternet Kullanımı", www.tuik.gov.tr

¹³ Ögel, K. (2012). *İnternet Bağımlılığı*. (1. Baskı). İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları.

daha az insanda görülen kumar bağımlılığının tanı ölçütlerinden yararlanılması eleştiri almıştır. Bir başka görüş ise, internet bağımlılığı olanların çoğunun depresyon, anksiyete gibi asıl probleminden kaçmak için kendilerini internete verdikleri, gerçekte çok az sayıda hakiki internet bağımlısının olduğunu ileri sürmektedir¹⁴. (Ögel, 2012: 105-106)

“İnternet bağımlılığı”, “patolojik internet kullanımı (PIK)”, “aşırı internet kullanımı” ya da “uygun olmayan internet kullanımı” şeklinde isimlendirilir. Genel olarak da aşırı derecede internet kullanma isteğinin önüne geçilememesi, yoksun kalındığında büyük öfke ve sinirlilik hali, internete bağlı olmadan geçirilen zamanın boş gelmesi, kişinin iş ve özel hayatının giderek bozulması olarak tanımlanabilir. İnternet bağımlılığı ile ilgili yapılan araştırmalar neticesinde, oluşturulan tanı ölçütlerinin daha çok madde bağımlılığına benzer özellikler gösterdiği görülmüştür. DSM-5te de bağımlılık kavramında çok yeni bir yaklaşımı olarak “Madde İstismarı ve Bağımlılığı” kavramı genişletilerek “Madde Kullanımı ve Bağımlılık Bozuklukları” şeklinde değiştirilmiş ve artık madde bağımlılığı ölçütlerinin internet bağımlılığını da karşıladığı resmileştirilmiştir. Bu bağlamda patolojik düzeyde internet kullanımı genel olarak “teknolojik bağımlılıklar” başlığı altında ele alınmaktadır¹⁵. (Arısoy, 2009)

2.2.2. İnternet Bağımlılığının Belirtileri

2.2.2.1. Yeşilay’a göre Teknoloji Bağımlılığının Belirtileri

- Birkaç dakika düşüncesiyle başlayıp saatler harcamak ve bunu yakınlarımızdan saklamak, yalan söylemek
- İnternette zaman geçirmek için asıl sorumluluklarımızdan ödün vermek
- Uzun süre bilgisayar kullanmaktan dolayı oluşan fiziksel sorunların bulunması
- İnternet yoluyla konuşmayı gerçek konuşmaya tercih etmek.
- Uykuyu bilgisayara feda etmek, bilgisayarınızdan uzak kalınan zamanlarda gergin olmak
- Bilgisayarınızın başında çok fazla zaman geçirdiğiniz için suçluluk duyuyorken bir yandan da büyük bir zevk almak¹⁶. (Yeşilay [YEŞİLAY], 2015)

¹⁴ Ögel, a.g.e. 2012: 105-106

¹⁵ Arısoy, Ö. (2009). *İnternet Bağımlılığı ve Tedavisi*. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar Dergisi. Sayı: 1, 55-67.

¹⁶ Yeşilay (2015). Erişim Tarihi: 13.02.2015, “Teknoloji Bağımlılığı”, www.yesilay.org.tr

2.2.2.2. Ögel'e göre İnternet Bağımlılığının Belirtileri¹⁷ (Ögel, 2012: 108-111)

- Tolerans Gelişimi
- Yoksunluk
- Başarısız bırakma girişimleri
- Zarar görmesine rağmen kullanmaya devam etme
- Tasarladığından fazla kullanmak, kontrol edememek
- Sorumluluklarını ve yükümlülüklerini yerine getirememe
- Zaman harcama

2.2.3. İnternet Bağımlılığı Modelleri

2.2.3.1. Young'a Göre İnternet Bağımlılığı

Young patolojik internet kullanımı olanlarda davranışsal bir dürtü kontrol bozukluğu bulunmasından ve bu dürtü kontrol bozukluğunun da kimyasal bir madde alımını içermemesinden hareketle bu tanıma en çok uyan patolojik kumar oynama tanı ölçütlerini patolojik internet kullanımına uyarlamış ve internet bağımlılığı için ilk ciddi, kapsamlı tanı ölçütlerini oluşturarak yayınlamıştır. Young, internet bağımlısı bireylerin de tıpkı kumar bağımlısı bireylerde görülen kendine güvenirlilik, duygusal açıdan hassaslık, uyanıklık, kendini açığa vuramama ve uyumsuzluk gibi belirtiler gösterdiğini vurgulamıştır¹⁸. (Akt: Zorbaz, 2013)

Young'a göre Tanı Ölçütleri:

1. Sürekli olarak interneti düşünme, internetle ilgili hayal kurma
2. Gün geçtikçe daha fazla internet kullanma ihtiyacı

¹⁷ Ögel, a.g.e., 2012: 108-111

¹⁸ Zorbaz, O. (2013). *Lise Öğrencilerinin Problemlı İnternet Kullanımının Sosyal kaygı ve Akran İlişkileri Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

3. Kontrollü internet kullanımı ya da bırakmaya yönelik başarısız girişimlerin olması
4. Planlanandan daha fazla internette zaman geçirme
5. Fazla internet kullanımı nedeniyle etrafındaki insanlarla problem yaşama
6. İnterneti sıkıntılarından kaçmak için bir yol olarak görmek ve bu amaçla kullanmak

2.2.3.2. Goldberg'in İnternet Bağımlılığı ve Tanı Kriterleri

“İnternet Bağımlılığı Bozukluğu” terimini ilk kullanan kişi Dr. Ivan Goldberg'dir. İlk olarak ‘Patolojik Bilgisayar Kullanımı Bozukluğu’ olarak isimlendirse de sonraları bilgisayar başında yoğun zaman harcayan ve buna bağlı olarak ortaya çıkan olumsuzlukları da sırtlayan kişilere yönelik, patolojik internet kullanımı ifadesini daha uygun bulmuştur.

Goldberg'in patolojik internet kullanımı için tanı ölçütleri aşağıdaki gibidir

1. Aşağıdakilerden biriyle tanımlanan tolerans gelişimi
 - a. İstenen keyfin alınabilmesi için belirgin olarak artmış internet kullanım süresi
 - b. Sürekli olarak aynı sürelerde internet kullanımı ile alınan keyifte azalma olması
2. Aşağıda tanımlanan şekilde yoksunluk gelişimi
 - a. Bunaltı
 - b. İnternette neler olduğu hakkında takıntılı düşünceler
 - c. İnternet hakkında fanteziler ve hayal kurma
 - d. Bu sıkıntılı durumlardan kurtulmak için internete bağlanma
3. İnternet kullanımının genellikle planlandığından daha uzun süre alması
4. İnternet kullanımının bırakılabilmesi veya denetim altına alınabilmesi için sürekli bir istek veya boşa çıkan çabaların olması
5. İnternet ile ilgili eylemlere çok uzun süreler ayrılması (kitap almak, yeni web tarayıcıları ve programları denemek, dosyaları düzenlemek vb.)
6. İnternet kullanımı nedeniyle önemli toplumsal mesleki etkinliklerin veya boş zamanları değerlendirme etkinliklerinin bırakılması veya azaltılması
7. İnternet kullanımının, yol açtığı sorunlara (uykusuzluk, evlilik problemleri, işe ve randevulara geç kalma vb.) rağmen aşırı olarak devam etmesi¹⁹ (Akt: Gürcan, 2010)

¹⁹ Gürcan, N. (2010). *Ergenlerin Problemlı İnternet Kullanımları ile Uyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

2.2.3.3.Davis'in Bilişsel-Davranışçı Yaklaşımına Dayalı Patolojik İnternet Kullanımı

Modeli Young'tan farklı olarak internet kullanımından kaynaklanan olumsuz sonuçları tanımlamak için "patolojik internet kullanımı" kavramını tercih etmiş, Young'ın internet bağımlılığı için geliştirdiği tanımlarını genişleterek, patolojik internet kullanımını iki alt grupta sınıflandırmıştır:

1. Özgül patolojik internet kullanımı
2. Genel patolojik internet kullanımı

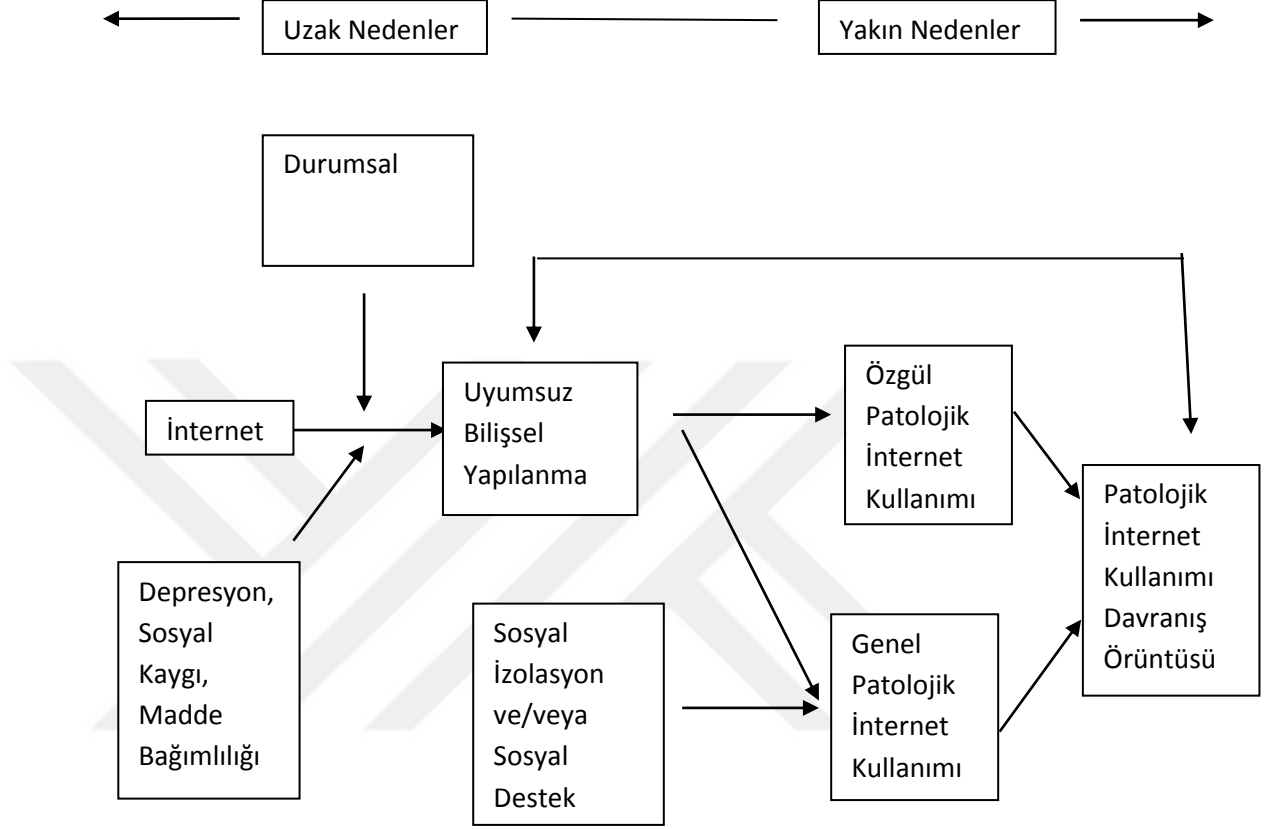
"Özgül patolojik internet kullanımı" kavramı internet'i bağımlılığı bulunan nesneyi elde etmek amacı (pornografi, çevrimiçi kumar, borsa veya alışveriş) ile kullanan kişiler için sınırlı iken, "Genel patolojik internet kullanımı" kavramı belli bir amaca yönelik olmayan, zaman geçirmeye yönelik kullanım ile sınırlıdır. Aşırı e-posta kullanımı, sohbet odalarına katılma genel patolojik internet kullanımına örnek olarak verilebilir.

Davis 'kişinin bilişleri anormal davranışın temel sebebidir' teorisinden yola çıkarak oluşturduğu modelinde hem patolojik internet kullanımının ortaya çıkışını hem de nasıl sürdüğünü tanımlamıştır. Genellikle patolojik internet kullanımı belirtilerinin en belirginini duyuşsal ya da davranışsal belirtiler olarak görülürken Davis bu durumun tersine patolojik internet kullanımının bilişsel belirtilerinin çoğu zaman duyuşsal ve davranışsal belirtilere zemin hazırlayabileceğini öngörmüştür.

Bu nedenle önceki araştırmacılar davranışsal unsurlara ve günlük hayattaki olumsuzluklara odaklanırken Davis problemleri internet kullanımı ile ilişkilendirilen işlevsel olmayan bilişler üzerinde durmaktadır²⁰. (Zorbaz, 2013)

²⁰ Zorbaz, a.g.e., 2013.

Şekil 1: Davis'in Bilişsel-Davranışçı Yaklaşımına Dayalı Patolojik İnternet Kullanımı Modeli

Davis, patolojik internet kullanımını Şekil 1'de belirtilen bilişsel davranışçı modeli ile açıklamıştır. Bu modelde patolojik internet kullanımına neden olan uzak nedenler yatkinlık-stres modeli çerçevesinde açıklanmaktadır. Buna göre normal dışı davranışlar, yatkinlık ve yaşam olaylarının etkileşiminin bir ürünüdür. Bilişsel davranışçı modele göre patolojik internet kullanımı içinde yatkinlık psikopatolojidir. Uzak nedenler depresyon, sosyal kaygı ve diğer bağımlılıklar gibi temel psikopatoloji örüntüleridir. Yakın nedenler ise bilişsel davranışçı modele göre patolojik internet kullanımının en temel bileşeni, işlevsel olmayan bilişlerdir²¹. (Zorbaz, 2013)

Davis'e göre, işlevsel olmayan biliş ve düşüncelerin oluşması, bunlara uygun davranışların gösterilmesi ve bu davranışların pekişmesi sonucunda kişide patolojik internet kullanımı gelişmektedir. Kişinin kendisini ve dünyayı olumsuz algılaması, düşük

²¹ Zorbaz, 2013

benlik değeri şeklindeki olumsuz bilişler davranışlardan önce başlamaktadır. Bu bilişleri geliştiren kişiler olumsuz duygularıyla baş edebilmek için interneti kullanmaktadırlar. Bu kişilerin internet ortamında problemleri internet kullanımlarını pekiştirici faktörlerle karşılaşma riski bulunmaktadır. Olumsuz bilişsel şemalar internette şekillenir ve yeni uyumsuz bilişsel şemalar gelişir, bunlar da problemi çözme, harekete geçme şeklindeki uyum tepkilerini engellemektedirler. “İnternet bana saygı duyulan tek yer”, “sadece internet ortamında seviliyorum”, “internet dışında arkadaşım yok”, “internet sayesinde yalnız değilim” şeklindeki bilişsel şemalar pekiştirmede rol oynamaktadır²². (Akt: Zorbaz, 2013)

Yeni teknolojiler ile ilgili olumlu deneyimler, bireylerin söz konusu teknolojiyi kullanmaya devam etme davranışını pekiştirmektedir. Olumlu deneyimler bireyin daha önce deneyimlediği olumlu pekiştiricileri elde etmek için yeni teknolojiyi tekrar kullanma çabası geliştirmesine hizmet eder. Okul yaşamı içerisinde ödev hazırlamak, araştırma yapmak için internet kullanan ergenlerin de elde ettikleri olumlu sonuçlara, deneyimlere bağlı olarak internet kullanımını pekişebilmektedir. Bu edimsel koşullanma ile birey benzer bir fizyolojik yanıt elde etmek için yeni teknolojiler bulana kadar devam eder. (Zorbaz, 2013)

2.2.3.4. Griffiths’in İnternet Bağımlılığı Modeli

Bu modelde, bir kişiye internet bağımlısı diyebilmek için incelenmesi gereken toplam yedi basamak vardır. Bu basamaklardan en az üçü kişide görülüyorsa kişiye o zaman teşhis konulabilir. Bu basamakların birincisi internet kullanımına olan düşkünlüğün derecesidir. İlk olarak bu basamağı değerlendirmek gerekir. İkinci olarak kişinin ne kadar süre internet başında kaldığıdır. Başına otururken düşündüğü zamanı genel olarak aşılıyor mu bunun cevabı aranmalıdır. Üçüncü basamak kişinin düşkünlüğü daha çok çevrimiçi oyunlar ve uygulamalar mıdır buna bakılmalıdır. Dördüncü olarak kişi internette zaman geçirmek için nelerden, ne kadar fedakarlık yapıyor, bu öğrenilmeli. Beşinci olarak, yoğun internet kullanımını sosyal ve mesleki hayatına zarar vermesine rağmen hala azaltmamakta mıdır? Altıncısı bu sıkıntılı durumdan kurtulmak için bugüne

²² Zorbaz, a.g.e. 2013

kadar ne yollar denediği öyküsü. En son adım olarak da, internete ulaşamadığı yoksunluk durumlarındaki durumuna bakılmalıdır.

2.2.4. İnternet Bağımlılığının Sebepleri

Biyolojik Sebepler

- Bağımlıların %50'sinde başka psikiyatrik bozuklukların olması (madde bağımlılığı, depresyon, anksiyete bozukluğu, okb, duygu durum bozukluğu gibi)
- Bağımlıların depresyon puanlarının yüksek olması
- Serotonin ve dopaminin yetersiz sayıda olması
- Ailede bağımlılığa yatkınlık²³ (Yeşilay [YEŞİLAY], 2015)

Psikolojik Sebepler

- Klasik koşullanmanın etkili olabileceği
- Bağımlılığın bir savunma mekanizması olarak kullanılması
- Benlik ve kişilik özellikleri
- İnsan ilişkilerindeki yetersizlik
- Aile ilişkileri
- Modelleme
- Başka bir bağımlılığın var olması

Sosyokültürel Sebepler

- Elde edilebilirlik
- Kabul edilebilirlik
- Sosyoekonomik düzey
- Akran etkisi
- Kültürel tutumlar ve kitle iletişim araçları
- Aile
- Yasalar ve kanuni düzenlemeler (Yeşilay [YEŞİLAY], 2015)

2.2.5. İnternet Bağımlılığının Etiyolojisi

İnternet bağımlılarının %30'unun olumsuz duygulardan kurtulmak için bu davranışı geliştirdikleri belirtilmektedir. Saplantılı internet kullanımı, depresyon, öfke ve

²³ Yeşilay [YEŞİLAY], 2015

özgüven eksikliği gibi başka sorunların belirtisi olabilir. Akran baskısı ve algılanan sosyal destek, yalnızlık ve depresyon ile internet bağımlılığı arasındaki ilişkiyi içeren çalışmalar bulunmaktadır. Biyolojik açıdan değerlendirildiğinde serotonin ve dopamin yetersizliği ile ilişkilendirilmiştir. İnternet bağımlılarının %50'sinde başka psikiyatrik bozuklukların olması, depresyonun varlığı, dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu, sosyal fobi, ailede bağımlılığa yatkınlık ve riskli internet kullanımı özellikle çocuk ve ergenlerde bağımlılığın gelişmesinde rol oynar. Toplumdaki yaygınlığı %6-14'tür. En büyük risk grubu 12-18 yaş arasındaki ergenlerdir. Her iki cinsiyette de görülebilmese rağmen erkeklerde kızlardan 2 veya 3 kat daha fazla görülmektedir. (Ege Üniversitesi (E.Ü), 2015)

2.2.6. İnternet Bağımlılığının Neden Olduğu Sorunlar

- Gözlerde yanma
- Boyun kaslarında ağrı ve sertleşme
- Beden duruşunda bozukluk
- Elde uyuşukluk
- Halsizlik
- Akademik başarıda düşüş
- Kişisel, aile ve okul sorunları
- Zamanı idare etmede başarısızlık
- Uyku bozuklukları
- Yemek yememe
- Aktivitelerde azalma
- İnternet arkadaşları dışında izolasyon (Yeşilay [YEŞİLAY], 2015)

2.2.7. Sağlıklı İnternet Kullanımı

Ögel'e göre, sağlıklı internet kullanımı, bilişsel ve davranışsal rahatsızlık oluşmaksızın makul zaman dilimlerinde internetin kullanılmasıdır. Sağlıklı internet kullanıcısı gerçek ve sanal yaşamı birbirinden ayırabilmektedir. Yani sağlıklı internet

kullanımı, interneti belirli bir amaç için, makul süreler dahilinde, bilişsel ve davranışsal rahatsızlık yaşamadan kullanmak demektir²⁴. (Ögel, 2012: 115)

Sağlıklı internet kullanıcıları, belirli bir süre sonra, yapılması gereken görevlerine geri dönmesi vakti geldiğinde, internetin başından kalkabilirler. İnternette yaşadıklarıyla, gerçekteki hayatını birbirinden ayırt edebilirler. İnterneti hayatlarının odak noktası olarak değil, gerekli bir araç olarak görürler.

2.2.8. İnternet Bağımlılığının Tedavisi

2.2.8.1. Genel İlkeler

- Her bireye için uygun, tek bir tedavi yöntemi yoktur. Kişinin mevcut durumuna göre, tedavi süreci belirlenir.
- Etkili tedavi bireyin farklı ihtiyaçları ile de ilgilenmelidir (biyolojik, psikolojik, sosyokültürel).
- Bireyin tedavi planı devamlı olarak değerlendirilmeli ve ilerleme durumuna göre değişiklikler yapılmalıdır.
- Tedaviye düzenli devam etmek şarttır.
- Bağımlılığın biyolojik boyutu için gerekli olan ilaç tedavisi özellikle terapi süreci ile birlikte birleştirildiği zaman çok sayıda hastanın tedavisinin önemli bir parçasıdır.
- Bağımlı ya da kullanıcı bireylerin eşlik eden başka psikopatolojisi varsa tedavi sürecine her iki problem de entegre edilmelidir.
- İlaç tedavisi, tedavinin yalnızca birinci basamağıdır ve tek başına uzun süreli kullanımda çok küçük değişiklikler yapabilir bu yüzden tedavi sürecinde terapi çok önemli bir rol oynar.
- Tedavinin etkili olması için gönüllülük şartı gereklidir.
- Tedavi sürecindeki olası kullanımlar dikkatle takip edilmelidir. (Yeşilay [YEŞİLAY], 2015)

2.2.8.2. Young'un İnternet Bağımlılığı Tedavisi

- İnternet kullanım saatlerini düzenleme
- Dış durdurucular kullanma
- İnternet kullanımıyla ilgili hedefler belirleme

²⁴ Ögel, a.g.e., 2012: 115

- Çok kullanılan belli işlevlerden uzak durma
- Hatırlatıcı kartlar kullanma
- Kişisel defter oluşturma
- Destek gruplarına kayma
- Aile terapisi uygulama

Problemlili internet kullanımı sorun değil, sorunun görünen yüzüdür; yani bu tür davranışsal bağımlılıklar ya da zararlı davranışsal yönelimler kendi başlarına sorunun gerçek kaynağı değildir, geri planda kalmış başka sorunların habercisi ya da yol arkadaşıdır. Varlığı onaylanmayan, hak ettiği saygı ve değeri göremeyen ya da hayatında anlam bulamayan gençler, amaçsızlık, umutsuzluk ve depresyon yaşayabilmektedir. Bunların sonucu olarak birey, içindeki boşluğu bağımlılıklarla, nefretle ya da şiddetle doldurabilmektedir. Bu nedenle sorunlu davranışları, sorunların asıl kaynağı gibi görmeden önce bu tür eğilim ve davranışların gelişmesini önleyecek gelişimsel süreçleri bilmek ve gerekli tedbirleri almak gerekmektedir. Güçlü ve sağlıklı ilişkiler geliştirme, bağımlılıkların ve sorunlu davranışların gelişmesi riskine karşı en önemli koruyucu faktörlerin başında gelmektedir²⁵. (Arıcak, 2015: 66-67)

2.2.8.3. İnternet Bağımlılığında Farmakoterapi

İnternet bağımlılığının nedeni başka bir psikiyatrik bozukluk ise önce ona yönelik bir tedavi geliştirilmelidir. Bağımlılığın altında yatan başka bir neden yok ise internet bağımlılığı dürtü kontrol bozukluğuna ve bipolar duygudurum (manik depresif) bozukluğuna yakın olduğu için duygu durum dengeleyiciler kullanılabilir²⁶. (Yeşilay [YEŞİLAY], 2015)

2.3. Yalnızlık

Yalnızlık farklı yazarlar tarafından değişik şekillerde tanımlanmaktadır. Bazıları onu nesnel koşulları olan bir durum, bazıları ise tamamen öznel bir durum diğer bazıları ise varoluşsal bir durum olarak görmektedirler. Hepsinin ortak olan yanı ise

²⁵ Arıcak, 2015: 66-67

²⁶ Yeşilay [YEŞİLAY], 2015

yalnızlık duygusunun insana acı verdiği. Peplau ve Perlman, yalnızlığı insan ilişkileri bazında algılamakta ve kişinin gerçekte var olan ilişkilerinin bu konudaki beklentilerini karşılayamadığından kaynaklanan bir duygu olarak tanımlamaktadırlar. Buna göre insan nesnel bir nedeni olmaksızın bir sürü insanla beraberken kendini yalnız hissedebilir²⁷. (Akt: Eskin, 2000) Yalnızlık kavramı, ait olma ile çok yakından ilişkilidir. Ekonomik, sosyal ve psikolojik açılardan ait olma hissini yaşayamayan öğrenciler, yalnızlıkla karşı karşıya gelmektedir. Bazen onlarca kişinin içinde insan, kendini yalnız hissedebilmektedir²⁸. (Duyan ve diğ., 2008)

Sosyal ilişki yoksunluğu bireyleri yalnızlığa ve bunun sonucunda da pek çok soruna itmektedir. Weiss, yalnızlığın, kişinin ihtiyaç duyduğu sosyal ilişkilerin olmaması veya değişik sosyal ilişkileri bulunmasına rağmen, bu ilişkilerde yakınlığın, içtenliğin ve duygusallığın bulunmamasına gösterilen bir tepki olabileceğini ileri sürmüştür. De Jong Gierveld'e göre yalnızlık, özellikle, bireyin istediği ilişkileri kurmada kendini kişisel olarak yetersiz hissettiğinde ortaya çıkan ve arzu edilen kişiler arası ilişkiler ile sahip olunan kişiler arası ilişkiler arasında fark yaşandığında hissedilen bir durumdur. Peplau ve Perlman'a göre yalnızlık, bireyin sosyal ilişkilerinde niceliksel veya niteliksel olarak önemli derecede yetersizlik meydana geldiğinde yaşanan ve hoş olmayan bir duygudur. Young'a göre ise yalnızlık; "algılanan yoksunlukla ilişkili, patolojik sıkıntı semptomlarının eşlik ettiği, doyumlu sosyal ilişki yokluğu"dur²⁹. (Akt: Kılınç ve Sevim, 2005)

2.3.1 Yalnızlığın Boyutları

Yalnızlık, hem tek boyutlu hem de çok boyutlu bir olgu olarak değerlendirilmiştir. Yalnızlığın tek boyutlu olması demek, yalnızlık gerçekleştiğinde, kişinin kişilerarası, sosyal, kültürel ve psikolojik deneyimlerini, bütün yönleriyle

²⁷ Eskin, M. (2000). Ergenlikte Yalnızlık, Başetme Yöntemleri ve Yalnızlığın İntihar Davranışı ile İlişkisi. Klinik Psikiyatri Dergisi. Sayı: 4, 5-11.

²⁸ Duyan, V., Duyan Çamur, G., Çifçi Gökçearslan, E., Çağrı, S., Erbay, E. ve İkizoğlu, M. (2008). *Lisede Okuyan Öğrencilerin Yalnızlık Durumlarına Etki Eden Değişkenlerin İncelenmesi*. Eğitim ve Bilim Dergisi. Sayı: 150, Cilt: 38.

²⁹ Kılınç, H. ve Sevim, S. A. (2005). *Ergenlerde Yalnızlık ve Bilişsel Çarpıtmalar*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi. Sayı: 2, Cilt: 38, 67-89.

etkilemesi demektir. Çok boyutlu olarak ele alınması demek ise, yalnızlığın pek çok yönünün olması ve pek çok şekilde yaşanması demektir. Örneğin, kişilerarası yalnızlık olarak ortaya çıkabilir ya da diğerlerinin oluşturmuş oldukları gruptan uzaklaşma duygusu olarak yaşanabilir. Tek boyutlu bakış açısının aksine, çok boyutlu yalnızlık bireyin tüm alanlarda yaşamış olduğu deneyimleri kapsamamaktadır³⁰. (Yücel, 2009)

Yapılan araştırmalara göre insanlarla ilgili genel olarak iki tür yalnızlıktan söz edilmektedir. Bunlardan biri, sosyal yalnızlık; diğeri ise duygusal yalnızlıktır. Sosyal yalnızlık, bireyler arasında sosyal ilişkilerin olmaması veya bireyin kendisini kabul edecek bir topluluk içinde yer almamasıdır. Böylesi bir yalnızlık içinde bulunan bireylerde sıklıkla arkadaşları tarafından reddedilme hissine kapılma ve marjinalleşme halleri görülmektedir. Bireyler, sosyal etkileşim içine girdiklerinde bu duygulardan kurtulabilmektedirler. Duygusal yalnızlık ise, insanlar arasında yakın, samimi duygusal ilişkilerin yokluğunu ifade etmektedir. Duygusal yalnızlık, bir bakıma ölüm ve boşanma gibi bazı olaylar sonucu çok önemli ilişkilerin ortadan kalkma halini ifade eder. Böyle bir yalnızlığın ortadan kaldırılabilmesi, önceden var olan ilişkilere benzer önemli ilişkilerin kurulmasıyla gerçekleştirilebilir³¹. (Şişman ve Turan, 2004)

2.3.2. Yalnızlığa Kuramsal ve Kavramsal Yaklaşım

Yalnızlığa psikodinamik kuramsal perspektiften yaklaşanlar, olgunun köklerini Freud'un psikoanalitik yaklaşımlarına dayandırmakta ve yalnızlığı; bireyin kendi "ben"inin içine sıkışıp kalması olarak anlatmaktadırlar. Aslı bebeklik dönemine kadar uzanan yalnızlığın, anneye bağlanma yoksunluğu nedeniyle, bebeklikte oluşan duygusal boşluğun yetişkinliğe uzanarak, egoyu, korumaya almak amacını taşıdığı belirtilmektedir³². (Armağan, 2014)

³⁰ Yücel, N. (2009). *Ergenlerin Akran İlişkileri ve Yalnızlık Düzeylerinde Evde İnternet Kullanımının Etkisinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü.

³¹ Şişman ve Turan,

³² Şişman, M. ve Turan, S. (2004). *Bazı Örgütsel Değişkenler Açısından Çalışanların İş Doyumu ve Sosyal Duygusal Yalnızlık Düzeyleri*. Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. Sayı: 1 Cilt: 5.

Diğer yandan yalnızlığa varoluşçu perspektiften yaklaşanlar, yalnızlığı bir yaşam biçimi olarak tanımlamaktadırlar. İnsanın yaşamının özünün yalnızlık olduğu savunarak, hayatı yaşamının, sadece bireysel olabileceği ve bireyin istenciyle yaşanabileceği üzerinde durulmaktadır. (Armağan, 2014) Bir diğer kuramsal bakış açısı da bilişsel yaklaşımdır. Bilişsel yaklaşım, yalnızlığın bilişsel ve ilişkisel süreçleri üzerinde odaklanmaktadır. Yalnızlığı, bireyin sahip olduğu mevcut ilişkiler örüntüsü ile gerçekleştirmeyi arzu ettiği ilişkiler örüntüsü arasındaki farklılık olarak algılamakta, bu farkın arası ne kadar açıksa, çekilen yalnızlık katsayısının da o oranda fazla yaşanılacağı ifade edilmektedir. (Armağan, 2014)

2.3.3. Yalnızlık ve İnternet Kullanımı

2.3.3.1. Yalnız Hissetmek İnternet Kullanımına Yönelir

İnternet, kendini yalnız hisseden bireylerin sosyalleşmesine olanak sağlar. Kendisini fiziksel veya herhangi başka bir sebepten dolayı beğenmeyip, çevresinden soyutlayan kişiler, internette bu özelliklerini saklayabilme, kendini istediği ve hayal ettiği şekilde tanıtabilme ve kendi duygu ve düşüncelerini daha rahat ifade etme imkanı bulduğu için internet arkadaşlıklarına önem verirler ve zamanlarını kendi arkadaşlarından ziyade sanal arkadaşlarıyla geçirirler. Ayrıca memnun olmadığı ve yalnız kaldığı gerçek dünyasından, bu sohbetler, oyunlar ve çeşitli internet aktiviteleri sayesinde uzaklaşmış olurlar. Kendisini hayal ettiği şekilde tanıtan birey, böylece, muhtemelen başkaları tarafından da onaylanan ve beğenilen sanal özellikleri sayesinde, kendini değerli ve beğenilen hissederek mutlu olur ve hoşuna gitmeyen gerçek dünyasından zamanla daha fazla sanal dünyasına kaçmaya başlar.

2.3.3.2. Yoğun İnternet Kullanımı Yalnızlığa Neden Olur

“İnternetin yalnızlığa sebep olduğu” görüşünü benimseyen araştırmacılar, sanal alemin kişilerin gerçek yaşam ile bağlantısını kestiği görüşünde birleşirler. Bireylerin internet kullanarak sanal alemde fazla vakit geçirmeleri, suni çevrim içi ilişkilere yönelmeleri, beraberinde bireylere yalnızlığı getirir. Hatta sanal alem birbirlerini önceden tanıyan bireyler arasında sınırlar oluşturarak bireyleri teknolojik yalnızlığa iter. Bu

hipotezi destekleyen en kesin varsayım, sanal alemdeki ilişkilerin gerçek yaşamdakilere kıyasla zayıf ve yüzeysel olmasıdır. Bu tartışmanın desteklenmesi, internet kullanımı ile sonuçlanan yalnızlıktaki artışın belgelendiği HomeNet çalışmasında sağlanmıştır.

HomeNet çalışması, 169 bireyi içeren 93 aileye iki yıl boyunca bedava veya ucuz bilgisayarla eğitim verilerek ve internet erişimi sağlanarak yapılmıştır. Araştırmacılar, yalnızlık durumundaki artışları ve aile içi iletişimin azalmasını, internet kullanımının artışı ile alakalı olan sosyal aktivitelere, mutluluğa ve bireyin sosyal iletişim ağındaki bir takım kişilere bağlanışlardır. Örneğin Stanford enstitüsünde yapılan bir çalışmada temsili örnek olan 4113 yetişkin Amerikalının internet kullanımı ile toplumsal yalnızlığın arttığı tespit edilmiştir. O'Toole'un yapmış olduğu araştırmada bir haftada beş saatten daha fazla internet kullanan bireylerin dörtte birlik kesiminin, internetin bireylerin ailelerine ve arkadaşlarına ayırmaları gereken zamanı azalttığına inandıkları; bunların %10'unun ise internet yüzünden ev dışı aktivitelere daha az katıldıklarına inandıkları saptanmıştır³³. (Özen, 2009)

Yetişkinler ve genç ergenlere yönelik yapılan araştırmalar, aşırı internet kullanımının yalnızlık hissi ve yalnızlık durumu ile ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Aynı zamanda aşırı internet kullanımının eğitsel performansın azalması, ev dışındaki sosyal aktivitelere daha az zaman ayrılması ve bireylerin ebeveyn ve arkadaşları ile daha zayıf ilişkiler kurması gibi sonuçlar doğurduğu da iddia edilmektedir. (Özen, 2009)

Türkiye'de internet bağımlılığı üzerine yapılan araştırmalara bakıldığında, yalnızlık düzeyindeki artış ile internet bağımlılığındaki artış arasında paralel bir ilişki olduğu görülmektedir. Esen ve Siyez çalışmalarında cinsiyet, akademik başarı, yalnızlık ve aileden alınan sosyal destek gibi değişkenlerin bireylerin internet bağımlılığı üzerinde etkili olduğunu ileri sürmektedirler. İnternet kullanımında aşırıya kaçan bireyler, ruhsal yalnızlaşma sorununun yanı sıra çevresine hatta ailesine yabancılaşarak; yalnızlaşan toplumlar ortaya çıkmaktadır. Özellikle iletişim teknolojilerinin yalnızlaştırıcı etkisi, insanı toplumdan soyutlayarak, hayattan uzak tutan bir özellik taşımaktadır. Bu durumun

³³ Özen, Ü. (2009). *Yalnızlık Olgusu ve Sanal Sohbetin Yalnızlığın Paylaşımına Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma*. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi. Sayı: 4, Cilt: 23, 15-25.

neticesinde de sosyal, psikolojik sorunlar baş göstermektedir. İletişim teknolojilerinin esiri haline gelmiş bir birey, kendini toplumdaki soyutlamakta ve kendisine yarattığı sanal dünyanın içine hapsedilmektedir. Gerçek yaşamda kurulan ilişkilerin sanal ortamlara taşınmasının sonucunda, insanlar sanal topluluklar arasında yer almaktadır. Bu yeni sosyalleşme gerçek olmadıklarından ötürü, tüm duygu ve düşünceler ikon ve işaretler yoluyla ifade edilmektedir. Yüz yüze iletişimin bir alternatifi olarak düşünülen sanal iletişimde kurulan ilişkiler, bireylerin gerçek yaşamdaki ilişkilere yabancılaşmasına neden olmaktadır. İnsanlar artık, yüz yüze iletişim için harcadıkları zamandan daha fazlasını, mobil iletişim araçları ya da bilgisayarlar aracılığıyla gerçekleştirdikleri iletişim için harcamaktadırlar³⁴. (Karagülle ve Çaycı, 2014)

2.3.4. Ergenlerde Yalnızlık

Yalnızlık her yaş döneminde görülebilir ancak özellikle ergenlik döneminde daha yoğun görülmektedir. Ergen biyolojik, psikolojik, zihinsel ve sosyal açıdan hızlı bir gelişme ve değişim evresinde olduğu için ergenin değişen ve gelişen ruh hali ve fiziksel yapısı onu bazen kendi isteğiyle yalnızlığa bazen ise dışlanmayla yalnızlığa itmektedir. Bu değişimler ve yaşadığı süreç sebebiyle kendini farklı hissetmekte ve çevresiyle iletişim kurmakta zorluk yaşamaktadır. Kimi zamanda ergenlik döneminde çokça önem kazanan arkadaş grupları da ergeni yalnızlığa iterler, çeşitli sebeplerle dışlayabilirler. Örneğin, yapılan araştırmalar sonucunda yalnızlık ile düşük benlik saygısı arasında olumlu, yalnızlık ile yaşam doyumu arasında olumsuz, yalnızlık ile intihar arasında olumlu ve yalnızlık ile sosyal ilişkiler arasında olumsuz ilişki olduğu görülmüştür.

Yalnızlık, ergenler tarafından yaşanan “kimlik krizinin” sonucunda gerçekleşen bir durum olarak ifade edilmektedir. Ericson’un gelişim dönemleri kuramına göre ergen, kimlik kazanmaya karşı rol karmaşası ve yakınlığa karşı yalıtılmışlık dönemi yaşamaktadır. Ericson, bireylerin kimlik kazanımından sonra diğer insanlarla yakın ilişkiler kurmaya ve bağlılık yaşamaya hazır olduklarını belirtmiştir. Eğer başarılı bir kimlik kazanılmamış ise bu durumda bireyler yalıtılmışlık ve yalnızlık yaşamaktadırlar.

³⁴ Karagülle, A. E. ve Çaycı, B. (2014). *Ağ Toplumunda Sosyalleşme ve Yabancılaşma*. The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication. Sayı: 1, Cilt: 4, 1-9.

Ergenler ve genç yetişkinler üzerinde yapılan bir araştırmada da bireylerin kişilerarası yakınlık kapasitesi konusunda kimlik gelişiminin önemine değinilmiřtir³⁵. (Yücel, 2009)

2.3.5. Yalnızlıkla Başa Çıkma

Yalnızlık kimsenin kaçamayacağı bir duygudur. Yalom'un deyiimiyle "herkes bu dünyaya yalnız gelir ve yalnız yaşayıp yalnız ayrılmak zorundadır". Yalnızlığı kaçınılmaz olarak gördükten sonra, insanların bu duygu ile başa çıkmada kullandıkları yöntemler önem kazanmaktadır³⁶. (Köse, 2006)

Yapılan çalışmalarda yalnızlık baş etme yöntemi olarak, bireyin öncelikle sosyal çevre edinmesi, yakın ilişkiler kurması, arkadaşlarla sohbet etme, müzik dinleme, dışarı çıkma ve spor yapma gibi çeşitli akıl meşgul edici etkinlikler ortaya çıkmıştır. Ama burada en önemli adım, bireysel mücadeledir.

Yalnızlığı önlemeye çalışan bireylerin bu becerilerini arttırmak için grup çalışmaları yapılmakta ve bu bireylere ev ödevleri verilmektedir. Grup terapisi; akılcı-duygusal ve bilişsel değişim modelleri ile yapılandırılmaktadır. Yapılan grup çalışmalarının sonucunda; bireylerin, streslerini azaltma, başkalarıyla empatik ilişkiler kurma ve zor durumda olanlara yardım etme stratejilerinin, yalnızlıktan koruyucu önemli faktörler olarak görülmesi ve bu yönde davranılmasının önemini görmeleri, başka bir değişle bilişsel yeniden yapılanmaları sağlanmıştır. Sonuç olarak, bu temelli bir grup çalışması, bireylerin yalnızlığı önlemelerine yardımcı olmuş ve genel olarak yalnızlık üzerinde düşünmelerini, daha farklı bireysel yalnızlıkla baş etme yetilerinin kazandırılmasında başarılı sonuçlar elde edilmesini sağlamıştır.³⁷ (Köse, 2006)

³⁵ Yücel, N. (2009). *Ergenlerin Akran İlişkileri ve Yalnızlık Düzeylerinde Evde İnternet Kullanımının Etkisinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü.

³⁶ Yücel, N. (2009). *Ergenlerin Akran İlişkileri ve Yalnızlık Düzeylerinde Evde İnternet Kullanımının Etkisinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü.

³⁷ Köse, E. (2006). *Liseli Ergenlerde Kişilik ve Sosyal Desteğin Yalnızlığa Olan Etkisinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

2.4. Sosyal Destek

2.4.1 Sosyal Destek Tanımı Ve Önemi

Sosyal destek bireyin çevresinden gördüğü ilgi, sevgi, güven, saygı, takdir görme ve maddi yardım gibi kişisel, sosyal, psikolojik ve ekonomik nitelikli her türlü yardım olarak tanımlanır. Sosyal destek, bireyin problem yaşamasını önleyen ve yaşadığı problemlerde yalnız olmadığını hissettiren insanların varlığı olarak tanımlanır³⁸. (Taçyıldız, 2010).

Bütün toplumlarda ve bütün insanlar için sosyal destek çok önemlidir. Yapılan çok sayıda araştırma sosyal desteğin bireyin sorunlarının çözümü, önlenmesi ve tedavisinde önemli bir kaynak olduğunu ortaya koymuştur.³⁹ (Ünsar ve diğ., 2009) İster çocuk olsun ister yetişkin tüm bireyler sosyal destek görmek ister ve bunun için çabalar. Bu çalışmada sosyal destek; aileden, arkadaşlardan ve öğretmenlerden algılanan destek şeklinde incelenmektedir. Yıldırım'ın çalışmasına göre, lise öğrencilerinin öğretmenlerinden ve ailelerinden algıladıkları destek, öğrencilerin akademik başarısını pozitif yönde yordamaktadır.⁴⁰ (Yıldırım, 2000)

Özellikle de aileden görülen sosyal desteğin, bireyin psikolojisi üzerinde rolü çok büyüktür. Çünkü hayatın her aşamasında bireyin en çok yanında gördüğü insan aile fertleridir ve onların desteğiyle her işin üstesinden daha rahat gelir veya başarısızlıklarının verdiği üzüntüyü daha kolay atlattır. Arkadaşlardan algılanan sosyal destek, kişinin yakın çevresinde bulunan arkadaş ve dostlarından karşıladığı destek ihtiyacını tanımlamaktadır. (Taçyıldız, 2010).

Yıldırım'ın çalışmasına göre, öğrencilerin arkadaşlarından algıladıkları destek ise akademik başarının önemli bir yordayıcısı olarak bulunmamıştır (Yıldırım, 2000) Öğretmenlerden algılanan sosyal destek, bireyin uzun eğitim hayatı sürecinde öğretmenlerinden gördüğü destek ihtiyacını tanımlamaktadır.

³⁸ Taçyıldız, Ö. (2010). *Lise Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre Yordanması. Yüksek Lisans Tezi*. İzmir: Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

³⁹ Ünsar, S., Sadırlı Kurt, S., Demir, M., Zafer, R., Erol, Ö. (2009). *Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Destek Düzeyleri ve Etkileyen Etmenler*. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemsirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi. Sayı: 1, 17-29.

⁴⁰ Yıldırım, İ. (2000). *Akademik Başarının Yordayıcısı Olarak Yalnızlık, Sınav Kaygısı ve Sosyal Destek*. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. Sayı: 18, 167-176.

Bu üç gruptan görülen desteğin önemi, kişiden kişiye ve dönemlere göre farklılık göstermektedir. Örneğin bir kişi ailesinin desteğine ihtiyaç duyarken, bir diğeri arkadaşlarının desteğine daha çok önem verir. Veya pek çok kişi, öğretmenlerinden gördüğü destek sonucunda hayatında büyük değişiklikler ve büyük adımlar yaşamıştır. Bunu yanı sıra, çocukluk döneminde bu üç grubun desteği de çok önemli iken, ergenlikte bu çoğunlukla arkadaş grubuna kaymakta ve yetişkinlikte ise kişinin kendi kurduğu ailesinin özellikle de eşinin desteği önem kazanmaktadır. Özellikle ergenlik döneminde, ergen zaten çeşitli sorunlarıyla uğraşırken bir de çevresinden göremediği destek onu farklı arayışlara yönlendirir. Bu da artık günümüzde internet kullanımı ile olmaktadır. Ergen çevresinden göremediği desteği ve kabullenilmeyişi, internet üzerinden çok rahat bir şekilde gidermekte ve böylece daha çok aileden ve çevreden uzaklaşarak, bilgisayar başına yönelmektedir.

Yurt dışında internet bağımlılığı ile ilgili yapılan çalışmaların bir kısmı sosyal destek ve internet bağımlılığı ilişkisine yöneliktir: Sanders, Field, Diego ve Kaplan, araştırmalarında yüksek düzeyde internet kullanımının, ergenlerde depresyon ve sosyal yalnızlıkla ilişkisine bakmışlardır. Lise son sınıf öğrencisi olan 89 öğrencinin internet kullanım seviyesini belirlemek için tek soruluk üç dereceli yanıtı bulunan bir form kullanılmıştır. Sonuçta internet kullanım düzeyleri düşük olanların anne-baba ve arkadaşlarıyla ilişkilerinin daha iyi olduğu görülmüştür. Sonuçlar, yüksek internet kullanımının zayıf sosyal bağlarla, destek görememekle ilgili olduğunu göstermiştir. Aile ev yakın çevre etkisinin önemini vurgulayan çalışmaların bir diğeri de Kraut ve diğ. tarafından yapılmıştır. Ergenlerin internet bağımlısı olmalarının ilk 1-2 yılında ailelerde meydana gelen değişiklikleri araştırmışlardır. Bulgular incelendiğinde ise internetin daha fazla kullanımı ile aile ve yakın sosyal çevre arasındaki iletişimde düşüş olduğunu tespit etmişlerdir. Kaygısı yüksek ve yalnız bireylerin internet kullanımına daha fazla yöneldikleri de bulunmuştur. Diğeri bir araştırmada aile işbirliğinin, desteğinin, ilgisinin ve çocukla geçirdiği uygun zamanların internet bağımlılığını önleyebileceğini göstermiştir. Bu noktada ailenin çocuğuyla kurduğu sağlıklı iletişimi ve yardımı diğeri birçok problemi önlediği gibi internet bağımlılığını da önlediği görülmüştür. İnternet bağımlısı olan ergenlerin yaşadıkları bu sorunların bir yansıması olarak, aile ortamında ebeveynleri ile sorunlar yaşadığı ve aile ilişkilerinin bozulduğunu gösteren benzer bulgulara sahip bazı araştırmalar bulunmaktadır. Evinde kendine ait bir bilgisayarı olup da bütün gününü ekran başında geçiren ergenlerin kolay arkadaş edinemedikleri, zamanla

asosyal ve problemlili bireyler haline geldikleri bulunmuştur. Buradan yola çıkarak söylenebilir ki İnternet dünyasına giren gençler, sadece sosyal destek sürecini değil iletişim biçimlerini ve başarılarını da tehdit altına almaktadır. (Taçyıldız, 2010).

Gürkan'ın yaptığı araştırmada, çocukların davranış sorunları ve annelerin anksiyete düzeyleri ve algıladıkları sosyal destek arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, çocukların ruhsal belirti puanları artıkça annenin algıladığı aile desteği ve arkadaş desteği puanında düşme görülmüştür. Ayrıca annelerin süreklilik anksiyetesi artıkça çocuk semptom puanı artmaktadır. Sağlıklı anne, çocuk ilişkilerinde annenin süreklilik anksiyetesi ve algılanan sosyal desteğin önemli katkısı olduğu saptanmıştır⁴¹. (Köse, 2006)

Sosyal desteğin yokluğu özellikle çocuk ve ergenlerde fiziksel ve duygusal sorunlar açısından bir risk etkeni olarak ele alınırken; yapılan araştırmalarda; ergenlerin aile, arkadaş ve öğretmenlerinden algıladıkları yüksek düzeyde sosyal destek ile olumlu benlik saygısı, daha yüksek duygusal fonksiyon arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Düşük sosyal destek ise madde kullanımı, suça yönelik davranışlar, kaygı ve olumsuz duygulanımın önemli bir yordayıcısı olarak gösterilmektedir. Bununla beraber, düşük aile desteği ile genel psikolojik stres ve duygusal problemler kaygı, korku ve yalnızlık duygusu; depresyon; yüksek risk alma ve şiddete yönelik davranışlar ve ergen intiharları arasında anlamlı düzeyde bir ilişki belirlenmiştir⁴² (Karataş, 2012)

2.4.2.Sosyal Destek Türleri

Cohen ve Willis'e göre dört farklı sosyal destek türü vardır.

⁴¹ Köse, E. (2006). *Liseli Ergenlerde Kişilik ve Sosyal Desteğin Yalnızlığa Olan Etkisinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

⁴² Karataş, Z. (2012). *Ergenlerin Algılanan Sosyal Destek ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi*. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Sayı: 19, Cilt: 9, 257-271

1. Bilgi Desteği: Sorunun tanımlanması, anlaşılması ve bu durumla başa çıkılması konusundaki yardımdır. Öğüt verme, sorunun boyutlarını değerlendirme ve bilişsel rehberlik özellikleri arasındadır.
2. Saygı Desteği: Bireyin saygı gördüğü ve kabul edildiği ile ilgili bilgidir. Bireyin kendi öz değeri ve deneyimler sebebiyle saygı gördüğünün ve herhangi bir hata yapsa bile kabul edildiğinin ifade edilmesidir.
3. Sosyal Arkadaşlık: Boş zamanlarını değerlendirme ve benzeri durumlarda başkalarıyla birlikte olmaktır. Böyle bir ilişki başkalarına yakın olma ihtiyacını karşıladığı, kişinin sürekli olarak sorun üzerinde düşünmesini engellediği veya olumlu duygu durumu yarattığı için stresi azaltıcı bir etki yapar.
4. İşlevsel Destek: İşlevsel sorunların doğrudan çözülmesi veya bireye rahatlama veya eğlenceye ayırabilecek zaman kazandırması nedeniyle stresi azaltıcı bir özellik göstermektedir. (Akt: Köse, 2006).

Eldeleklioğlu'nun araştırmasına göre, Araştırma sonuçları ergenlerin ruh sağlığının korunmasında aileden ve arkadaşan algılanan sosyal desteğin önemini ortaya koymaktadır. Algılan sosyal destek düzeyi arttıkça depresyon ve sürekli kaygı düzeyi düşmektedir. Buradan hareketle aile, arkadaş, öğretmen, okul çevresi vb. sosyal destek kaynaklarının ergenin yaşamında önemli bir yer tuttuğu söylenebilir. Ergenlerin hem gelişimsel özelliklerden kaynaklanan problemler hem de yaşantılarındaki bazı olumsuz koşullarla başa çıkabilmeleri onların sosyal bir ağ içerisinde gerekli desteği görmeleri ile mümkün olabilmektedir.

Bu bağlamda ergenlerde, ailelerde, okul çevresinde ve toplumda sosyal desteğin önemiyle ilgili farkındalığın artırılması gerekmektedir⁴³ (Eldeleklioğlu, 2006)

Sosyal destek algıları üzerinde yapılan araştırmalarda Rigby, öğrencilerde akran baskısı arttıkça algılanan sosyal destek düzeyinin düştüğünü, algılanan sosyal destek düzeyi düşük olan öğrencilerin ruh sağlıklarının da olumsuz etkilendiği tespit etmiştir. Ünüvar, ergenlerin sosyal destek düzeyi arttıkça problem çözme becerilerinin arttığını tespit etmiştir. Yıldırım, sosyal destek algısı düşük olan ergenlerin depresyon, yalnızlık, özgüven eksikliği, stres, kaygı, psikosomatik semptomlar ve uyum sorunu yaşama

⁴³ Eldeleklioğlu, J. (2006). *Üniversite Öğrencilerinin Algıladıkları Sosyal Destek ile Depresyon ve Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki*. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri. Sayı: 6, Cilt: 3, 727-752.

düzelelerinin sosyal destek algısı yüksek olanlara kıyasla daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Akın ve Ceyhan, aileden, arkadaştan ve öğretmenenden algılanan sosyal destek düzeyleri yüksek olanların, düşük olanlara göre kendini kabul düzeylerinin anlamlı düzeyde yüksek olduğunu tespit etmişlerdir.

Başer, üniversite öğrencilerinin ailelerinden algıladıkları sosyal destek düzeyi ile kendini kabul düzeyi arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Yapılan araştırma sonucunda aileden algılanan sosyal destek ile kendini kabul arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Davidson ergenler üzerinde yaptığı araştırma sonucunda yüksek sosyal destek algısının olumsuz psikososyal belirtileri azalttığını tespit etmiştir. Rueger tarafından yapılan çalışmada 636 ortaöğretim öğrencisi üzerinde algıladıkları sosyal destek ile psikolojik ve akademik uyum arasındaki ilişki araştırılmıştır. Araştırma sonucunda; sosyal destekle psikolojik uyum arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Sosyal desteği yüksek olan öğrencilerin psikolojik uyumları da yüksek çıkmıştır. Aynı şekilde sosyal destekle akademik uyum arasında da anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Öğrencilerin sosyal destek düzeyleri arttıkça akademik uyumları da artmaktadır. Sosyal destekle ilgili yapılan araştırmalara bakıldığında genel itibariyle sosyal desteğin bireyler üzerinde olumlu bir etkisinin olduğu görülmektedir⁴⁴. (Ateş, 2012)

Yapılan bir araştırmada Karadağ, ilköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin akademik başarı düzeylerinin aileden, arkadaşlardan ve öğretmenlerden algılanan sosyal desteğe göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek ve bu konuda görüşlerinin ne olduğunu ortaya çıkarmayı amaçlanmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlarda; aileden algılanan sosyal desteğe göre akademik yönden başarılı olan öğrencilerin başarısız olanlara göre ailelerinden daha olumlu destek aldıklarını, derslerinde başarılı ya da başarısız olduklarında, ailelerinden her zaman olumlu tepkiler aldıkları, ailelerine kendileriyle ya da okulla ilgili her konuyu anlatabildiklerini, aileleri için önemli olduklarını hissettiklerini ve ailelerinin gerçekten kendileriyle ilgilendiklerini daha fazla ifade ettikleri bulunmuştur.

⁴⁴ Ateş, B. (2012). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyal Destek Algılarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi*. Akademik Bakış Dergisi. Sayı: 30

Arkadaşlardan algılanan sosyal destek açısından akademik yönden başarılı olan öğrencilerin başarısız olanlara göre arkadaşlarından daha olumlu destek aldıklarını, arkadaşları tarafından sevildiğini, arkadaşları herhangi bir konuda karar alırken kendisinin düşüncelerini sorduğunu, arkadaşlarını kendine yakın hissettiklerini, birlikte zaman geçirmekten hoşlandığını, yakın arkadaşlarının olduğunu, sorunları olduğunda arkadaşlarının yardımcı olduğunu, arkadaşları tarafından dışlanmadığını daha fazla ifade ettikleri, akademik çalışmalarında yardım almaktan çok, yardım etmeyi tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır (Karacabey, 2012)

Windle göre, aile ve arkadaş desteğini yüksek algılayan ergenlerde suça yönelik davranışların ve depresif belirtilerin daha düşüktür. Armsden ve Grenenberg tarafından yapılan çalışmada, algılanan aile ve arkadaş desteğiyle, ergenlerin benlik saygısı, yaşam doyumu ve duygulanımları arasındaki ilişki araştırılmıştır. Bu amaçla, 179 lise öğrencisi (yaş: 16-20) üzerinde araştırma yürütülmüştür. Araştırma sonucunda, algılanan arkadaş ve aile desteği ile psikolojik sağlık arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur⁴⁵ (Karacabey, 2012)

Tüzün yaşam olayları, depresyon, sosyal destek ve yaşama nedenleri değişkenleri arasında üniversite öğrencilerinin intihar olasılıklarını en iyi yordayan değişkeni belirlemek amacıyla, yaşları 17 ile 27 arasında değişen 203'ü kız 198'i erkek, toplam 401 üniversite öğrencisi ile çalışmıştır. Bu çalışmada elde edilen bulgular, depresyonun üniversite öğrencilerinin intihar olasılıklarını en iyi yordayan değişken olduğunu göstermiştir. Ayrıca arkadaş desteği, aile desteği ve yaşama nedenlerinin de intihar olasılığının yordanmasında önemli olduğu görülmüştür. Bu çalışmayla, depresyonun klinik olanlar kadar klinik olmayan örneklerle için de intiharı yordamada önemli bir değişken olduğu ortaya konmuş ve sosyal destek yoksunluğunun depresyona eşlik ettiği durumlara dikkat çekilmiştir (Karacabey, 2012)

⁴⁵ Karacabey, Ç. (2012). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Aileden Algıladıkları Sosyal Destek İle İntihar Olasılığı Davranışı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çeçen'in araştırmasına göre, üniversite yıllarında yaşanan yalnızlık duygularının ve sosyal destek algılarının cinsiyetlere göre farklılık göstermediği ancak algılanan ebeveyn tutumlarıyla ilişkili olduğu görülmektedir (Çeçen, 2008) Öğrencilerin yalnızlık durumu, sosyal destek alma durumuna göre incelendiğinde, sosyal desteğin yalnızlık duygusunu azaltma yönünde etki yarattığı açıkça ortaya çıkmaktadır. Öğrencinin herhangi bir sosyal desteğe sahip olması, onun kendini yalnız hissedip hissetmemesi üzerinde önemli ölçüde farklılık yaratmaktadır. (Duyan ve diğ., 2008)

3.YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın örnekleme, veri toplama araçları, verilerin toplanmasında izlenen yol ve verilerin çözümlenmesinde kullanılan istatistiki teknikler açıklanmıştır.

Amaç

Bu çalışmada, internet kullanımının gençlerin hayatının önemli bir bölümünü kapsamaması ve bu durumun zaman zaman olumsuz sonuçlara sebep olmasının (internet bağımlılığının), hissedilen yalnızlık ve algılanan sosyal destek azlığı ile ilişkisinin ortaya konması amaçlanmıştır.

Araştırmanın Temel Hipotezi: Gençlerde algılanan sosyal destek ve yalnızlık duygusunun, internet kullanım düzeyini etkileyebileceği düşüncesinin araştırılması amaçlanmıştır.

Örnekleme

Araştırma, Bahçelievler Kemal Hasoğlu Anadolu Lisesi 9. ve 11. sınıf öğrencilerine uygulanmıştır. 9. ve 11. sınıfların seçilme nedeni, aralarında belirgin bir yaş farkı bulunmasının çalışma açısından daha yararlı olabileceği, daha belirgin sonuçlar verebileceği düşüncesidir. Çalışmaya, üniversite sınavlarına hazırlandığı ve genellikle ikinci dönem okulda pek bulunmadıkları için 12.sınıf öğrencileri dahil edilmemiştir. Öğrenciler 155 kız ve 130 erkek olmak üzere toplam 285 kişidir. Bu öğrencilerin 147 si 9.sınıf, 138 i ise 11.sınıftır. Uygulama öncesinde öğrencilere ölçeklerin nasıl doldurulacağına dair kısa bir bilgi verilmiştir.

Araştırmada Kullanılan Ölçme Araçları

Bu çalışmadaki veriler Genel Bilgi Formu (Ek-3), Yalnızlık Ölçeği (Ek-4), Algılanan Sosyal Destek Ölçeği-R (Ek-5) ve İnternet Bağımlılığı Ölçeği (Ek-6) kullanılarak elde edilmiştir.

Genel Bilgi Formu (Ek-3)

Çalışmanın amaçları göz önünde bulundurularak araştırmacı tarafından öğrencilere yönelik hazırlanan yaş, cinsiyet, ebeveynlerle ilişkiler, ebeveynlerin öğrenim düzeyi, ayrı mı birlikte mi oldukları, öğrencinin kendi odası olup olmadığı, evde internet olup olmadığı gibi sorular form haline getirilerek öğrencilere uygulanmıştır.

UCLA Yalnızlık Ölçeği (Ek-4)

Araştırmada kullanılan ölçek, öğrencilerin yalnızlık düzeylerini ölçmek için, orijinali Russel, Peplau ve Ferguson (1978) tarafından geliştirilen ve Demir (1989) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Demir (1989) tarafından benzer ölçekler geçerlik yöntemi ile bu ölçeğin geçerlik çalışması yapılmıştır. Benzer ölçek olarak Aydın ve Demir (1988) tarafından geliştirilen Çok Yönlü Depresyon Ölçeği'nin Sosyal İçedönüklük alt ölçeği ile bu ölçeğin geçerlik çalışmasında sık kullanılan Beck Depresyon Envanteri alınmış ve Sosyal İçe Dönüklük alt ölçeği ile .82, Beck Depresyon Envanteri ile ise .77 korelasyon bulunmuştur. Ölçeğin güvenilirliği için yapılan çalışmada Cronbach's Alfa Katsayısı .96, beş hafta arayla uygulanan test-tekrar test yöntemi ile elde edilen korelasyon katsayısı ise .94 olarak bulunmuştur. Ölçeğin güvenilirlik çalışmasında ilk form ile 1980'de gözden geçirilen form arasında 0.91 korelasyon bulunmuştur. İç tutarlık katsayısı ise .94 olarak bulunmuştur (Yüksel, 2002: 55). Ölçeğin onu düz, onu ters yönde kodlanmış yirmi maddeden oluşmaktadır. Bireylerden maddelerde yer alan durumları ne sıklıkla yaşadıklarını dördümlü Likert tipi ölçek üzerinde belirtmeleri istenmektedir. Ölçek olumlu yöndeki ifadeleri içeren maddelere, "hiç yaşamam" 4, "nadiren yaşarım" 3, "bazen yaşarım" 2, "sık sık yaşarım" 1 puan; olumsuz ifadeleri içeren maddelere ise bunun tam tersi olarak, "hiç yaşamam" 1, "nadiren yaşarım" 2, "bazen yaşarım" 3, "sık sık yaşarım" 4 puan verilerek puanlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 80, en düşük puan ise 20 dir. Ölçekten alınan puan arttıkça yalnızlık düzeyi de artmaktadır (Yüksel, 2002: 55). Ancak bu çalışmada ölçek 5'li Likert

tipine çevrilerek ‘Hiç’, ‘Nadiren’, ‘Bazen’, ‘Genellikle’, ve ‘Herzaman’ seçeneklerine dönüştürülmüştür.

Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (Ek-5)

Ölçek Yıldırım, tarafından geliştirilmiş (1997) ve 2004 yılında revizyonu yapılmıştır. Bu araştırmada da ölçeğin revizyonu kullanılmıştır. Bu ölçeğin Aile Desteği (AİD), Arkadaş Desteği (ARD) ve Öğretmen Desteği (ÖĞD) olmak üzere üç alt ölçeği bulunmaktadır. 50 maddeden oluşmakta ve bu maddelerden 20’si Aile Desteği, 13’ü Arkadaş Desteği ve 17’si Öğretmen Desteği alt ölçeğine ait özellikleri ölçmektedir. Ölçeğin maddeleri Likert tipi ve üçlü derecelendirmelidir. Seçenekler “Bana uygun”, “Kısmen uygun” ve “Bana uygun değil” şeklindedir ve her alt ölçeğinde birer tane ters madde bulunmaktadır (Yıldırım, 2004). Ölçeğin deneme uygulaması 63 maddeden oluşmuş ve 660 öğrenci üzerinde uygulanmıştır. Ölçeğin faktör yapısı ve maddelerin faktör yüklerini incelemek için yapılan çalışmada madde sayısı 50’ye düşürülmüştür (Yıldırım, 2004). Ölçeğin geçerliliğini incelemek amacıyla yapılan çalışmada tüm ölçeğe ilişkin KMO katsayısı .933 ve Bartlett testi anlamlı çıkmıştır. Ölçeğin benzer ölçek geçerliliğini ölçmek amacıyla Beck tarafından geliştirilen Beck Depresyon Ölçeği (BDI) ve Gündelik Sıkıntılar Ölçeği (GSÖ) kullanılmıştır. Bu çalışmada ASDÖ-R ile alt ölçekleri ile GSÖ ve BDI arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Ölçeğin güvenilirliğini belirlemek amacıyla Cronbach’s Alfa güvenilirlik katsayısı bulunmuş ve test tekrar test yöntemi kullanılmıştır. Ölçeğin ve alt ölçeklerinin Cronbach’s Alfa güvenilirlik katsayıları ve test tekrar test yöntemi ile bulunan Cronbach’s Alfa katsayıları .83 ve .94 arasında değişmektedir.

İnternet Bağımlılığı Ölçeği-İBÖ (Ek-6)

Young tarafından oluşturulan 20 soruluk ölçek, DSM - IV’ün “Patalojik Kumar Oynama” ölçütlerinden uyarlanarak oluşturulmuş, “Tanı Anketi” daha sonra geliştirilmiştir. Likert tipi olan ölçekte katılımcıdan “hiçbir zaman” “Nadiren” “Arada sırada” “Çoğunlukla” “Çok sık” ve “Devamlı” seçeneklerinden birini işaretlemesi istenmektedir. Ancak bu çalışmada, ölçek 5’li likert tipine çevrilerek ‘Hiçbir Zaman’, ‘Nadiren’, ‘Bazen’, ‘Genellikle’, ve ‘Her zaman’ seçeneklerine dönüştürülmüştür. Bayraktar (2001)’in araştırması sırasında İngilizce’den Türkçe’ye çevrilen ölçek, Ege

Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Psikoloji Anabilim dalındaki beş öğretim görevlisi tarafından incelenmiş ve sorular anlam bütünlüğünü bozmayacak şekilde 12- 17 yaş grubu ergenlerin anlayabileceği şekilde uyarlanmıştır. Çeviri testin standardize edilmiş Alfa değeri açısından güvenilirliği .91, Spearman – Brown değeri açısından da .87’dir. Bu sonuçlar testin güvenilir olduğunu düşündürmektedir⁴⁶ (Bayraktar, 2001: 90).

Verilerin analizi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 21.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotları (sayı, yüzde, ortalama, standart sapma) kullanılmıştır.

İnternet bağımlılığı, yalnızlık, aileden algılanan sosyal destek, arkadaştan algılanan sosyal destek, öğretmenden algılanan sosyal destek ve algılanan sosyal destek (toplam skor) ölçeklerinden elde edilen puanların normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek örneklem Kolmogorov-Smirnov testi sonucunda ölçeklerin dağılımının normal dağılmadığı saptanmıştır (sırasıyla, $z=.056$, $p=0.032$; $z=.114$ $p=0.001$; $z=.200$, $p=0.001$; $z=.207$, $p=0.001$; $z=.093$, $p=0.001$ ve $r=.087$, $p=.001$). Ölçekler normal dağılım göstermediği için istatistik değerlendirmelerde nonparametrik testler kullanılmıştır. Bunun için Niceliksel verilerin karşılaştırılmasında iki grup arasındaki farkı Mann-Whitney U testi, ikiden fazla grup durumunda parametrelerin gruplar arası karşılaştırmalarında Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır.

Araştırmada internet bağımlılığı, yalnızlık, aileden algılanan sosyal destek, arkadaştan algılanan sosyal destek, öğretmenden algılanan sosyal destek ve algılanan sosyal destek (toplam) ölçekleri arasındaki ilişkiye Spearman Korelasyon Testi ile bakılmıştır. Öğretmenden algılanan sosyal destek ve yalnızlık ölçeklerinin internet bağımlılığı üzerine etkisini belirlemek için regresyon analizi yapılmıştır.

⁴⁶ Bayraktar, 2001: 90

4. BULGULAR

Bu bölümde gençlerin internet bağımlılığı, yalnızlık ve sosyal destek ölçeklerinden elde edilen bilgiler ile araştırmacı tarafından hazırlanan genel bilgi formundan elde edilen bulgular yer almaktadır. Araştırmaya katılan gençlerin demografik değişkenlere göre dağılımları Tablo 4.1’de verilmiştir.

Tablo 4.1: Araştırmaya Katılan Gençlerin Çeşitli Değişkenlere İlişkin Dağılımı (n=285)

Demografik Özellikler	Sayı	%
Cinsiyet		
Kız	155	54.4
Erkek	130	45.6
Yaş		
14 yaşında	90	31.6
15 yaşında	55	19.3
16 yaşında	101	35.4
17 yaşında	39	13.7
Sınıf		
9. sınıf	147	51.6
11. sınıf	138	48.4
Kardeş sayısı		
Tek çocuk	31	10.9
İki kardeş	144	50.5
Üç kardeş	74	26.0
Dört kardeş ve üzeri	36	12.6
Doğum sırası		
İlk çocuk	132	48.1
Ortanca çocuk	49	17.2
Son çocuk	99	34.7
Annelerin sağ olup olmaması		
Evet	284	99.6
Hayır	1	.4
Annelerin öz olup olmaması		
Evet	284	99.6
Hayır	1	.4
Demografik Özellikler		
Babaların sağ olup olmaması		
Evet	282	98.9
Hayır	3	1.1
Babaların öz olup olmaması		

Evet	282	98.9
Hayır	3	1.1
Anne baba birlikteliği olup olmaması		
Evet	267	93.7
Hayır	18	6.3
Annelerin eğitim düzeyi		
İlkokul mezunu ve altı	109	38.2
Ortaokul mezunu	101	35.4
Lise mezunu ve üzeri	75	26.3
Babaların eğitim düzeyi		
İlkokul mezunu ve altı	85	29.8
Ortaokul mezunu	112	39.3
Lise mezunu ve üzeri	88	30.9
Annelerin çocuklarına olan yaklaşımı		
Olumlu ve destekleyici	208	73.0
İlgisiz	8	2.8
Otoriter	20	7.0
Aşırı koruyucu	25	8.8
Mükemmeliyetçi	24	8.4
Babaların çocuklarına olan yaklaşımı		
Olumlu ve destekleyici	198	68.8
İlgisiz	25	8.8
Otoriter	35	12.3
Aşırı koruyucu	15	5.2
Mükemmeliyetçi	14	4.9
Annelerin çocuğu mutlu edecek kadar zaman ayırıp ayırmadığı		
Evet	256	89.8
Hayır	29	10.2
Babaların çocuğu mutlu edecek kadar zaman ayırıp ayırmadığı		
Evet	222	77.9
Hayır	63	22.1
Gençlerin kendine ait odası olup olmaması		
Evet	238	83.5
Hayır	47	16.5
Gençlerin hayatında hiç psikiyatrik tanı alıp almaması		
Evet	15	5.3
Hayır	270	94.7

Demografik Özellikler	Sayı	%
Gençlerin arkadaşlarıyla ne sıklıkla faaliyet içinde buldukları		
Haftada en az 5-6 gün	27	9.5
Hafta 3-4 gün	57	20.0
Haftada 1-2 gün	169	59.3
Hiç	32	11.2
Gençlerin arkadaşlarıyla vakit geçirmesi daha çok ne etkiler		
Çok ders çalışmak	87	30.5
Bilgisayar ve internet başında zaman geçirmeyi daha çok sevmek	44	15.5
Harçlığının sosyal etkinlikler için yetersiz olması	36	12.6
Aileden izin almada sıkıntı yaşamaması	77	27.0
Diğer	41	14.4
Gençlerin kendilerine yakın gördükleri kaç arkadaşı olduğu		
Hiç yok	20	7.0
1-2 arkadaş	122	42.8
3 arkadaş ve üzeri	143	50.2
Gençlerin evinde internet bağlantısının olup olmadığı		
Evet	250	87.7
Hayır	35	12.3
Evde internet bağlantısı ne kadar süredir bulunmakta		
Yok	35	12.3
1 yıldan az	21	7.4
1-2 yıl	43	15.1
3 yıl ve üzeri	186	65.3
Gençlerin internet kullanma sıklığı		
Her gün	220	77.2
Haftada 4-5 gün	29	10.2
Haftada 2-3 gün	23	8.0
Haftada 1gün	13	4.6
Gençlerin interneti ne amaçla kullandıkları		
Oyun	74	26.0
Sohbet- arkadaşlık	129	45.3
Eğitim	21	7.4
Film izleme	37	13.0
Araştırma	24	8.4
Gençlerin internete bağlanmadığında kendini nasıl hissettikleri		
Çok problem etmez	226	79.3
Gergin olur	59	20.7

Araştırma dahilinde kişisel bilgi formunu ve anket sorularını yanıtlayan 285 gençin 155'i (%54.4) kızlardan ve 130'u (%45.6) erkeklerden oluştuğu görülmektedir.

Gençlerin 101'i (%35.4) 16 yaşında olduğu, 147'si (%51.6) 9. Sınıfta okumata olduğu, 144'ü (%50.5) iki kardeş olduğu, 132'si (%48.1) ilk çocuk olduğu, 284'ünün (%99.6) annesi sağ olduğu, 284'ünün (%99.6) annesi öz olduğu, 282'inin (%98.9) babası sağ olduğu, 282'inin (%98.9) babası öz olduğu, 267'sinin (%93.7) annesi babası birlikte olduğu, 109'unun (%38.2) annesi ilkokul mezunu ve altı olduğu, 112'sinin (%39.3) babası ortaokul mezuu olduğu, 208'inin (%73.0) annesi gençin kendisine olumlu ve destekleyici yaklaştığı, 198'inin (%68.8) babası gençin kendisine olumlu ve destekleyici yaklaştığı, 256'sının (%89.8) annesi gençin kendisini mutlu edecek zamanı ayırdığı, 222'sinin (%77.9) babası gençin kendisini mutlu edecek zamanı ayırdığı, 238'inin (%83.5) kendisine ait odasının olduğu ve 270'inin (%94.7) herhangi bir psikiyatrik rahatsızlığı olmadığı görülmüştür.

Gençlerin 169'u (%59.3) haftada 1-2 gün arkadaşlarıyla faaliyet içinde olduğu, 87'si (%30.5) arkadaşlarıyla daha çok ders çalışmak için biraraya geldiği, 143'ünün (%50.2) kendisine yakın hissettiği 3 ve üzeri arkadaşı olduğu, 250'sinin (%87.7) evinde bilgisayar olduğu, 186'sında (%65.3) 3 yıl ve üzeri evinde internet olduğu, 220'si (%77.2) her gün internette girmekte olduğu, 129'u (%45.3) interneti daha çok sohbet etmek ve arkadaşlık için kullandığı ve 226'sı (%79.3) internete giremediğinde durumu çok problem etmediği görülmüştür.

Tablo 4.2: Gençlerin İnternet Bağımlılığı ve Yalnızlık Ölçeklerinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Gruba Göre Dağılımı

	Ort. ve SS
İnternet bağımlılığı ölçeği	46.05±12.64
Yalnızlık ölçeği	56.55±7.82

Tablo 4.2.'de görüldüğü gibi; gençlerin internet bağımlılığı ölçeğinin ortalaması 46.05±12.64 olduğu ve yalnızlık ölçeğinin ortalaması 56.55±7.82 olduğu saptanmıştır.

Tablo 4.3: Gençlerin Sosyal Destek Envanterinin Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Gruba Göre Dağılımı

	Ort. ve SS
Aileden algılanan sosyal destek alt ölçeği	52.86±7.22
Arkadaştan algılanan sosyal destek alt ölçeği	34.15±4.24
Öğretmenden algılanan sosyal destek alt ölçeği	39.01±8.99
Algılanan sosyal destek ölçeği (toplam skor)	126.04±15.87

Tablo 4.3.'de görüldüğü gibi; gençlerin aileden algılanan sosyal destek alt ölçeğinin ortalaması 52.86±7.22 olduğu, öğretmenden algılanan sosyal destek alt ölçeğinin ortalaması 39.01±8.99 olduğu, arkadaştan algılanan sosyal destek alt ölçeğinin ortalaması 34.15±4.24 olduğu ve algılanan sosyal destek ölçeğinin ortalaması 126.04±15.87 görülmüştür. **Ortalama değerler incelendiğinde gençlerin en çok aileden sosyal destek algıladığı görülmüştür.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde birinci olarak “Gençlerin cinsiyetleri ile gençlerin internet bağımlılığı ve yalnızlık ölçeklerinin puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.4: Gençlerin Cinsiyetlerine Göre Grupların İnternet Bağımlılığı ve Yalnızlık Ölçeklerinin Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması

Grup		N	X	SS	U	Z	p
İnternet bağımlılığı ölçeği	Kız	155	44.69	12.14	8614.00	-2.10	.035*
	Erkek	130	47.68	13.07			
	Toplam	285					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Yalnızlık ölçeği	Kız	155	57.05	7.16	9111.50	-1.39	.164
	Erkek	130	55.96	8.53			
	Toplam	285					

*p<0.05

Tablo 4.4'de görüldüğü gibi; gençlerin cinsiyetlerine göre gruplar arasında gençlerin internet bağımlılığı ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark

bulunmaktadır ($p < 0.05$). **Gençlerin internet bağımlılığı ölçeği puanları açısından erkeklerin aleyhine anlamlı bir fark vardır [$U=8614.00$, $p=.035$]. Erkeklerin kızlara oranla internet bağımlılığı düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Gençlerin cinsiyetlerine göre gençlerin yalnızlık ölçeğinin puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann Whitney U-Testi yapılmış cinsiyet açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p > 0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde ikinci olarak “Gençlerin cinsiyetleri ile gençlerin sosyal destek envanterinin alt ölçeklerinin puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.5: Gençlerin Cinsiyetlerine Göre Grupların Sosyal Destek Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması

Grup		N	X	SS	U	Z	p
Aileden algılanan sosyal destek	Kız	155	52.96	7.73			
	Erkek	130	52.74	6.60	9629.50	-.647	.517
	Toplam	285					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Arkadaştan algılanan sosyal destek	Kız	155	34.89	3.97			
	Erkek	130	33.27	4.40	7414.50	-3.90	.001**
	Toplam	285					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Öğretmenden algılanan sosyal destek	Kız	155	39.40	8.77			
	Erkek	130	38.55	9.26	9223.50	-1.23	.219
	Toplam	285					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Sosyal destek ölçeği	Kız	155	127.27	15.87			
	Erkek	130	124.57	15.81	8745.00	-1.92	.055
	Toplam	285					

** $p < 0.01$

Tablo 4.5’de görüldüğü gibi; gençlerin cinsiyetlerine göre gençlerin aileden algılanan sosyal destek, öğretmenden algılanan sosyal destek ve sosyal destek (toplam skor) ölçeklerinin puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann Whitney U-Testi yapılmış cinsiyet açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p > 0.05$).

Gençlerin cinsiyetlerine göre gruplar arasında gençlerin arkadaştan algıladıkları sosyal destek ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0.01$). **Gençlerin arkadaştan algıladıkları sosyal destek ölçeği puanları açısından kızların lehine anlamlı bir fark vardır [$U=7414.50$, $p<0.01$]. Kızların erkeklere oranla arkadaştan algıladıkları sosyal destek düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde üçüncü olarak “Gençlerin yaşları ile gençlerin internet bağımlılığı ve yalnızlık ölçeklerinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.6: Gençlerin Yaşları İle Gençlerin İnternet Bağımlılığı ve Yalnızlık Ölçeklerinden Aldıkları Puanlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Boyut	Boyut	N	r	p
İnternet bağımlılığı ölçeğın puanları	Yaş	285	.047	.431
Boyut	Boyut	N	r	p
Yalnızlık ölçeğın puanları	Yaş	285	.130	.028*

* $p<0.05$

Tablo 4.6’da görüldüğü gibi; gençlerin yaşları ile internet bağımlılığı ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir ($p>0.05$).

Gençlerin yaşları ile yalnızlık ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde ilişkili olduğu görülmektedir ($r= .130$; $p<0.05$). **Bir diğer deyişle gençlerin yaşı arttıkça; yalnızlık düzeyleri de artmakta olduğu görülmektedir.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde dördüncü olarak “Gençlerin yaşları ile gençlerin sosyal destek envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.7: Gençlerin Yaşları İle Gençlerin Sosyal Destek Envanterinin Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Boyut	Boyut	N	r	p
Aileden algılanan sosyal destek	Yaş	285	-.113	.057
Boyut	Boyut	N	r	p
Arkadaştan algılanan sosyal destek	Yaş	285	-.034	.569
Boyut	Boyut	N	r	p
Öğretmenden algılanan sosyal destek	Yaş	285	-.167	.005**
Boyut	Boyut	N	r	p
Sosyal destek ölçeğın puanları	Yaş	285	-.178	.003**

**p<0.01

Tablo 4.6’da görüldüğü gibi; gençlerin yaşları ile aileden ve arkadaştan algıladıkları sosyal destek ölçeklerinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir ($p>0.05$).

Gençlerin yaşları ile öğretmenden algıladıkları sosyal destek ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönde ilişkili olduğu görülmektedir ($r = -.167$; $p<0.01$). **Bir diğer deyişle gençlerin yaşı arttıkça; öğretmenden algıladıkları sosyal destek düzeyleri de düşmekte olduğu görülmektedir.**

Gençlerin yaşları ile algıladıkları sosyal destek ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönde ilişkili olduğu görülmektedir ($r = -.178$; $p<0.01$). **Bir diğer deyişle gençlerin yaşı arttıkça; algıladıkları sosyal destek düzeyleri de düşmekte olduğu görülmektedir.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde beşinci olarak “Gençlerin hangi sınıfta okudukları ile gençlerin internet bağımlılığı ve yalnızlık ölçeklerinin puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.8: Gençlerin Hangi Sınıfta Okuduklarına Göre Grupların İnternet Bağımlılığı ve Yalnızlık Ölçeklerinin Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması

	Grup	N	X	SS	U	Z	p
İnternet bağımlılığı ölçeği	9. sınıf	147	46.27	13.49			
	11. sınıf	138	45.81	11.71	9884.00	-.229	.819
	Toplam	285					
	Grup	N	X	SS	U	Z	p
Yalnızlık ölçeği	9. sınıf	147	55.85	8.08			
	11. sınıf	138	57.31	7.48	8770.00	-1.97	.048*
	Toplam	285					

*p<0.05

Tablo 4.8’de görüldüğü gibi; gençlerin hangi sınıfta okuduklarına göre gençlerin internet bağımlılığı ölçeğinin puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann Whitney U-Testi yapılmış sınıf açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0.05$).

Gençlerin hangi sınıfta okuduklarına göre gruplar arasında gençlerin yalnızlık ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0.05$). **Gençlerin yalnızlık ölçeği puanları açısından 11. sınıfta okuyan gençlerin aleyhine anlamlı bir fark vardır [U=8770.00, $p<0.05$]. 11. sınıfta okuyan gençlerin 9. sınıfta okuyan gençlere oranla yalnızlık düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde altıncı olarak “Gençlerin hangi sınıfta okudukları ile gençlerin sosyal destek envanterinin alt ölçeklerinin puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.9: Gençlerin Hangi Sınıfta Okuduklarına Göre Grupların Sosyal Destek Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması

Grup		N	X	SS	U	Z	p
Aileden algılanan sosyal destek	9. sınıf	147	53.60	6.82			
	11. sınıf	138	52.07	7.58	9250.50	-1.29	.196
	Toplam	285					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Arkadaştan algılanan sosyal destek	9. sınıf	147	34.25	3.99			
	11. sınıf	138	34.05	4.50	10091.00	-.076	.939
	Toplam	285					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Öğretmenden algılanan sosyal destek	9. sınıf	147	40.81	8.68			
	11. sınıf	138	37.10	8.95	7717.50	-3.49	.001**
	Toplam	285					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Sosyal destek ölçeği	9. sınıf	147	128.68	15.01			
	11. sınıf	138	123.23	16.34	8002.00	-3.08	.002**
	Toplam	285					

**p<0.01

Tablo 4.9’da görüldüğü gibi; gençlerin hangi sınıfta okuduklarına göre gençlerin aileden algılanan sosyal destek ve arkadaştan algılanan sosyal destek ölçeklerinin puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann Whitney U-Testi yapılmış sınıf açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0.05$).

Gençlerin hangi sınıfta okuduklarına göre gruplar arasında gençlerin öğretmenden algıladıkları sosyal destek ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0.01$). **Gençlerin öğretmenden algıladıkları sosyal destek ölçeği puanları açısından 9. sınıfta okuyan gençlerin lehine anlamlı bir fark vardır [U=7715.00, $p<0.01$]. 9. sınıfta okuyan gençlerin 11. sınıfta okuyan gençlere oranla öğretmenden algıladıkları sosyal destek düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Gençlerin hangi sınıfta okuduklarına göre gruplar arasında gençlerin algıladıkları sosyal destek ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0.01$). **Gençlerin algıladıkları sosyal destek ölçeği puanları açısından 9. sınıfta okuyan gençlerin lehine anlamlı bir fark vardır [U=8002.00, $p<0.01$]. 9. sınıfta**

okuyan gençlerin 11. sınıfta okuyan gençlere oranla algıladıkları sosyal destek düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde yedinci olarak “Gençlerin kaç kardeş oldukları ile gençlerin internet bağımlılığı ve yalnızlık ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.10: Gençlerin Kaç Kardeş Oldukları İle Gençlerin İnternet Bağımlılığı ve Yalnızlık Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

Grup		N	X	SS	sd	X²	p
İnternet bağımlılığı ölçeği	Tek çocuk	31	47.22	12.47	3	1.89	.506
	İki kardeş	144	46.65	12.20			
	Üç kardeş	74	45.18	13.34			
	Dört kardeş ve üzeri	36	44.41	13.27			
	Toplam	285					
Grup		N	X	SS	sd	X²	p
Yalnızlık ölçeği	Tek çocuk	31	56.77	8.99	3	1.17	.759
	İki kardeş	144	56.10	8.21			
	Üç kardeş	74	57.36	5.68			
	Dört kardeş ve üzeri	36	56.52	9.05			
	Toplam	285					

Tablo 4.10’da görüldüğü gibi; gençlerin kaç kardeş olduklarına göre internet bağımlılığı ve yalnızlık ölçeklerinden aldıkları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H-Testi yapılmış ve kardeş sayısı açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde sekizinci olarak “Gençlerin kaç kardeş oldukları ile gençlerin sosyal destek envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.11: Gençlerin Kaç Kardeş Oldukları İle Gençlerin Sosyal Destek Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

Grup		N	X	SS	sd	X ²	p
Aileden algılanan sosyal destek	Tek çocuk	31	52.93	7.81			
	İki kardeş	144	53.42	5.75			
	Üç kardeş	74	52.31	7.53	3	1.26	.734
	Dört kardeş ve üzeri	36	51.72	10.69			
	Toplam	285					
Grup		N	X	SS	sd	X ²	p
Arkadaştan algılanan sosyal destek	Tek çocuk	31	33.25	5.30			
	İki kardeş	144	34.14	4.25			
	Üç kardeş	74	34.62	3.39	3	1.46	.691
	Dört kardeş ve üzeri	36	34.02	4.80			
	Toplam	285					
Grup		N	X	SS	sd	X ²	p
Öğretmenden algılanan sosyal destek	Tek çocuk	31	38.83	8.57			
	İki kardeş	144	38.08	8.84			
	Üç kardeş	74	40.37	9.59	3	3.29	.349
	Dört kardeş ve üzeri	36	40.11	8.54			
	Toplam	285					
Grup		N	X	SS	sd	X ²	p
Sosyal destek (toplam skor) ölçeği	Tek çocuk	31	125.03	18.06			
	İki kardeş	144	125.65	13.98			
	Üç kardeş	74	127.31	16.83	3	2.04	.562
	Dört kardeş ve üzeri	36	125.86	19.26			
	Toplam	285					

Tablo 4.10’da görüldüğü gibi; gençlerin kaç kardeş olduklarına göre aileden algılanan sosyal destek, arkadaştan algılanan sosyal destek, öğretmenden algılanan sosyal destek ve sosyal destek (toplam skor) ölçeklerinden aldıkları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H-Testi yapılmış ve kardeş sayısı açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde dokuzuncu olarak “Gençlerin kaçınıcı çocuk oldukları ile gençlerin internet bağımlılığı ve yalnızlık ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.12: Gençlerin Kaçınıcı Çocuk Oldukları İle Gençlerin İnternet Bağımlılığı ve Yalnızlık Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

Grup		N	X	SS	sd	X ²	p
İnternet bağımlılığı ölçeği	İlk çocuk	137	45,70	12,28	2	.771	.680
	Ortanca çocuk	49	45,24	13,05			
	Son çocuk	99	46,92	13,00			
	Toplam	285					
Grup		N	X	SS	sd	X ²	p
Yalnızlık ölçeği	İlk çocuk	137	57,05	7,06	2	1.43	.487
	Ortanca çocuk	49	55,57	6,94			
	Son çocuk	99	56,35	9,13			
	Toplam	285					

Tablo 4.12’de görüldüğü gibi; gençlerin kaçınıcı çocuk olduklarına göre internet bağımlılığı ve yalnızlık ölçeklerinden aldıkları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H-Testi yapılmış ve kaçınıcı çocuk oldukları açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde onuncu olarak “Gençlerin kaçınıcı çocuk oldukları ile gençlerin sosyal destek envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.13: Gençlerin kaçınıcı Çocuk Oldukları İle Gençlerin Sosyal Destek Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

Grup		N	X	SS	sd	X ²	p
Aileden algılanan sosyal destek	İlk çocuk	137	53.31	6.63	2	3.07	.215
	Ortanca çocuk	49	52.63	9.53			
	Son çocuk	99	52.36	6.72			
	Toplam	285					
Grup		N	X	SS	sd	X ²	p
Arkadaştan algılanan sosyal destek	İlk çocuk	137	34.34	4.01	2	.714	.700
	Ortanca çocuk	49	33.71	4.73			
	Son çocuk	99	34.12	4.32			
	Toplam	285					
Grup		N	X	SS	sd	X ²	p

Öğretmenden algılanan sosyal destek	İlk çocuk	137	39.54	9.29	2	2.20	.333
	Ortanca çocuk	49	39.67	8.69			
	Son çocuk	99	37.96	8.70			
	Toplam	285					
Grup		N	X	SS	sd	X²	p
Sosyal destek (toplam skor) ölçeği	İlk çocuk	137	127.19	15.08	2	2.96	.228
	Ortanca çocuk	49	126.02	19.63			
	Son çocuk	99	124.45	14.89			
	Toplam	285					

Tablo 4.13’de görüldüğü gibi; gençlerin kaçınıcı çocuk olduklarına göre aileden algılanan sosyal destek, arkadaştan algılanan sosyal destek, öğretmenden algılanan sosyal destek ve sosyal destek (toplam skor) ölçeklerinden aldıkları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H-Testi yapılmış ve kaçınıcı çocuk oldukları açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde on birinci olarak “Gençlerin annelerinin eğitim düzeyleri ile gençlerin internet bağımlılığı ve yalnızlık ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.14: Gençlerin Annelerinin Eğitim Düzeyleri İle Gençlerin İnternet Bağımlılığı ve Yalnızlık Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

Grup		N	X	SS	sd	X²	p
İnternet bağımlılığı ölçeği	İlkokul mezunu ve altı	109	44.57	12.54	2	1.51	.465
	Ortaokul mezunu	101	47.18	12.67			
	Lise mezunu ve üzeri	75	46.66	12.70			
	Toplam	285					
Grup		N	X	SS	sd	X²	p
Yalnızlık ölçeği	İlkokul mezunu ve altı	109	56.62	7.58	2	.254	.881
	Ortaokul mezunu	101	56.66	7.96			
	Lise mezunu ve üzeri	75	56.32	8.06			
	Toplam	285					

Tablo 4.14’de görüldüğü gibi; gençlerin annelerinin eğitim düzeylerine göre internet bağımlılığı ve yalnızlık ölçeklerinden aldıkları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H-Testi yapılmış ve eğitim düzeyi açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde on ikinci olarak “Gençlerin annelerinin eğitim düzeyleri ile gençlerin sosyal destek envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.15: Gençlerin Annelerinin Eğitim Düzeyleri İle Gençlerin Sosyal Destek Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

Grup		N	X	SS	sd	X ²	p
Aileden algılanan sosyal destek	İlkokul mezunu ve altı	109	52.31	8.64	2	2.07	.355
	Ortaokul mezunu	101	52.52	6.89			
	Lise mezunu ve üzeri	75	54.13	4.99			
	Toplam	285					
Grup		N	X	SS	sd	X ²	p
Arkadaştan algılanan sosyal destek	İlkokul mezunu ve altı	109	33.87	4.73	2	1.13	.566
	Ortaokul mezunu	101	34.01	4.41			
	Lise mezunu ve üzeri	75	34.76	3.08			
	Toplam	285					
Grup		N	X	SS	sd	X ²	p
Öğretmenden algılanan sosyal destek	İlkokul mezunu ve altı	109	40.05	9.09	2	1.78	.409
	Ortaokul mezunu	101	38.45	8.47			
	Lise mezunu ve üzeri	75	38.26	9.49			
	Toplam	285					
Grup		N	X	SS	sd	X ²	p
Sosyal destek (toplam skor) ölçeği	İlkokul mezunu ve altı	109	126.23	1.,82	2	.650	.723
	Ortaokul mezunu	101	125.00	1.,12			
	Lise mezunu ve üzeri	75	127.16	12.23			
	Toplam	285					

Tablo 4.15’de görüldüğü gibi; gençlerin annelerinin eğitim düzeylerine göre aileden algılanan sosyal destek, arkadaştan algılanan sosyal destek, öğretmenden algılanan sosyal destek ve sosyal destek (toplam skor) ölçeklerinden aldıkları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H-Testi yapılmış ve eğitim düzeyi açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde on üçüncü olarak “Gençlerin babalarının eğitim düzeyleri ile gençlerin internet bağımlılığı ve yalnızlık ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.16: Gençlerin Babalarının Eğitim Düzeyleri İle Gençlerin İnternet Bağımlılığı ve Yalnızlık Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

Grup		N	X	SS	sd	X ²	p
İnternet bağımlılığı ölçeği	İlkokul mezunu ve altı	85	44.10	12.35	2	1.78	.409
	Ortaokul mezunu	112	46.17	11.52			
	Lise mezunu ve üzeri	88	47.77	14.07			
	Toplam	285					
Grup		N	X	SS	sd	X ²	p
Yalnızlık ölçeği	İlkokul mezunu ve altı	85	56.25	8.53	2	1.22	.541
	Ortaokul mezunu	112	57.47	6.54			
	Lise mezunu ve üzeri	88	55.68	8.54			
	Toplam	285					

Tablo 4.16’da görüldüğü gibi; gençlerin babaların eğitim düzeylerine göre internet bağımlılığı ve yalnızlık ölçeklerinden aldıkları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H-Testi yapılmış ve eğitim düzeyi açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde on dördüncü olarak “Gençlerin babalarının eğitim düzeyleri ile gençlerin sosyal destek envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.17: Gençlerin Babalarının Eğitim Düzeyleri İle Gençlerin Sosyal Destek Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

Grup		N	X	SS	sd	X ²	p
Aileden algılanan sosyal destek	İlkokul mezunu ve altı	85	52.80	8.80	2	.223	.894
	Ortaokul mezunu	112	52.90	6.17			
	Lise mezunu ve üzeri	88	52.88	6.85			
	Toplam	285					
Grup		N	X	SS	sd	X ²	p
Arkadaştan algılanan sosyal destek	İlkokul mezunu ve altı	85	34.12	4.87	2	.388	.824
	Ortaokul mezunu	112	34.14	4.01			
	Lise mezunu ve üzeri	88	34.20	3.90			
	Toplam	285					
Grup		N	X	SS	sd	X ²	p
Öğretmenden algılanan sosyal destek	İlkokul mezunu ve altı	85	40.81	8.55	2	3.13	.209
	Ortaokul mezunu	112	38.53	9.05			
	Lise mezunu ve üzeri	88	37.89	9.17			
	Toplam	285					

	Grup	N	X	SS	sd	X²	p
Sosyal destek (toplam skor) ölçeği	İlkokul mezunu ve altı	85	127.74	18.10			
	Ortaokul mezunu	112	125.58	13.98			
	Lise mezunu ve üzeri	88	124.98	15.89	2	2.62	.269
	Toplam	285					

Tablo 4.17’de görüldüğü gibi; gençlerin babalarının eğitim düzeylerine göre aileden algılanan sosyal destek, arkadaştan algılanan sosyal destek, öğretmenden algılanan sosyal destek ve sosyal destek (toplam skor) ölçeklerinden aldıkları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H-Testi yapılmış ve eğitim düzeyi açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde on beşinci olarak “Gençlerin annelerinden gördükleri yakınlık ile gençlerin internet bağımlılığı ve yalnızlık ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.18: Gençlerin Annelerinden Gördükleri Yakınlık İle Gençlerin İnternet Bağımlılığı ve Yalnızlık Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

	Grup	N	X	SS	sd	X²	p
İnternet bağımlılığı ölçeği	Olumlu ve destekleyici	208	44.56	12.47			
	İlgisiz	8	50.12	15.47			
	Otoriter	20	49.90	10.26			
	Aşırı koruyucu	25	47.80	10.69	4	12.62	.013*
	Mükemmelliyetçi	24	52.54	14.43			
	Toplam	285					
	Grup	N	X	SS	sd	X²	p
Yalnızlık ölçeği	Olumlu ve destekleyici	208	56.15	7.59			
	İlgisiz	8	57.87	6.99			
	Otoriter	20	60.05	6.70			
	Aşırı koruyucu	25	57.08	6.43	4	4.87	.300
	Mükemmelliyetçi	24	56.16	11.34			
	Toplam	285					

* $p<0.05$

Tablo 4.18’de görüldüğü gibi; gençlerin annelerinden gördükleri yakınlığa göre yalnız ölçeğinden aldıkları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup

olmadığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H-Testi yapılmış ve yakınlık açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0.05$).

Gençlerin annelerinden gördükleri yakınlıklar arasında internet bağımlılığı ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$\chi^2=12.62$; $p<0.05$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Post Hoc Scheffe testi uygulanmıştır.

Tablo 4.18.1 İnternet Bağımlılığı Ölçeğinin Puanlarının Gençlerin Annelerinden Gördükleri Yakınlıklara Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Post Hoc Scheffe Testi Sonuçları

	Gruplar (i)	Gruplar (j)	Ortalama Farkları	Sh	p
İnternet bağımlılığı ölçeği	Olumlu ve destekleyici	İlgisiz	-5.55	4.48	.820
		otoriter	-5.33	2.91	.503
		aşırı koruyucu	-3.23	2.63	.826
		Mükemmelliyetçi	-7.97	2.68	.069
	İlgisiz	Olumlu ve destekleyici	5.55	4.48	.820
		otoriter	.22	2.91	1.000
		aşırı koruyucu	2.32	2.63	.995
		Mükemmelliyetçi	-2.41	2.68	.994
	Otoriter	Olumlu ve destekleyici	5.33	2.91	.503
		İlgisiz	-.22	5.20	1,000
		aşırı koruyucu	2.10	3.73	.989
		Mükemmelliyetçi	-2.64	3.76	.974
	Aşırı koruyucu	Olumlu ve destekleyici	3.23	2.63	.826
		İlgisiz	-2.32	5.05	.995
		otoriter	-2.10	3.73	.989
		Mükemmelliyetçi	-4.74	3.55	.777
	Mükemmelliyetçi	Olumlu ve destekleyici	7.97	2.68	.069
		İlgisiz	2.41	5.08	.994
		otoriter	2.64	3.76	.974
		aşırı koruyucu	4.74		

Tablo 4.18.1' de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan gençlerin internet bağımlılığı ölçeği puanlarının hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Post Hoc Scheffe testi sonucunda söz konusu farklılığın alt boyutlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde on altıncı olarak “Gençlerin annelerinden gördükleri yakınlık ile gençlerin sosyal destek envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.19: Gençlerin Annelerinden Gördükleri Yakınlık İle Gençlerin Sosyal Destek Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

Grup		N	X	SS	sd	X ²	p
Aileden algılanan sosyal destek	Olumlu ve destekleyici	208	54.25	6.45	4	49.64	.001**
	İlgisiz	8	40.62	8.73			
	Otoriter	20	49.40	6.79			
	Aşırı koruyucu	25	49.88	6.56			
	Mükemmelliyeççi	24	50.91	8.35			
Toplam		285					
Grup		N	X	SS	sd	X ²	p
Arkadaştan algılanan sosyal destek	Olumlu ve destekleyici	208	34.22	4.26	4	2.94	.568
	İlgisiz	8	35.12	3.56			
	Otoriter	20	34.15	3.52			
	Aşırı koruyucu	25	34.64	2.64			
	Mükemmelliyeççi	24	32.79	5.89			
Toplam		285					
Grup		N	X	SS	sd	X ²	p
Öğretmenden algılanan sosyal destek	Olumlu ve destekleyici	208	40.29	8.97	4	20.72	.001**
	İlgisiz	8	32.62	7.87			
	Otoriter	20	37.10	7.88			
	Aşırı koruyucu	25	34.76	7.78			
	Mükemmelliyeççi	24	36.12	8.94			
Toplam		285					
Grup		N	X	SS	sd	X ²	p
Sosyal destek (toplam skor) ölçeği	Olumlu ve destekleyici	208	128.76	15.32	4	32.82	.001**
	İlgisiz	8	108.37	15.56			
	Otoriter	20	120.65	11.32			
	Aşırı koruyucu	25	119.28	11.40			
	Mükemmelliyeççi	24	119.83	19.80			
Toplam		285					

**p<0.01

Tablo 4.19’da görüldüğü gibi; gençlerin annelerinden gördükleri yakınlığa göre arkadaştan algılanan sosyal destek ölçeğinden aldıkları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H-Testi yapılmış ve yakınlık açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür (p>0.05).

Gençlerin annelerinden gördükleri yakınlıklar arasında aileden algılanan sosyal destek, öğretmenden algılanan sosyal destek ve sosyal destek (toplam skor) ölçeklerin puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [Sırasıyla; $\chi^2=49.64$ $\chi^2=20.72$ ve $\chi^2=32.82$; $p<0.01$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Post Hoc Scheff testi uygulanmıştır.

Tablo 4.19.1 Aileden Algılanan Sosyal Destek, Öğretmenden Algılanan Sosyal Destek ve Sosyal Destek (Toplam Skor) Ölçeklerinin Puanlarının Gençlerin Annelerinden Gördükleri Yakınlıklara Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Post Hoc Scheffe Testi Sonuçları

	Gruplar (i)	Gruplar (j)	Ortalama Farkları	Sh	p
Aileden algılanan sosyal destek alt ölçeği	Olumlu ve destekleyici	İlgisiz	13.62*	2,42	.000
		otoriter	4.85	1,57	.053
		aşırı koruyucu	4.37	1,42	.054
		Mükemmeliyetçi	3.33	1,45	.261
	İlgisiz	Olumlu ve destekleyici	-13.62*	2,42	.000
		otoriter	-8.77*	2,81	.048
		aşırı koruyucu	-9.25*	2,73	.024
		Mükemmeliyetçi	-10.29*	2,74	.008
	Otoriter	Olumlu ve destekleyici	-4.85	1,57	.053
		İlgisiz	8.77*	2,8	.048
		aşırı koruyucu	-.48	2,01	1.000
		Mükemmeliyetçi	-1.51	2,03	.968
	Aşırı koruyucu	Olumlu ve destekleyici	-4.37	1,42	.054
		İlgisiz	9.25*	2,73	.024
		otoriter	.48	2,01	1.000
		Mükemmeliyetçi	-1.03	1,92	.990
	Mükemmeliyetçi	Olumlu ve destekleyici	-3.33	1,45	.261
		İlgisiz	10.29*	2,74	.008
		otoriter	1.516	2,03	.968
		aşırı koruyucu	.,03	1,92	.990
	Gruplar (i)	Gruplar (j)	Ortalama Farkları	Sh	p
Olumlu ve destekleyici		İlgisiz	7.66	3,16	.212
		otoriter	3.19	2,05	.661
		aşırı koruyucu	5.53	1,85	.067

Öğretmenden algılanan sosyal destek alt ölçeği		Mükemmelliyetçi	4.16	1,89	.306	
	İlgisiz	Olumlu ve destekleyici		-7.66	3,16	.212
			otoriter	-4.47	3,67	.829
			aşırı koruyucu	-2.13	3,56	.986
			Mükemmelliyetçi	-3.50	3,58	.917
	Otoriter	Olumlu ve destekleyici		-3.19	2,05	.661
			İlgisiz	4.47	3,67	.829
			aşırı koruyucu	2.34	2,63	.940
			Mükemmelliyetçi	.97	2,65	.998
	Aşırı koruyucu	Olumlu ve destekleyici		-5.53	1,85	.067
			İlgisiz	2.13	3,56	.986
			otoriter	-2.34	2,63	.940
			Mükemmelliyetçi	-1.36	2,50	.990
	Mükemmelliyetçi	Olumlu ve destekleyici		-4.16	1,89	.306
			İlgisiz	3.50	3,58	.917
			otoriter	-.97	2,65	.998
aşırı koruyucu			1.36	2,50	.990	
Algılanan sosyal destek (toplam skor) ölçeği	Gruplar (i)	Gruplar (j)	Ortalama Farkları	Sh	p	
	Olumlu ve destekleyici	İlgisiz	20.39 *	5.48	.009	
		otoriter	8.11	3.56	.271	
		aşırı koruyucu	9.48	3.22	.073	
		Mükemmelliyetçi	8.93	3.29	.119	
	İlgisiz	Olumlu ve destekleyici		-20.39*	5.48	.009
			otoriter	-12.27	6.36	.448
			aşırı koruyucu	-10.90	6.18	.541
			Mükemmelliyetçi	-11.45	6.21	.495
	Otoriter	Olumlu ve destekleyici		-8.11	3.56	.271
			İlgisiz	12.27	6.36	.448
			aşırı koruyucu	13.32	4.56	.999
			Mükemmelliyetçi	.81	4.60	1.000
	Aşırı koruyucu	Olumlu ve destekleyici		-9.48	3.22	.073
			İlgisiz	10.90	6.18	.541
			otoriter	-1.37	4.56	.999
			Mükemmelliyetçi	-.55	4.35	1.000
	Mükemmelliyetçi	Olumlu ve destekleyici		-8.93	3.28	.119
			İlgisiz	11.45	6.21	.495
			otoriter	-.81	4.60	1.000
			aşırı koruyucu	.55	4.35	1.000

Tablo 4.19.1’ de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan gençlerin aileden algıladıkları sosyal destek ölçeği puanlarının hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Post Hoc Scheffe testi sonucunda söz konusu farklılığın ilgisiz grup ile olumlu ve destekleyici, otoriter, aşırı koruyucu ve mükemmeliyetçi gruplar arasında ilgisiz olan grubun aleyhine $p<0.01$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p>0.05$).

Gençlerin öğretmenden algıladıkları sosyal destek ölçeği puanlarının hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Post Hoc Scheffe testi sonucunda söz konusu farklılığın alt boyutlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$).

Gençlerin algıladıkları sosyal destek ölçeği puanlarının hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Post Hoc Scheffe testi sonucunda söz konusu farklılığın ilgisiz grup ile olumlu ve destekleyici grup arasında ilgisiz olan grubun aleyhine $p<0.01$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p>0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde on yedinci olarak “Gençlerin babalarından gördükleri yakınlık ile gençlerin internet bağımlılığı ve yalnızlık ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.20: Gençlerin Babalarından Gördükleri Yakınlık İle Gençlerin İnternet Bağımlılığı ve Yalnızlık Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

Grup		N	X	SS	sd	X ²	p
İnternet bağımlılığı ölçeği	Olumlu ve destekleyici	196	44.05	11.93			
	İlgisiz	25	50.24	10.20			
	Otoriter	35	49.40	13.38	4	20.95	.001**
	Aşırı koruyucu	15	46.66	15.00			
	Mükemmeliyetçi	14	57.50	13.67			
Toplam		285					
Grup		N	X	SS	sd	X ²	p
Yalnızlık ölçeği	Olumlu ve destekleyici	196	56.05	8.35			
	İlgisiz	25	56.68	6.57			
	Otoriter	35	58.40	5.96			
	Aşırı koruyucu	15	56.66	3.39	4	2.77	.596
	Mükemmeliyetçi	14	58.64	9.28			
Toplam		285					

** $p<0.01$

Tablo 4.20’de görüldüğü gibi; gençlerin babalarından gördükleri yakınlığa göre yalnız ölçeğinden aldıkları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H-Testi yapılmış ve yakınlık açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0.05$).

Gençlerin babalarından gördükleri yakınlıklar arasında internet bağımlılığı ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$\chi^2=20.95$; $p<0.01$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Post Hoc Scheff testi uygulanmıştır.

Tablo 4.20.1 İnternet Bağımlılığı Ölçeğinin Puanlarının Gençlerin Babalarından Gördükleri Yakınlıklara Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Post Hoc Scheffe Testi Sonuçları

	Gruplar (i)	Gruplar (j)	Ortalama Farkları	Sh	p
İnternet bağımlılığı ölçeği	Olumlu ve destekleyici	İlgisiz	-6.18	2.59	.229
		otoriter	-5.34	2.24	.229
		aşırı koruyucu	-2.61	3.27	.959
		Mükemmelliyetçi	-13.44*	3.38	.004
	İlgisiz	Olumlu ve destekleyici	6.18	2.59	.229
		otoriter	.84	3.20	.999
		aşırı koruyucu	3.57	3.99	.938
		Mükemmelliyetçi	-7.26	4.08	.533
	Otoriter	Olumlu ve destekleyici	5.34	2.22	.229
		İlgisiz	-.84	3.20	.999
		aşırı koruyucu	2.73	3.77	.971
		Mükemmelliyetçi	-8.10	3.87	.359
	Aşırı koruyucu	Olumlu ve destekleyici	2.61	3.27	.959
		İlgisiz	-3.57	3.99	.938
		otoriter	-2.73	3.77	.971
		Mükemmelliyetçi	-10.83	4.54	.228
	Mükemmelliyetçi	Olumlu ve destekleyici	13.44*	3.38	.004
		İlgisiz	7.26	4.08	.533
		otoriter	8.10	3.87	.359
		aşırı koruyucu	10.83	4.54	.228

Tablo 4.20.1’ de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan gençlerin internet bağımlılığı ölçeği puanlarının hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Post Hoc Scheffe testi sonucunda söz konusu farklılığın mükemmelliyetçi grup ile olumlu ve destekleyici grup arasında mükemmelliyetçi olan grubun aleyhine $p < 0.05$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p > 0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde on sekizinci olarak “Gençlerin babalarından gördükleri yakınlık ile gençlerin sosyal destek envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.21: Gençlerin Babalarından Gördükleri Yakınlık İle Gençlerin Sosyal Destek Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

Grup		N	X	SS	sd	X ²	p
Aileden algılanan sosyal destek	Olumlu ve destekleyici	196	54.22	6.97			
	İlgisiz	25	46.76	9.06			
	Otoriter	35	51.00	5.89			
	Aşırı koruyucu	15	50.13	5.68	4	48.28	.001**
	Mükemmelliyetçi	14	52.35	4.14			
	Toplam	285					
Grup		N	X	SS	sd	X ²	p
Arkadaştan algılanan sosyal destek	Olumlu ve destekleyici	196	34.30	4.45			
	İlgisiz	25	33.52	4.21			
	Otoriter	35	33.37	4.01			
	Aşırı koruyucu	15	35.86	1.59	4	7.28	.122
	Mükemmelliyetçi	14	33.42	3.45			
	Toplam	285					
Grup		N	X	SS	sd	X ²	p
Öğretmenden algılanan sosyal destek	Olumlu ve destekleyici	196	39.13	9.35			
	İlgisiz	25	40.40	7.44			
	Otoriter	35	38.34	8.49			
	Aşırı koruyucu	15	37.20	9.31	4	1.39	.845
	Mükemmelliyetçi	14	38.50	7.84			
	Toplam	285					
Grup		N	X	SS	sd	X ²	p
Sosyal destek (toplam skor) ölçeği	Olumlu ve destekleyici	196	127.66	16.72			
	İlgisiz	25	120.68	13.32			
	Otoriter	35	122.71	14.16			
	Aşırı koruyucu	15	123.20	13.22	4	13.10	.001**
	Mükemmelliyetçi	14	124.28	11.53			
	Toplam	285					

**p<0.01

Tablo 4.21’de görüldüğü gibi; gençlerin babalarından gördükleri yakınlığa göre öğretmenden algılanan ve arkadaştan algılanan sosyal destek ölçeklerinden aldıkları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H-Testi yapılmış ve yakınlık açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür (p>0.05).

Gençlerin babalarından gördükleri yakınlıklar arasında aileden algılanan sosyal destek ve sosyal destek (toplam skor) ölçeklerin puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [Sırasıyla $\chi^2=48.28$ ve $\chi^2=13.10$; $p<0.01$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Post Hoc Scheff testi uygulanmıştır.

Tablo 4.21.1 Aileden Algılanan Sosyal Destek ve Sosyal Destek (Toplam Skor) Ölçeklerinin Puanlarının Gençlerin Babalarından Gördükleri Yakınlıklara Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Post Hoc Scheffe Testi Sonuçları

	Gruplar (i)	Gruplar (j)	Ortalama Farkları	Sh	p
Aileden algılanan sosyal destek alt ölçeği	Olumlu ve destekleyici	İlgisiz	7.46*	1.46	.000
		otoriter	3.22	1.26	.168
		aşırı koruyucu	4.09	1.84	.300
		Mükemmeliyetçi	1.86	1.90	.916
	İlgisiz	Olumlu ve destekleyici	-7.46*	1.46	.000
		otoriter	-4.24	1.80	.241
		aşırı koruyucu	-3.37	2.25	.691
		Mükemmeliyetçi	-5.59	2.30	.209
	Otoriter	Olumlu ve destekleyici	-3.22	1.26	.168
		İlgisiz	4.24	1.80	.241
		aşırı koruyucu	.86	2.12	.997
		Mükemmeliyetçi	-1.35	2.18	.983
	Aşırı koruyucu	Olumlu ve destekleyici	-4.09	1.84	.300
		İlgisiz	3.37	2.25	.691
		otoriter	-.86	2.12	.997
		Mükemmeliyetçi	-2.22	2.56	.944

	Mükemmelliyyətçi	Olumlu ve destekleyici	-1.86	1.90	.916
		İlgisiz	5.59	2.30	.209
		otoriter	1.35	2.18	.983
		aşırı koruyucu	2.22	2.56	.944
	Gruplar (i)	Gruplar (j)	Ortalama Farkları	Sh	p
Algılanan sosyal destek (toplam skor) ölçeği	Olumlu ve destekleyici	İlgisiz	6.98	3.35	.365
		otoriter	4.94	2.89	.573
		aşırı koruyucu	4.46	4.23	.892
		Mükemmelliyyətçi	3.37	4.36	.963
	İlgisiz	Olumlu ve destekleyici	-6.98	3.35	.365
		otoriter	-2.03	4.13	.993
		aşırı koruyucu	-2.52	5.15	.993
		Mükemmelliyyətçi	-3.60	5.27	.976
	Otoriter	Olumlu ve destekleyici	-4.94	2.89	.573
		İlgisiz	2.03	4.13	.993
		aşırı koruyucu	-.48	4.87	1.000
		Mükemmelliyyətçi	-1.57	4.99	.999
	Aşırı koruyucu	Olumlu ve destekleyici	-4.46	4.23	.892
		İlgisiz	2.52	5.15	.993
		otoriter	.48	4.87	1.000
		Mükemmelliyyətçi	-1.08	5.86	1.000
	Mükemmelliyyətçi	Olumlu ve destekleyici	-3.37	4.36	.963
		İlgisiz	3.60	5.27	.976
		otoriter	1.57	4.99	.999
		aşırı koruyucu	1.08	5.86	1.000

Tablo 4.21.1' de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan gençlerin aileden algıladıkları sosyal destek ölçeği puanlarının hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Post Hoc Scheffe testi sonucunda söz konusu farklılığın **ilgisiz grup ile olumlu ve destekleyici grup arasında ilgisiz olan grubun aleyhine $p < 0.01$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır.** Diğer grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p > 0.05$).

Gençlerin algıladıkları sosyal destek ölçeği puanlarının hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Post Hoc Scheffe testi sonucunda söz konusu farklılığın alt boyutlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > 0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde on dokuzuncu olarak “Gençlerin annelerin çocuğu mutlu edecek kadar zaman ayırıp ayırmadığı ile gençlerin internet bağımlılığı ve yalnızlık ölçeklerinin puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.22: Gençlerin Annelerin Çocuğu Mutlu Edecek Kadar Zaman Ayırıp Ayırmadığına Göre Grupların İnternet Bağımlılığı ve Yalnızlık Ölçeklerinin Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması

Grup		N	X	SS	U	Z	p
İnternet bağımlılığı ölçeği	Evet	256	45.32	12.31	2610.00	-2.62	.009**
	Hayır	29	52.48	13.82			
	Toplam	285					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Yalnızlık ölçeği	Evet	256	56.32	7.87	3036.00	-1.60	.108
	Hayır	29	58.58	7.19			
	Toplam	285					

**p<0.01

Tablo 4.22’de görüldüğü gibi; gençlerin annelerin çocuğu mutlu edecek kadar zaman ayırıp ayırmadığına göre gençlerin yalnızlık ölçeğinin puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann Whitney U-Testi yapılmış zaman ayırma açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür (p>0.05).

Gençlerin annelerin çocuğu mutlu edecek kadar zaman ayırıp ayırmadığına göre gruplar arasında gençlerin internet bağımlılığı ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır (p<0.01). **Gençlerin internet bağımlılığı ölçeği puanları açısından annesi tarafından gerekli zaman ayrılmayan gençlerin aleyhine anlamlı bir fark vardır [U=2610.00, p<0.01]. Annesi tarafından gerekli zaman ayrılmayan gençlerin annesi tarafından gerekli zaman ayrılan gençlere oranla internet bağımlılığı düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde yirminci olarak “Gençlerin annelerin çocuğu mutlu edecek kadar zaman ayırıp ayırmadığı ile gençlerin sosyal destek envanterinin alt ölçeklerinin puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.23: Gençlerin Annelerin Çocuğu Mutlu Edecek Kadar Zaman Ayırıp Ayırmadığına Göre Grupların Sosyal Destek Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması

Grup		N	X	SS	U	Z	p
Aileden algılanan sosyal destek	Evet	256	53.82	6.40			
	Hayır	29	44.41	8.56	1298.00	-5.77	.001**
	Toplam	285					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Arkadaştan algılanan sosyal destek	Evet	256	34.21	4.30			
	Hayır	29	33.69	3.68	3243.00	-1.13	.257
	Toplam	285					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Öğretmenden algılanan sosyal destek	Evet	256	39.26	8.99			
	Hayır	29	36.82	8.81	3107.50	-1.43	.150
	Toplam	285					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Sosyal destek ölçeği	Evet	256	127.30	15.55			
	Hayır	29	114.93	14.52	1911.50	-4.28	.001**
	Toplam	285					

**p<0.01

Tablo 4.23’de görüldüğü gibi; gençlerin annelerin çocuğu mutlu edecek kadar zaman ayırıp ayırmadığına göre gençlerin arkadaştan algılanan sosyal destek ve öğretmenden algılanan sosyal destek ölçeklerinin puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann Whitney U-Testi yapılmış zaman ayırma açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür (p>0.05).

Gençlerin annelerin çocuğu mutlu edecek kadar zaman ayırıp ayırmadığına göre gruplar arasında gençlerin aileden algıladıkları sosyal destek ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır (p<0.01). **Gençlerin aileden algıladıkları sosyal destek ölçeği puanları açısından annesi tarafından gerekli zaman ayrılan gençlerin lehine anlamlı bir fark vardır [U=1298.00, p<0.01]. Annesi tarafından gerekli zaman ayrılan gençlerin annesi tarafından gerekli zaman ayrılmayan gençlere oranla aileden algıladıkları sosyal destek düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Gençlerin annelerin çocuğu mutlu edecek kadar zaman ayırıp ayırmadığına göre gruplar arasında gençlerin algıladıkları sosyal destek (toplam skor) ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır (p<0.01). **Gençlerin algıladıkları sosyal**

destek (toplam skor) ölçeği puanları açısından annesi tarafından gerekli zaman ayrılan gençlerin lehine anlamlı bir fark vardır [$U=1911.50$, $p<0.01$]. Annesi tarafından gerekli zaman ayrılan gençlerin annesi tarafından gerekli zaman ayrılmayan gençlere oranla algıladıkları sosyal destek düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde yirmi birinci olarak “Gençlerin babaların çocuğu mutlu edecek kadar zaman ayırıp ayırmadığı ile gençlerin internet bağımlılığı ve yalnızlık ölçeklerinin puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.24: Gençlerin Babaların Çocuğu Mutlu Edecek Kadar Zaman Ayırıp Ayırmadığına Göre Grupların İnternet Bağımlılığı ve Yalnızlık Ölçeklerinin Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması

Grup		N	X	SS	U	Z	p
İnternet bağımlılığı ölçeği	Evet	222	44.84	11.94	5454.50	-2.66	.008**
	Hayır	63	50.31	14.14			
	Toplam	285					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Yalnızlık ölçeği	Evet	222	56.08	7.74	5304.00	-2.93	.003**
	Hayır	63	58.22	7.92			
	Toplam	285					

** $p<0.01$

Tablo 4.24’de görüldüğü gibi; gençlerin babaların çocuğu mutlu edecek kadar zaman ayırıp ayırmadığına göre gruplar arasında gençlerin internet bağımlılığı ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0.01$). **Gençlerin internet bağımlılığı ölçeği puanları açısından babası tarafından gerekli zaman ayrılmayan gençlerin aleyhine anlamlı bir fark vardır [$U=5454.50$, $p<0.01$]. Babası tarafından gerekli zaman ayrılmayan gençlerin babası tarafından gerekli zaman ayrılan gençlere oranla internet bağımlılığı düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Gençlerin babaların çocuğu mutlu edecek kadar zaman ayırıp ayırmadığına göre gruplar arasında gençlerin yalnızlık ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0.01$). **Gençlerin yalnızlık ölçeği puanları açısından babası**

tarafından gerekli zaman ayrılmayan gençlerin aleyhine anlamlı bir fark vardır [U=5304.00, p<0.01]. Babası tarafından gerekli zaman ayrılmayan gençlerin babası tarafından gerekli zaman ayrılan gençlere oranla yalnızlık düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde yirmi ikinci olarak “Gençlerin babaların çocuğu mutlu edecek kadar zaman ayırıp ayırmadığı ile gençlerin sosyal destek envanterinin alt ölçeklerinin puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.25: Gençlerin Babaların Çocuğu Mutlu Edecek Kadar Zaman Ayırıp Ayırmadığına Göre Grupların Sosyal Destek Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması

Grup		N	X	SS	U	Z	p
Aileden algılanan sosyal destek	Evet	222	54.28	6.01			
	Hayır	63	47.85	8.81	3693.00	-5.75	.001**
	Toplam	285					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Arkadaştan algılanan sosyal destek	Evet	222	34.55	3.91			
	Hayır	63	32.74	5.04	5662.00	-2.34	.019*
	Toplam	285					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Öğretmenden algılanan sosyal destek	Evet	222	39.18	9.18			
	Hayır	63	38.44	8.34	6590.00	-.699	.485
	Toplam	285					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Sosyal destek ölçeği	Evet	222	128.02	15.11			
	Hayır	63	119.04	16.62	4593.50	-4.15	.001**
	Toplam	285					

**p<0.01; *p<0.05

Tablo 4.25’de görüldüğü gibi; gençlerin babaların çocuğu mutlu edecek kadar zaman ayırıp ayırmadığına göre gençlerin öğretmenden algılanan sosyal destek ölçeğinin puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann Whitney U-Testi yapılmış zaman ayırma açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür (p>0.05).

Gençlerin babaların çocuğu mutlu edecek kadar zaman ayırıp ayırmadığına göre gruplar arasında gençlerin aileden algıladıkları sosyal destek ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0.01$). **Gençlerin aileden algıladıkları sosyal destek ölçeği puanları açısından babası tarafından gerekli zaman ayrılan gençlerin lehine anlamlı bir fark vardır [$U=3693.00$, $p<0.01$]. Babası tarafından gerekli zaman ayrılan gençlerin babası tarafından gerekli zaman ayrılmayan gençlere oranla aileden algıladıkları sosyal destek düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Gençlerin babaların çocuğu mutlu edecek kadar zaman ayırıp ayırmadığına göre gruplar arasında gençlerin arkadaştan algıladıkları sosyal destek ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0.05$). **Gençlerin arkadaştan algıladıkları sosyal destek ölçeği puanları açısından babası tarafından gerekli zaman ayrılan gençlerin lehine anlamlı bir fark vardır [$U=5662.00$, $p<0.05$]. Babası tarafından gerekli zaman ayrılan gençlerin babası tarafından gerekli zaman ayrılmayan gençlere oranla arkadaştan algıladıkları sosyal destek düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Gençlerin babaların çocuğu mutlu edecek kadar zaman ayırıp ayırmadığına göre gruplar arasında gençlerin algıladıkları sosyal destek (toplam skor) ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0.01$). **Gençlerin algıladıkları sosyal destek (toplam skor) ölçeği puanları açısından babası tarafından gerekli zaman ayrılan gençlerin lehine anlamlı bir fark vardır [$U=4593.50$, $p<0.01$]. Babası tarafından gerekli zaman ayrılan gençlerin babası tarafından gerekli zaman ayrılmayan gençlere oranla algıladıkları sosyal destek düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde yirmi üçüncü olarak “Gençlerin arkadaşlarıyla ne sıklıkla faaliyet içinde buldukları ile gençlerin internet bağımlılığı ve yalnızlık ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.26: Gençlerin Arkadaşlarıyla Ne Sıklıkla Faaliyet İçinde Buldukları İle Gençlerin İnternet Bağımlılığı ve Yalnızlık Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

	Grup	N	X	SS	sd	X²	p
İnternet bağımlılığı ölçeği	Haftada en az 5-6 gün	27	45.59	11.46			
	Haftada 3-4 gün	57	45.14	11.55			
	Haftada 1-2 gün	169	45.65	13.01	3	4.15	.246
	Hiç	32	50.18	13.23			
	Toplam	285					
	Grup	N	X	SS	sd	X²	p
Yalnızlık ölçeği	Haftada en az 5-6 gün	27	55.29	8.68			
	Haftada 3-4 gün	57	57.28	8.74			
	Haftada 1-2 gün	169	56.72	7.20	3	.643	.886
	Hiç	32	55.46	8.63			
	Toplam	285					

Tablo 4.26’da görüldüğü gibi; gençlerin arkadaşlarıyla ne sıklıkla faaliyet içinde bulduklarına göre internet bağımlılığı ve yalnızlık ölçeklerinden aldıkları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H-Testi yapılmış ve faaliyet içinde olma açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p > 0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde yirmi dördüncü olarak “Gençlerin arkadaşlarıyla ne sıklıkla faaliyet içinde buldukları ile gençlerin sosyal destek envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.27: Gençlerin Arkadaşlarıyla Ne Sıklıkla Faaliyet İçinde Buldukları İle Gençlerin Sosyal Destek Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

	Grup	N	X	SS	sd	X²	p
Aileden algılanan sosyal destek	Haftada en az 5-6 gün	27	49.85	10.04			
	Haftada 3-4 gün	57	53.07	6.67			
	Haftada 1-2 gün	169	53.06	6.67	3	2.10	.550
	Hiç	32	54.00	7.89			
	Toplam	285					
	Grup	N	X	SS	sd	X²	p
Arkadaştan algılanan sosyal destek	Haftada en az 5-6 gün	27	33.88	5.32			
	Haftada 3-4 gün	57	34.19	4.49			
	Haftada 1-2 gün	169	34.48	3.80	3	4.79	.188
	Hiç	32	32.59	4.81			
	Toplam	285					

		Toplam					
		N	X	SS	sd	X ²	p
Öğretmenden algılanan sosyal destek	Haftada en az 5-6 gün	27	36.07	10.15	3	5.40	.144
	Haftada 3-4 gün	57	38.43	7.74			
	Haftada 1-2 gün	169	39.23	9.34			
	Hiç	32	41.37	7.69			
	Toplam	285					
		N	X	SS	sd	X ²	p
Sosyal destek (toplam skor) ölçeği	Haftada en az 5-6 gün	27	119.81	20.74	3	2.96	.397
	Haftada 3-4 gün	57	125.70	15.06			
	Haftada 1-2 gün	169	126.78	15.57			
	Hiç	32	127.96	13.54			
	Toplam	285					

Tablo 4.27’de görüldüğü gibi; gençlerin arkadaşlarıyla ne sıklıkla faaliyet içinde bulduklarına göre aileden algılanan sosyal destek, arkadaştan algılanan sosyal destek, öğretmenden algılanan sosyal destek ve sosyal destek (toplam skor) ölçeklerinden aldıkları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H-Testi yapılmış ve faaliyet içinde olma açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde yirmi beşinci olarak “Gençlerin kendilerine yakın gördükleri kaç arkadaşı olduğu ile gençlerin internet bağımlılığı ve yalnızlık ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.28: Gençlerin Kendilerine Yakın Gördükleri Kaç Arkadaşı Olduğu İle Gençlerin İnternet Bağımlılığı ve Yalnızlık Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

		Grup	N	X	SS	sd	X ²	p			
İnternet bağımlılığı ölçeği	Hiç yok		20	48,10	13,88	2	2.55	.279			
	1-2 yakın arkadaş		122	46,84	12,44						
	3 arkadaş ve üzeri		143	45,09	12,64						
	Toplam		285								
			Grup	N	X				SS	sd	X ²
Yalnızlık ölçeği	Hiç yok		20	55,05	14,20	2	.127	.939			
	1-2 yakın arkadaş		122	56,41	7,84						
	3 arkadaş ve üzeri		143	56,88	6,52						
	Toplam		285								

Tablo 4.28’de görüldüğü gibi; gençlerin kendilerine yakın gördükleri kaç arkadaşı olduğuna göre internet bağımlılığı ve yalnızlık ölçeklerinden aldıkları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H-Testi yapılmış ve kendilerine yakın gördükleri kaç arkadaşı olduğu açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde yirmi altıncı olarak “Gençlerin kendilerine yakın gördükleri kaç arkadaşı olduğu ile gençlerin sosyal destek envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.29: Gençlerin Kendilerine Yakın Gördükleri Kaç Arkadaşı Olduğu İle Gençlerin Sosyal Destek Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

Grup		N	X	SS	sd	X ²	p
Aileden algılanan sosyal destek	Hiç yok	20	51.40	14.30			
	1-2 yakın arkadaş	122	51.36	7.57			
	3 arkadaş ve üzeri	143	54.35	4.86	2	9.85	.007**
	Toplam	285					
Grup		N	X	SS	sd	X ²	p
Arkadaştan algılanan sosyal destek	Hiç yok	20	31.10	8.23			
	1-2 yakın arkadaş	122	33.73	4.26			
	3 arkadaş ve üzeri	143	34.94	3.06	2	4.20	.122
	Toplam	285					
Grup		N	X	SS	sd	X ²	p
Öğretmenden algılanan sosyal destek	Hiç yok	20	38.75	10.02			
	1-2 yakın arkadaş	122	38.96	8.87			
	3 arkadaş ve üzeri	143	39.09	9.01	2	.112	.945
	Toplam	285					
Grup		N	X	SS	sd	X ²	p
Sosyal destek (toplam skor) ölçeği	Hiç yok	20	121.25	29.23			
	1-2 yakın arkadaş	122	124.06	15.93			
	3 arkadaş ve üzeri	143	128.39	12.70	2	3.87	.144
	Toplam	285					

**P<0.01

Tablo 4.29’da görüldüğü gibi; gençlerin kendilerine yakın gördükleri kaç arkadaşı olduğuna göre arkadaşta algılanan sosyal destek, öğretmenden algılanan sosyal destek ve sosyal destek (toplam skor) ölçeklerinden aldıkları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H-Testi

yapılmış ve kendilerine yakın gördükleri kaç arkadaşı olduğu açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0.05$).

Gençlerin kendilerine yakın gördükleri kaç arkadaşı olduğu arasında aileden algılanan sosyal destek ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$\chi^2=9.85$; $p<0.01$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Post Hoc Scheff testi uygulanmıştır.

Tablo 4.29.1 Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin Puanlarının Gençlerin Kendilerine Yakın Gördükleri Kaç Arkadaşı Olduğuna Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Post Hoc Scheffe Testi Sonuçları

	Gruplar (i)	Gruplar (j)	Ortalama Farkları	Sh	p
Aileden algılanan sosyal destek ölçeği	Hiç yok	1-2 yakın arkadaş	.039	1.71	1.00
		3 arkadaş ve üzeri	-2.95	1.69	.226
	1-2 yakın arkadaş	Hiç yok	-.03	1.71	1.00
		3 arkadaş ve üzeri	-2.99*	.87	.002
	3 arkadaş ve üzeri	Hiç yok	2.95	1.69	.226
		1-2 yakın arkadaş	2.99*	.87	.002

Tablo 4.29.1’ da görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan gençlerin aileden algıladıkları sosyal destek ölçeği puanlarının hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Post Hoc Scheffe testi sonucunda söz konusu farklılığın **1-2 yakın arkadaş grup ile 3 arkadaş ve üzeri grup arasında 3 arkadaş ve üzeri olan grubun lehine $p<0.01$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır**. Diğer grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p>0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde yirmi yedinci olarak “Gençlerin interneti ne amaçla kullandıkları ile gençlerin internet bağımlılığı ve yalnızlık

ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.30: Gençlerin İnterneti Ne Amaçla Kullandıkları İle Gençlerin İnternet Bağımlılığı ve Yalnızlık Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

Grup		N	X	SS	sd	X ²	p
İnternet bağımlılığı ölçeği	Oyun	74	50.56	14.15	4	14.50	.006**
	Sohbet arkadaşlık	129	44.89	11.64			
	Eğitim	21	44.19	8.72			
	Film izleme	37	45.48	13.25			
	Araştırma	24	40.83	11.69			
Toplam		285					
Grup		N	X	SS	sd	X ²	p
Yalnızlık ölçeği	Oyun	74	55.41	9.19	4	2.20	.698
	Sohbet arkadaşlık	129	57.16	5.78			
	Eğitim	21	58.09	7.99			
	Film izleme	37	57.56	7.38			
	Araştırma	24	53.91	11.95			
Toplam		285					

**p<0.01

Tablo 4.30’da görüldüğü gibi; gençlerin interneti ne amaçla kullandıklarına göre yalnızlık ölçeğinden aldıkları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H-Testi yapılmış ve interneti ne amaçla kullandıkları açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür (p>0.05).

Gençlerin interneti ne amaçla kullandıkları arasında internet bağımlılığı ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$x^2=14.50$; $p<0.01$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Post Hoc Scheff testi uygulanmıştır.

Tablo 4.30.1 İnternet Bağımlılığı Ölçeğinin Puanlarının Gençlerin İnterneti Ne Amaçla Kullandıklarına Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Post Hoc Scheffe Testi Sonuçları

Gruplar (i)	Gruplar (j)	Ortalama Farkları	Sh	p
-------------	-------------	-------------------	----	---

İnternet bağımlılığı ölçeği	Oyun	Sohbet etmek-arkadaşlık	5.66*	1.80	.019
		Eğitim	6.37	3.06	.323
		Film izleme	5.08	2.49	.353
		Araştırma	9.73*	2.91	.009
	Sohbet etmek-arkadaşlık	Oyun	-5.66*	1.80	.019
		Eğitim	.70	2.91	1.000
		Film izleme	-.58	2.31	1.000
		Araştırma	4.06	2.75	.781
	Eğitim	Oyun	-6.37	3.06	.323
		Sohbet etmek-arkadaşlık	-.70	2.91	1.000
		Film izleme	-1.29	3.38	1.000
		Araştırma	3.35	3.70	.989
	Film izleme	Oyun	-5.08	2.49	.353
		Sohbet etmek-arkadaşlık	.587	2.31	1.000
		Eğitim	1.29	3.38	1.000
		Araştırma	4.65	3.24	.810
	Araştırma	Oyun	-9.73*	2.92	.009
		Sohbet etmek-arkadaşlık	-4.06	2.75	.781
		Eğitim	-3.35	3.70	.989
		Film izleme	-4.65	3.24	.810

Tablo 4.30.1’ da görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan gençlerin internet bağımlılığı ölçeği puanlarının hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Post Hoc Scheffe testi sonucunda **söz konusu farklılığın oyun grup ile sohbet etmek- arkadaşlık ve araştırma grupları arasında oyun olan grubun aleyhine $p<0.01$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır.** Diğer grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p>0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde yirmi sekizinci olarak “Gençlerin interneti ne amaçla kullandıkları ile gençlerin sosyal destek envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.31: Gençlerin İnterneti Ne Amaçla Kullandıkları İle Gençlerin Sosyal Destek Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

Grup		N	X	SS	sd	X ²	p
Aileden algılanan sosyal destek	Oyun	74	51.50	9.88			
	Sohbet arkadaşlık	129	53.82	6.06			
	Eğitim	21	52.80	6.28			
	Film izleme	37	50.83	5.81	4	15.41	.004**
	Araştırma	24	55.12	4.44			
Toplam	285						
Grup		N	X	SS	sd	X ²	p
Arkadaştan algılanan sosyal destek	Oyun	74	33.02	5.78			
	Sohbet arkadaşlık	129	35.03	3.10			
	Eğitim	21	33.95	3.21			
	Film izleme	37	33.54	4.35	4	8.16	.086
	Araştırma	24	34.08	3.88			
Toplam	285						
Grup		N	X	SS	sd	X ²	p
Öğretmenden algılanan sosyal destek	Oyun	74	38.20	10.05			
	Sohbet arkadaşlık	129	39.14	8.53			
	Eğitim	21	41.80	7.25			
	Film izleme	37	38.24	8.57	4	4.32	.363
	Araştırma	24	39.58	10.06			
Toplam	285						
Grup		N	X	SS	sd	X ²	p
Sosyal destek (toplam skor) ölçeği	Oyun	74	122.72	21.61			
	Sohbet arkadaşlık	129	128.00	12.66			
	Eğitim	21	128.57	13.89			
	Film izleme	37	122.62	13.77	4	8.38	.078
	Araştırma	24	128.79	13.57			
Toplam	285						

**p<0.01

Tablo 4.31’de görüldüğü gibi; gençlerin interneti ne amaçla kullandıklarına göre arkadaştan algılanan sosyal destek, öğretmenden algılanan sosyal destek ve sosyal destek (toplam skor) ölçeklerinden aldıkları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H-Testi yapılmış ve interneti ne amaçla kullandıkları açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür (p>0.05).

Gençlerin interneti ne amaçla kullandıkları arasında aileden algıladıkları sosyal destek ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$x^2=15.41$; $p<0.01$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının

hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Post Hoc Scheff testi uygulanmıştır.

Tablo 4.31.1 Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin Puanlarının Gençlerin İnterneti Ne Amaçla Kullandıklarına Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Post Hoc Scheffe Testi Sonuçları

	Gruplar (i)	Gruplar (j)	Ortalama Farkları	Sh	p
İnternet bağımlılığı ölçeği	Oyum	Sohbet etmek-arkadaşlık	-2.32	1.04	.237
		Eğitim	-1.30	1.76	.998
		Film izleme	.66	1.43	1.000
		Araştırma	-3.62	1.67	.276
	Sohbet etmek-arkadaşlık	Oyun	2.31	1.04	.237
		Eğitim	1.01	1.68	1.000
		Film izleme	2.98	1.33	.232
		Araştırma	-1.30	1.58	.995
	Eğitim	Oyun	1.30	1.76	.998
		Sohbet etmek-arkadaşlık	-1.01	1.68	1.000
		Film izleme	1.97	1.95	.977
		Araştırma	-2.31	2.13	.962
	Film izleme	Oyun	-.66	1.43	1.000
		Sohbet etmek-arkadaşlık	-2.98	1.33	.232
		Eğitim	-1.97	1.95	.977
		Araştırma	-4.28	1.87	.207
	Araştırma	Oyun	3.62	1.67	.276
		Sohbet etmek-arkadaşlık	1.30	1.58	.995
		Eğitim	2.31	2.13	.962
		Film izleme	4.28	1.87	.207

Tablo 4.31.1’ da görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan gençlerin aileden algıladıkları sosyal destek ölçeği puanlarının hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Post Hoc Scheffe testi sonucunda söz konusu farklılığın alt boyutlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde yirmi dokuzuncu olarak “Gençlerin internete bağlanmadığında kendini nasıl hissettikleri ile gençlerin internet bağımlılığı ve yalnızlık ölçeklerinin puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.32: Gençlerin İnternete Bağlanmadığında Kendini Nasıl Hissettiklerine Göre Grupların İnternet Bağımlılığı ve Yalnızlık Ölçeklerinin Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması

Grup		N	X	SS	U	Z	p
İnternet bağımlılığı ölçeği	Çok problem etmez	226	43.50	11.53			
	Gergin olur, aklı hep internette	59	55.81	12.00	3050.00	-6.41	.001**
	Toplam	285					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Yalnızlık ölçeği	Çok problem etmez	226	56.13	8.22			
	Gergin olur, aklı hep internette	59	58.18	5.82	5809.00	-1.52	.127
	Toplam	285					

**p<0.01

Tablo 4.32’de görüldüğü gibi; gençlerin internete bağlanmadığında kendini nasıl hissettiklerine göre gençlerin yalnızlık ölçeğinin puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann Whitney U-Testi yapılmış kendini nasıl hissettikleri açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür (p>0.05).

Gençlerin internete bağlanmadığında kendini nasıl hissettiklerine göre gruplar arasında gençlerin internet bağımlılığı ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır (p<0.01). **Gençlerin internet bağımlılığı ölçeği puanları açısından internette giremediğinde kendini gergin hissedenden gençlerin aleyhine anlamlı bir fark vardır [U=3050.00, p<0.01]. İnternette giremediğinde kendini gergin hissedenden gençlerin internette giremediğinde kendini çok problem etmeyen gençlere oranla internet bağımlılığı düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde otuzuncu olarak “Gençlerin internete bağlanmadığında kendini nasıl hissettikleri ile gençlerin sosyal destek envanterinin alt ölçeklerinin puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.33: Gençlerin İnternete Bağlanmadığında Kendini Nasıl Hissettiklerine Göre Grupların Sosyal Destek Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması

Grup		N	X	SS	U	Z	p
Aileden algılanan sosyal destek	Çok problem etmez	226	53.19	6.90			
	Gergin olur, akli hep internette	59	51.59	8.29	5324.00	-2.55	.010**
	Toplam	285					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Arkadaştan algılanan sosyal destek	Çok problem etmez	226	34.28	4.27			
	Gergin olur, akli hep internette	59	33.66	4.11	5897.50	-1.38	.165
	Toplam	285					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Öğretmenden algılanan sosyal destek	Çok problem etmez	226	39.46	9.14			
	Gergin olur, akli hep internette	59	37.28	8.23	5567.50	-1.95	.051
	Toplam	285					
Grup		N	X	SS	U	Z	p
Sosyal destek ölçeği	Çok problem etmez	226	126.95	15.94			
	Gergin olur, akli hep internette	59	122.54	15.24	5147.00	-2.69	.007**
	Toplam	285					

**p<0.01

Tablo 4.33’de görüldüğü gibi; gençlerin internete bağlanmadığında kendini nasıl hissettiklerine göre gençlerin arkadaştan algılanan sosyal destek ve öğretmenden algılanan sosyal destek ölçeklerinin puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann Whitney U-Testi yapılmış kendini nasıl hissettikleri açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür (p>0.05).

Gençlerin internete bağlanmadığında kendini nasıl hissettiklerine göre gruplar arasında gençlerin aileden algıladıkları sosyal destek ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır (p<0.01). **Gençlerin aileden algıladıkları sosyal destek ölçeği puanları açısından internette giremediğinde çok problem etmeyen gençlerin lehine anlamlı bir fark vardır [U=5324.00, p<0.01]. İnternette giremediğinde çok problem etmeyen gençlerin internette giremediğinde kendini gergin hisseden gençlere oranla aileden algıladıkları sosyal destek düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Gençlerin internete bağlanmadığında kendini nasıl hissettiklerine göre gruplar arasında gençlerin algıladıkları sosyal destek (toplam skor) ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0.01$). **Gençlerin algıladıkları sosyal destek (toplam skor) ölçeği puanları açısından internette giremediğinde çok problem etmeyen gençlerin lehine anlamlı bir fark vardır [$U=5147.00$, $p<0.01$]. İnternette giremediğinde çok problem etmeyen gençlerin internette giremediğinde kendini gergin hisseden gençlere oranla algıladıkları sosyal destek düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde otuz birinci olarak “Gençlerin sosyal destek envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanlar ile gençlerin internet bağımlılığı ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.34: Gençlerin Sosyal Destek Envanterinin Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanlar İle Gençlerin İnternet Bağımlılığı Ölçeğinden Aldıkları Puanlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Boyut	Boyut	N	r	p
Aileden algılan sosyal destek	İnternet bağımlılığı	285	-.319	.001**
Boyut	Boyut	N	r	p
Arkadaştan algılan sosyal destek	İnternet bağımlılığı	285	-.172	.004**
Boyut	Boyut	N	r	p
Öğretmenden algılan sosyal destek	İnternet bağımlılığı	285	-.222	.001**
Boyut	Boyut	N	r	p
Algılan sosyal destek (toplam)	İnternet bağımlılığı	285	-.327	.001**

** $p<0.01$

Tablo 4.34’de görüldüğü gibi; gençlerin aileden algıladıkları sosyal destek ölçeğinden aldıkları puanlar ile internet bağımlılığı ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönde ilişkili olduğu görülmektedir ($r = -.319$)

; $p < 0.01$). **Bir diğ er deyiş le gençlerin aileden algıladıkları sosyal destek arttıkça; internet bağımlılığ ı düzeyleri de düş mekte olduğ u görölmektedir.**

Gençlerin arkadaştan algıladıkları sosyal destek ölçeğ inden aldıkları puanlar ile internet bağımlılığ ı ölçeğ inden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönde ilişkili olduğ u görölmektedir ($r = -.172$; $p < 0.01$). **Bir diğ er deyiş le gençlerin arkadaştan algıladıkları sosyal destek arttıkça; internet bağımlılığ ı düzeyleri de düş mekte olduğ u görölmektedir.**

Gençlerin öğ retmenden algıladıkları sosyal destek ölçeğ inden aldıkları puanlar ile internet bağımlılığ ı ölçeğ inden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönde ilişkili olduğ u görölmektedir ($r = -.222$; $p < 0.01$). **Bir diğ er deyiş le gençlerin öğ retmenden algıladıkları sosyal destek arttıkça; internet bağımlılığ ı düzeyleri de düş mekte olduğ u görölmektedir.**

Gençlerin algıladıkları sosyal destek ölçeğ inden aldıkları puanlar ile internet bağımlılığ ı ölçeğ inden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönde ilişkili olduğ u görölmektedir ($r = -.327$; $p < 0.01$). **Bir diğ er deyiş le gençlerin algıladıkları sosyal destek arttıkça; internet bağımlılığ ı düzeyleri de düş mekte olduğ u görölmektedir.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde otuz ikinci olarak “Gençlerin sosyal destek envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanlar ile gençlerin yalnızlık ölçeğ inden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.35: Gençlerin Sosyal Destek Envanterinin Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanlar İle Gençlerin Yalnızlık Ölçeğ inden Aldıkları Puanlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Boyut	Boyut	N	r	p
Aileden algılan sosyal destek	Yalnızlık	285	-.182	.002**
Boyut	Boyut	N	r	p
Arkadaştan algılan sosyal destek	Yalnızlık	285	-.037	.536

Boyut	Boyut	N	r	p
Öğretmenden algılan sosyal destek	Yalnızlık	285	-.070	.242
Boyut	Boyut	N	r	p
Algılan sosyal destek (toplam)	Yalnızlık	285	-.147	.013*

**p<0.01; *p<0.05

Tablo 4.35’de görüldüğü gibi; gençlerin arkadaştan ve öğretmenden algıladıkları sosyal destek ölçeklerinden aldıkları puanlar ile yalnızlık ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu görülmemiştir (p>0.05).

Gençlerin aileden algıladıkları sosyal destek ölçeğinden aldıkları puanlar ile yalnızlık ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönde ilişkili olduğu görülmektedir ($r = -.182$; p<0.01). **Bir diğer deyişle gençlerin aileden algıladıkları sosyal destek arttıkça; yalnızlık düzeyleri de düşmekte olduğu görülmektedir.**

Gençlerin algıladıkları sosyal destek ölçeğinden aldıkları puanlar ile yalnızlık ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönde ilişkili olduğu görülmektedir ($r = -.147$; p<0.01). **Bir diğer deyişle gençlerin algıladıkları sosyal destek arttıkça; yalnızlık düzeyleri de düşmekte olduğu görülmektedir.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde otuz üçüncü olarak “Gençlerin yalnızlık ölçeğinden aldıkları puanlar ile gençlerin internet bağımlılığı ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.36: Gençlerin Yalnızlık Ölçeğinden Aldıkları Puanlar İle Gençlerin İnternet Bağımlılığı Ölçeğinden Aldıkları Puanlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Boyut	Boyut	N	r	p
Yalnızlık	İnternet bağımlılığı	285	.239	.001**

**p<0.01

Tablo 4.36’da görüldüğü gibi; gençlerin yalnızlık ölçeğinden aldıkları puanlar ile internet bağımlılığı ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve

pozitif yönde ilişkili olduğu görülmektedir ($r = .239$; $p < 0.01$). **Bir diğer deyişle gençlerin yalnızlık düzeyleri arttıkça; internet bağımlılığı düzeyleri de artmakta olduğu görülmektedir.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde otuz dördüncü olarak “Gençlerin öğretmenlerden algıladıkları sosyal destek ölçeğinden aldıkları puanların gençlerin internet bağımlılığı ölçeğinden aldıkları puanların üzerinde nasıl bir etkisi vardır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.37: Gençlerin Öğretmenlerden Algıladıkları Sosyal Destek Düzeylerinin Gençlerin İnternet Bağımlılığı Düzeyleri Üzerine Etkisinin İncelenmesi

Bağımlı Değişkenler	Bağımsız Değişken	β	t	p	F	Model (p)	R ²
İnternet bağımlılığı	Sabit	56.533	17.21	.000	10.729	.001	.037
	Öğretmenlerden algılanan sosyal destek	-.269	-3.27	.001			

Tablo 4.37’de görüldüğü gibi; gençlerin öğretmenlerden algılanan sosyal destek düzeyleri ile internet bağımlılığı arasındaki ilişki belirlemek üzere yapılan regresyon analizi istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F=10.729$; $p=0.01 < 0.01$). İnternet bağımlılığı düzeyinin belirleyicisi olarak öğretmenlerden algılanan sosyal destek değişkenleri ile ilişkisinin (açıklayıcılık gücünün) zayıf olduğu görülmüştür ($R^2=0.37$). **Gençlerin öğretmenlerden algıladıkları sosyal destek düzeyleri internet bağımlılığını azaltmaktadır ($\beta=-.269$).**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde otuz beşinci olarak “Gençlerin yalnızlık ölçeğinden aldıkları puanların gençlerin internet bağımlılığı ölçeğinden aldıkları puanların üzerinde nasıl bir etkisi vardır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.38: Gençlerin Yalnızlık Düzeylerinin Gençlerin İnternet Bağımlılığı Düzeyleri Üzerine Etkisinin İncelenmesi

Bağımlı Değişkenler	Bağımsız Değişken	β	t	p	F	Model (p)	R ²
İnternet bağımlılığı	Sabit	28.661	5.32	.000	10.634	.001	.036
	Yalnızlık	.307	3.26	.001			

Tablo 4.38’de görüldüğü gibi; gençlerin yalnızlık düzeyleri ile internet bağımlılığı arasındaki ilişki belirlemek üzere yapılan regresyon analizi istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (F=28.661 ; p=0.01<0.01). İnternet bağımlılığı düzeyinin belirleyicisi olarak yalnızlık değişkenleri ile ilişkisinin (açıklayıcılık gücünün) zayıf olduğu görülmüştür (R2=0.36). **Gençlerin yalnızlık düzeyleri internet bağımlılığını arttırmaktadır (β = .307).**

Sonuç olarak;

- ✓ Gençlerin cinsiyetlerine göre gruplar arasında gençlerin internet bağımlılığı ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Erkeklerin kızlara oranla internet bağımlılığı düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Gençlerin cinsiyetlerine göre gruplar arasında gençlerin arkadaştan algıladıkları sosyal destek ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Kızların erkeklere oranla arkadaştan algıladıkları sosyal destek düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Gençlerin yaşları ile yalnızlık ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Gençlerin yaşı arttıkça; yalnızlık düzeyleri de artmakta olduğu görülmektedir.
- ✓ Gençlerin yaşları ile öğretmenden algıladıkları sosyal destek ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Gençlerin yaşı arttıkça; öğretmenden algıladıkları sosyal destek düzeyleri de düşmekte olduğu görülmektedir.

- ✓ Gençlerin yaşları ile algıladıkları sosyal destek ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Gençlerin yaşı arttıkça; algıladıkları sosyal destek düzeyleri de düşmekte olduğu görülmektedir.
- ✓ Gençlerin hangi sınıfta okuduklarına göre gruplar arasında gençlerin yalnızlık ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. 11. sınıfta okuyan gençlerin 9. sınıfta okuyan gençlere oranla yalnızlık düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Gençlerin hangi sınıfta okuduklarına göre gruplar arasında gençlerin öğretmenden algıladıkları sosyal destek ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. 9. sınıfta okuyan gençlerin 11. sınıfta okuyan gençlere oranla öğretmenden algıladıkları sosyal destek düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Gençlerin hangi sınıfta okuduklarına göre gruplar arasında gençlerin algıladıkları sosyal destek ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. 9. sınıfta okuyan gençlerin 11. sınıfta okuyan gençlere oranla algıladıkları sosyal destek düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Annelerinden ilgisiz tutum gören gençler ile annelerinden olumlu ve destekleyici, otoriter, aşırı koruyucu ve mükemmeliyetçi tutumlar arasında, annelerinden ilgisiz tutum gören gençlerin diğer gençlere oranla aileden algıladıkları sosyal destek düzeylerinin daha düşük olduğu görülmüştür.
- ✓ Annelerinden ilgisiz tutum gören gençler ile annelerinden olumlu ve destekleyici tutum gören gençler arasında olumlu ve destekleyici tutum gören gençlerin diğer gençlere göre algıladıkları sosyal destek düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür.
- ✓ Babalarından mükemmeliyetçi tutum gören gençlerin diğer gençlere oranla internet bağımlılığı düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür.
- ✓ Babalarından olumlu ve destekleyici tutum gören gençlerin diğer gençlere oranla aileden algılanan sosyal destek düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür.
- ✓ Annesi tarafından gerekli zaman ayrılmayan gençlerin annesi tarafından gerekli zaman ayrılan gençlere oranla internet bağımlılığı düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Annesi tarafından gerekli zaman ayrılan gençlerin annesi tarafından gerekli zaman ayrılmayan gençlere oranla aileden algıladıkları sosyal destek düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.

- ✓ Annesi tarafından gerekli zaman ayrılan gençlerin annesi tarafından gerekli zaman ayrılmayan gençlere oranla algıladıkları sosyal destek düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Babası tarafından gerekli zaman ayrılmayan gençlerin babası tarafından gerekli zaman ayrılan gençlere oranla internet bağımlılığı düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Babası tarafından gerekli zaman ayrılmayan gençlerin babası tarafından gerekli zaman ayrılan gençlere oranla yalnızlık düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Babası tarafından gerekli zaman ayrılan gençlerin babası tarafından gerekli zaman ayrılmayan gençlere oranla aileden algıladıkları sosyal destek düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Babası tarafından gerekli zaman ayrılan gençlerin babası tarafından gerekli zaman ayrılmayan gençlere oranla arkadaştan algıladıkları sosyal destek düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Babası tarafından gerekli zaman ayrılan gençlerin babası tarafından gerekli zaman ayrılmayan gençlere oranla algıladıkları sosyal destek düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ 1-2 yakın arkadaşı olan gençler ile 3 arkadaş ve üzeri arkadaşı olanlar arasında, 3 arkadaş ve üzeri olan arkadaşları olan gençlerin aileden algıladıkları sosyal destek düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür.
- ✓ İnterneti oyun için kullanan gençler ile interneti sohbet etmek- arkadaşlık ve araştırma için kullanan gençler arasında, interneti oyun için kullanan gençlerin diğer gençlere oranla internet bağımlılık düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür.
- ✓ Gençlerin internete bağlanmadığında kendini nasıl hissettiklerine göre gruplar arasında gençlerin internet bağımlılığı ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. İnternette giremediğinde kendini gergin hisseden gençlerin internette giremediğinde kendini çok problem etmeyen gençlere oranla internet bağımlılığı düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Gençlerin internete bağlanmadığında kendini nasıl hissettiklerine göre gruplar arasında gençlerin aileden algıladıkları sosyal destek ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. İnternette giremediğinde çok problem etmeyen

gençlerin internette giremediğinde kendini gergin hisseden gençlere oranla aileden algıladıkları sosyal destek düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.

- ✓ Gençlerin internete bağlanmadığında kendini nasıl hissettiklerine göre gruplar arasında gençlerin algıladıkları sosyal destek (toplam skor) ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. İnternette giremediğinde çok problem etmeyen gençlerin internette giremediğinde kendini gergin hisseden gençlere oranla algıladıkları sosyal destek düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Gençlerin aileden algıladıkları sosyal destek ölçeğinden aldıkları puanlar ile internet bağımlılığı ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Gençlerin aileden algıladıkları sosyal destek arttıkça; internet bağımlılığı düzeyleri de düşmekte olduğu görülmektedir.
- ✓ Gençlerin arkadaştan algıladıkları sosyal destek ölçeğinden aldıkları puanlar ile internet bağımlılığı ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Gençlerin arkadaştan algıladıkları sosyal destek arttıkça; internet bağımlılığı düzeyleri de düşmekte olduğu görülmektedir.
- ✓ Gençlerin öğretmenden algıladıkları sosyal destek ölçeğinden aldıkları puanlar ile internet bağımlılığı ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Gençlerin öğretmenden algıladıkları sosyal destek arttıkça; internet bağımlılığı düzeyleri de düşmekte olduğu görülmektedir.
- ✓ Gençlerin algıladıkları sosyal destek ölçeğinden aldıkları puanlar ile internet bağımlılığı ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Gençlerin algıladıkları sosyal destek arttıkça; internet bağımlılığı düzeyleri de düşmekte olduğu görülmektedir.
- ✓ Gençlerin aileden algıladıkları sosyal destek ölçeğinden aldıkları puanlar ile yalnızlık ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Gençlerin aileden algıladıkları sosyal destek arttıkça; yalnızlık düzeyleri de düşmekte olduğu görülmektedir.
- ✓ Gençlerin algıladıkları sosyal destek ölçeğinden aldıkları puanlar ile yalnızlık ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Gençlerin algıladıkları sosyal destek arttıkça; yalnızlık düzeyleri de düşmekte olduğu görülmektedir.
- ✓ Gençlerin yalnızlık ölçeğinden aldıkları puanlar ile internet bağımlılığı ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Gençlerin

yalnızlık düzeyleri arttıkça; internet bağımlılığı düzeyleri de artmakta olduğu görülmektedir

- ✓ Gençlerin öğretmenlerden algıladıkları sosyal destek düzeyleri internet bağımlılığını azaltmaktadır.
- ✓ Gençlerin yalnızlık düzeyleri internet bağımlılığını arttırmaktadır.

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırma sonucuna göre, gençlerin cinsiyetlerine göre gruplar arasında gençlerin internet bağımlılığı ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Erkeklerin kızlara oranla internet bağımlılığı düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Ege Üniversitesi'nde internet bağımlılığı üzerine yapılan çalışmalara göre, internet bağımlılığı her iki cinsiyette de görülebilmeye rağmen erkeklerde kızlardan iki veya üç kat daha fazla görülmektedir.(E.Ü.,2015) Literatürde yer alan çalışmalardan bir kısmı araştırmada elde edilen sonuca paralel şekilde erkeklerin kızlardan daha fazla internet bağımlısı olduğunu belirtirken; bir kısmı ise internet bağımlılığının cinsiyete göre anlamlı bir fark göstermediğini göstermektedir. Bu farklılığın, araştırmalardaki internet bağımlılığı ölçüm biçiminden ve/veya kültürel farklılıklar gibi değişkenlerden kaynaklandığı düşünülmektedir. (Esen ve Siyez, 2011)

Ayrıca, gençlerin yalnızlık ölçeğinden aldıkları puanlar ile internet bağımlılığı ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Gençlerin yalnızlık düzeyleri arttıkça; internet bağımlılığı düzeyleri de artmakta olduğu görülmektedir. Stanford enstitüsünde yapılan bir çalışmada temsili örnek olan 4113 yetişkin Amerikalının internet kullanımı ile toplumsal yalnızlık arasında ilişki olduğu ortaya konmuştur. (Özen, 2009) Ayrıca Esen ve Siyez'in araştırmasına göre, Türkiye'de internet bağımlılığı üzerine yapılan araştırmalara bakıldığında, yalnızlık düzeyindeki artış ile internet bağımlılığındaki artış arasında paralel bir ilişki olduğu görülmektedir. (Esen ve Siyez, 2011). Aile-ev-yakın çevre etkisinin önemini vurgulayan çalışmaların bir diğeri de Kraut ve diğ. tarafından yapılmıştır. Ergenlerin internet bağımlısı olmalarının ilk 1-2 yılında ailelerde meydana gelen değişiklikleri araştırmışlardır. Bulgular incelendiğinde ise internetin daha fazla kullanımı ile aile ve yakın sosyal çevre arasındaki iletişimde düşüş olduğunu tespit etmişlerdir. Kaygısı yüksek ve yalnız bireylerin internet kullanımına daha fazla yöneldikleri de bulunmuştur. (Taçyıldız, 2010). Bunun sebebi kendini yalnız hisseden bireylerin, yalnızlıklarını internette gidermeye çalışması olabilir.

Bir diğeri sonuç, gençlerin algıladıkları sosyal destek ölçeğinden aldıkları puanlar ile internet bağımlılığı ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Gençlerin algıladıkları sosyal destek arttıkça; internet bağımlılığı düzeyleri de düşmekte olduğu görülmektedir. Sanders, Field, Diego ve Kaplan, araştırmalarında yüksek düzeyde internet kullanımının, ergenlerde depresyon ve sosyal destekle ilişkisine bakmışlardır. Sonuçta internet kullanım düzeyleri düşük olanların,

anne-baba ve arkadaşlarıyla ilişkilerinin daha iyi olduğu görülmüştür. Sonuçlar, yüksek internet kullanımının zayıf sosyal bağlarla, destek görememekle ilgili olduğunu göstermiştir. (Taçyıldız, 2010). Bunun nedeni, yeterince ilgiye, desteğe ve sevgiye doyan bireylerin; başka arayışlara ihtiyaç duymaması olarak düşünülebilir.

Gençlerin cinsiyetlerine göre arkadaştan algıladıkları sosyal destek ölçeği puanlarına bakıldığında ise, cinsiyetler arasında anlamlı fark bulunmaktadır. Kızların erkeklere oranla arkadaştan algıladıkları sosyal destek düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Çeçen'in araştırmasına göre, üniversite yıllarında gençlerin sosyal destek algılarının cinsiyetlere göre farklılık göstermediği ancak algılanan ebeveyn tutumlarıyla ilişkili olduğu görülmektedir (Çeçen, 2008).

Gençlerin yaşları ile yalnızlık ölçeğinden aldıkları puanlara bakıldığında, istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Gençlerin yaşı arttıkça; yalnızlık düzeyleri de artmakta olduğu görülmektedir. Burada ortaya çıkan sonuç yaşı daha büyük olan öğrencilerin kendilerini daha yalnız hissettikleridir. Yaşın yalnızlık düzeyine etkisinin incelendiği bir çalışmada (Kozaklı, 2006), yaş arttıkça yalnızlık düzeyinin azaldığını belirlenmiştir. Yurt dışında yapılan çalışmalarda da benzer sonuçlar elde edilmiştir (Orzeck, 2004). Bunun nedeni küçük yaşta kiler kıyasla artık ergenlik çağının tam zor dönemlerinde olmaları ve artık yaklaşan üniversite ya da liseden mezuniyet kaygısı olabilir. Farklı kültürdeki üniversite öğrencileri ile yapılan bir çalışmada ise (Le Roux and Commors, 2001) yaşın yalnızlık düzeyini etkilemediği bildirilmiştir. (Akt: Yılmaz ve diğ., 2008).

Gençlerin aileden algıladıkları sosyal destek ölçeğinden aldıkları puanlar ile internet bağımlılığı ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Gençlerin aileden algıladıkları sosyal destek arttıkça; internet bağımlılığı düzeyleri de düşmekte olduğu görülmektedir. Buradan hareketle, gerçek ilişkilerin yerini sanal ilişkilerin almaması ve bireylerin sosyal desteği internet üzerinden sağlamaya çalışarak kendini gerçek yaşamdan izole etmesinin önüne geçilmesi gerekir. Daha geniş sosyal destek çevresi ise bireyin duygusal ve sosyal gereksinimlerinin daha geniş bölümünü doyurmasına, dolayısıyla kendini daha az yalnız hissetmesine katkı sağlıyor olabilir. (Duru, 2008) Doyurucu aile ve arkadaş çevresi olan, bu çevreden onay ve kabul gören bireyin, sanal alemde kendi gerçek özelliklerini saklayarak onay görmeye çalışmasına veya çevresiyle mutlu olan bireyin sanal alemde arayışlar içerisine girmesine hiç ihtiyacı kalmamakta ve bu da direkt olarak internet kullanım oranını düşürmektedir.

Gençlerin yaşları ile algıladıkları sosyal destek ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Gençlerin yaşı arttıkça; algıladıkları sosyal destek düzeyleri de düşmekte olduğu görülmektedir. Ayrıca, gençlerin hangi sınıfta okuduklarına göre gruplar arasında gençlerin algıladıkları sosyal destek ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. 9. sınıfta okuyan gençlerin 11. sınıfta okuyan gençlere oranla algıladıkları sosyal destek düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bunun nedeni artık sorunlarla başa çıkabilmede daha olgun oldukları için 9. sınıfa kıyasla daha az destek ihtiyacı içinde olmaları olabilir.

Gençlerin internete bağlanmadığında kendini nasıl hissettiklerine göre gruplar arasında gençlerin internet bağımlılığı ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. İnternette giremediğinde kendini gergin hisseden gençlerin internette giremediğinde kendini çok problem etmeyen gençlere oranla internet bağımlılığı düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bunun nedeni internet bağımlısı bireylerin internete giremediğinde bir çeşit yoksunluk çekmesi olabilir.

Gençlerin algıladıkları sosyal destek ölçeğinden aldıkları puanlar ile yalnızlık ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Gençlerin algıladıkları sosyal destek arttıkça; yalnızlık düzeyleri de düşmekte olduğu görülmektedir. Yalnızlık duygusu ile psikososyal değişkenler ilişkisi üzerine yapılan çalışmalara bakıldığında; yalnızlığın, anlamlı etkileşim (Wheeler, Reis ve Nezlak, 1983), sosyal destek (Duru, 2005; Russell, Cutrona, Rose ve Yurko, 1984), kendine güven, yaşlılarla ilişki ve sosyal doyumsuzluk (Cheng ve Furnham, 2002; Demir ve Tarhan, 2001; Uruk ve Demir, 2003), güvenli bağlanma ve sosyal açıklık (DiTommaso, Brannen, Ross ve Burgess, 2003) ve sosyal ağ (Stokes, 1985) ile ilişkili olduğu görülmektedir. (Akt:Duru, 2008). Buradan hareketle sosyal desteğin doyurucu olması, bireyde duygusal ve sosyal gereksinimlerini büyük ölçüde karşılaması sonucunda kişi kendini daha az yalnız hissediyor olabilir.

5.1. Sınırlılıklar ve Öneriler

Bu çalışmanın sonuçları, elde edilen bulguların genellenebilirliği açısından sınırlılıkları içinde değerlendirilmelidir 14-18 yaş aralığında, belirli bir okulun, 9. ve 11. sınıf öğrencilerine yapılmıştır. Bu durum çalışmayı sadece mevcut öğrencilerle sınırlamıştır. Toplumun genelini yansıtacak (farklı il, farklı ilçe, farklı okullardaki ve farklı sınıflardaki öğrenciler gibi) daha geniş örneklem gruplarına dair çalışmalar, bulgularımızın genellenebilirliğine katkı sağlayacaktır. Benzer şekilde, çalışmanın sadece Anadolu Lisesi öğrencilerine yapılmış olması da

bir sınırlılıktır. Anadolu Lisesi dışında, farklı türdeki liselerde öğrenim gören öğrenciler ile lise öğrencisi dışındaki örneklem üzerinde yapılacak yeni çalışmalar; bulguların geçerliğini ve genellenebilirliğini artıracak ve alan yazınına katkı sağlayacaktır

Ayrıca genel bilgi formundaki; “ İnterneti kullanma sıklığı anlamında kendinizi nasıl tanımlarsınız?”

(a) Her gün (b) Haftada 4-5 Gün (c) Haftada 2-3 Gün (d) Haftada 1 Gün (e) Hiç

sorusu ve cevap şıkları, çok istenilene hizmet edemediğinde bir sınırlılık olarak düşünülebilir. Gün ve süre olarak sorulması daha yararlı olabileceği düşünülmektedir.

Örneğin “Haftada 15 saat ise, her gün üçer saat mi yoksa bir günde on beş saat mi?” sorusuna verilecek cevap internet bağımlılığı konusunda daha önemli bir yer teşkil edecektir.

6. KAYNAKLAR

- Arıcak, T. (2015). Siber Alemin Avatar Çocukları. (1. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Arısoy, Ö. (2009). İnternet Bağımlılığı ve Tedavisi. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar Dergisi. Sayı: 1, 55-67.
- Armağan, A. (2014). Yalnızlık ve Kişilerarası İletişim İlişkisi: Öğrenciler Üzerinde Bir Araştırma. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi. Sayı: 30, Cilt: 7, 27-43.
- Arslan, E. (2008). Bağlanma Stilleri açısından Ergenlerde Erikson'un Psikososyal Gelişim Dönemleri ve Ego Kimlik Süreçlerinin İncelenmesi. Doktora Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ateş, B. (2012). Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyal Destek Algılarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. Akademik Bakış Dergisi. Sayı: 30
- Bayraktar, F. (2001). İnternet Kullanımının Ergen Gelişimindeki Rolü. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çeçen, R. (2008). Öğrencilerin Cinsiyetlerine ve Anababa Tutum Algılarına Göre Yalnızlık ve Sosyal Destek Düzeylerinin İncelenmesi. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi. Sayı: 6,Cilt: 3, 415-431.
- Demir, A. (1989). UCLA Yalnızlık Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirliği. Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi Psikolojik Hizmetler Anabilim Dalı Psikoloji Dergisi. Sayı: 23, Cilt:7, 1-18
- Derman, O. (2008). Ergenlerde Psikososyal Gelişim. İstanbul: İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri Adölesan Sağlığı II Sempozyum Dizisi, 19
- Duru, E. (2008). Yalnızlığı Yordamada Sosyal Destek ve Sosyal Bağlılığın Rolü. Pamukkale Üniversitesi. Türk Psikoloji Dergisi. Sayı: 23, 15-24

Duyan, V., Duyan Çamur, G., Çifçi Gökçearsan, E., Çağrı, S., Erbay, E. ve İkizoğlu, M. (2008). Lisede Okuyan Öğrencilerin Yalnızlık Durumlarına Etki Eden Değişkenlerin İncelenmesi. Eğitim ve Bilim Dergisi. Sayı: 150, Cilt: 38.

Eldeleklioğlu, J. (2006). Üniversite Öğrencilerinin Algıladıkları Sosyal Destek ile Depresyon ve Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri. Sayı: 6, Cilt: 3, 727-752.

Esen, E. ve Siyez, D. M. (2011). Ergenlerde İnternet Bağımlılığını Yordayan Psiko-sosyal Değişkenlerin İncelenmesi. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi. Sayı: 4, Cilt: 36, 127-138

Eskin, M. (2000). Ergenlikte Yalnızlık, Başetme Yöntemleri ve Yalnızlığın İntihar Davranışı ile İlişkisi. Klinik Psikiyatri Dergisi. Sayı: 4, 5-11.

Gürcan, N. (2010). Ergenlerin Problemlı İnternet Kullanımları ile Uyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Gürses, İ. ve Kılavuz, M.A. (2011). Erikson'un Psiko-Sosyal Gelişim Döenmleri Teorisi Açısından Kuşaklararası Din Eğitimi ve İletişiminin Önemi. Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi. Bursa, Sayı: 2, Cilt: 20, 153-166.

Karacaoğlu, Ö. ,C. (2008). Öğretmenlerin Yeterlilik Algıları. Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi. Sayı: 1, Cilt: 5, 70-97.

Karacabey, Ç. (2012). Ortaöğretim Öğrencilerinin Aileden Algıladıkları Sosyal Destek İle İntihar Olasılığı Davranışı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Karagör, Y. (2010). Nonparametrik Tekniklerin Güç ve Etkinlikleri. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi. Sayı: 33,

Karagülle, A. E. ve Çaycı, B. (2014). Ağ Toplumunda Sosyalleşme ve Yabancılaşma. The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication. Sayı: 1, Cilt: 4, 1-9.

Karataş, Z. (2012). Ergenlerin Algılanan Sosyal Destek ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Sayı: 19, Cilt: 9, 257-271

Kılınç, H. ve Sevim, S. A. (2005). Ergenlerde Yalnızlık ve Bilişsel Çarpıtmalar. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi. Sayı: 2, Cilt: 38, 67-89.

Koç, M. (2004). Gelişim Psikolojisi Açısından Ergenlik Dönemi ve Genel Özellikleri. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. Sayı:17 Bursa, 256-231.

Kozaklı H. (2006). Üniversite öğrencilerinde yalnızlık ve sosyal destek düzeyleri arasındaki ilişkilerin karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Mersin: Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Köse, E. (2006). Liseli Ergenlerde Kişilik ve Sosyal Desteğin Yalnızlığa Olan Etkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Oktan, V. (2005). Yalnızlık ve Algılanan Sosyal Destek Düzeyinin Ergenlerdeki Öfkenin Gelişimine Etkisi. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi. Sayı: 21, 183-192.

Ögel, K. (2012). İnternet Bağımlılığı. (1. Baskı). İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları.

Ök, F. (2013). Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanım Alışkanlıkları ve Motivasyonları. Yüksek Lisans Tezi. Elazığ: Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özen, Ü. (2009). Yalnızlık Olgusu ve Sanal Sohbetin Yalnızlığın Paylaşımına Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi. Sayı: 4, Cilt: 23, 15-25.

Taçyıldız, Ö. (2010). Lise Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre Yordanması. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Şişman, M. ve Turan, S. (2004). Bazı Örgütsel Değişkenler Açısından Çalışanların İş Doyumu ve Sosyal Duygusal Yalnızlık Düzeyleri. Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. Sayı: 1 Cilt: 5.

Ünsar, S., Sadırlı Kurt, S., Demir, M., Zafer, R., Erol, Ö. (2009). Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Destek Düzeyleri ve Etkileyen Etmenler. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemsirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi. Sayı: 1, 17-29.

Yıldırım, İ. (1997). Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin Geliştirilmesi, Güvenirliği ve Geçerliliği. Ankara: Hacettepe Üniversitesi eğitim Fakültesi Dergisi. Sayı: 13, 81-87.

Yıldırım, İ. (2004). Depresyonun Yordayıcısı Olarak Sınav Kaygısı, Gündelik Sıkıntılar ve Sosyal Destek. Ankara: Hacettepe Üniversitesi eğitim Fakültesi Dergisi. Sayı: 27, 241-250.

Yıldırım, İ. (2000). Akademik Başarının Yordayıcısı Olarak Yalnızlık, Sınav Kaygısı ve Sosyal Destek. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. Sayı: 18, 167-176.

Yılmaz, E., Yılmaz, E. ve Karaca, F. (2008). Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Destek ve Yalnızlık Düzeylerinin İncelenmesi. Celal Bayar Üniversitesi Manisa Sağlık Yüksekokulu. Genel Tıp Dergisi. Sayı:18-2

Yücel, N. (2009). Ergenlerin Akran İlişkileri ve Yalnızlık Düzeylerinde Evde İnternet Kullanımının Etkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü.

Zorbaz, O. (2013). Lise Öğrencilerinin Problemleri İnternet Kullanımının Sosyal kaygı ve Akran İlişkileri Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Elektronik Makale ve Yayınlar

Yazarlı Alıntılar

Akçan Parlaz, E., Tekgül,N., Karademirci, E., Öngel,K. (2012)., Ergenlik Dönemi: Fiziksel Büyüme, Psikolojik ve Sosyal Gelişim Süreci .İzmir: Turkish Family Physician. Sayı: 4, Cilt: 3. 10-16. Erişim Tarihi: 07.05.2015, www.turkishfamilyphysician.com

Yazarsız Alıntılar

Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] (2015) Erişim Tarihi: 06.05.2015, http://mebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/38/14/723369/dosyalar/2013_03/04021256_ergenlik_nedir.pdf

Türk Dil Kurumu [TDK] (2015). Erişim Tarihi: 08.05.2015, “İnternet”, www.tdk.gov.tr

Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK] (2014). Erişim Tarihi: 08.05.2015, “Evde İnternet Kullanımı”, www.tuik.gov.tr

Yeşilay (2015). Erişim Tarihi: 13.02.2015, “Teknoloji Bağımlılığı”, www.yesilay.org.tr

Ege Üniversitesi (2015). Erişim Tarihi: 08.05.2015, “İnternet Bağımlılığı” <http://bati.ege.edu.tr>

Mann-Whitney U Testi (2013). Erişim Tarihi: 25.02.2016 www.ekonomianaliz.com

7. EKLER

EK-1: Etik Kurul Onayı

T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
GİRİŞİMSEL OLMAYAN KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU

SAYI:

KONU: Etik Kurul izni

14.04.2016

sayın; Nüzhet Özlem TAŞDEMİR

Haliç Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu tarafından yapmış olduğunuz başvuru incelenmiş olup, Yrd. Doç. Dr. Hakan ERTUFAN'ın danışmanlığında araştırmayı planladığınız "Gençlerde Algılanan Sosyal Destek ve Yalnızlık Duygusunun İnternet Kullanımına Etkisinin İncelenmesi" isimli araştırmanız kurulumuzun 14.04.2016 tarihli toplantısında etik yönden uygun bulunmuştur.

Bilgilerinize sunarım.

Prof.Dr.Eyüp Sabri KAYALI
Etik Kurul Başkanı

	TC HALIÇ ÜNİVERSİTESİ GİRİŞİMSEL OLMAYAN KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU KARARLAR				Yayın Tarihi :10.12.2015 Revizyon Tarihi :25.01.2016 Revizyon No : 01 Sayfa No
	Tarih: 14 Nisan 2016 Toplantı Sayısı:04	Karar No :26 Nüzhet Özlem TAŞDEMİR 'in Yrd. Doç. Dr. Hakan ERTUFAN'ın danışmanlığında araştırmayı planladığı "Gençlerde Algılanan Sosyal Destek ve Yalnızlık Duygusunun İnternet Kullanımına Etkisinin İncelenmesi" konulu çalışması incelendi, yapılan inceleme sonucunda araştırmannın etik yönden uygun olduğuna karar verildi.			
ÜYELER					
Adı-Soyadı	Alanı	Kurumu	Araştırma ile İlişkisi	Toplantıya Katılma	İmza
Prof. Dr. E.Sabri KAYALI (Başkan)	Mühendislik	Haliç Üniversitesi Mühendislik Fakültesi	Var Yok	Evet D Hayır D	
Prof. Dr. Güneş YAVUZER (Başkan Yard.)	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon	Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksekokulu	Var Yok	Evet Hayır D	
Yrd. Doç. Dr. Leman KUTLU (Raportör)	Ebelik	Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksekokulu	Var Yok	Evet Hayır D	
Prof. Dr. Filiz AÇKURT	Beslenme ve Diyetetik	Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksekokulu	Var Yok	Evet D Hayır D	
Prof. Dr. oya OĞUZ	Fizik	Haliç Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi	Var Yok	Evet Hayır D	

Prof. Dr. Kut SARPYENER	Antrenörlük	Haliç Üniversitesi Beden Eğt. ve Spor Yük. Okulu	Var Yok	Evet D Hayır	
Yrd. Doç. Dr. ilhan ODABAŞ	Spor Yöneticiliği	Haliç Üniversitesi Beden Eğt. ve Spor Yük. Okulu	Var Yok	Evet D Hayır D	
Av. Korkut HAZİNEDAR	Hukuk	Haliç Üniversitesi	Var Yok	Evet D Hayır	
ETKU:4					

Ek-2: Gönüllü Onay Bilgi Formu

GÖNÜLLÜ ONAY BİLGİ FORMU

Sizi Nüzhet Özlem Taşdemir tarafından yapılan “Gençlerde Algılanan Sosyal Destek ve Yalnızlık Duygusunun İnternet Kullanımına Etkisi” başlıklı ilişki arayıcı bir araştırmaya davet ediyoruz. Araştırmaya katılıp katılmama kararını vermeden önce, araştırmanın neden ve nasıl yapılacağını bilmeniz gerekmektedir. Bu nedenle bu formun okunup anlaşılması büyük önem taşımaktadır. Eğer anlayamadığınız ve sizin için açık olmayan şeyler varsa, ya da daha fazla bilgi isterseniz araştırmacıya sorunuz.

Araştırmanın amacı, lise çağındaki gençlerin internet kullanımını sosyal destek ve yalnızlık gibi değişkenlere göre aralarındaki ilişkiyi belirleyebilmektir. Araştırma için, internet bağımlılığı ölçeği, yalnızlık ölçeği, algılanan sosyal destek ölçeği ve genel bilgi formu kullanılacaktır. Formlar size dağıtılıp, aynı gün içerisinde iki ders saati sonra toplanacaktır. Sorular çoktan seçmelidir ve sadece bir şık işaretlenmelidir. Bu araştırmanın bir riski veya istenmeyen bir etkisi yoktur. İnternet bağımlılığı ile ilgili araştırmalara katkı sağlayacağı için, bu konuda önemli bir araştırmadır. 290 civarında öğrenciye uygulanacaktır.

Çalışmaya katılmak tamamen **gönüllülük** esasına dayanmaktadır. Çalışmaya **reddetme** veya katıldıktan sonra çalışmadan **çıkma** hakkında sahibsiniz. Çalışmayı yanıtlamanız, araştırmaya katılım için onay verdiğiniz biçimde yorumlanacaktır. Bu formlardan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacaktır. Araştırmacı tarafından uygun görülmeyen ölçekler araştırma dışı tutulabilir. Bu araştırma için sizden herhangi bir ücret talep edilmemektedir. Ayrıca size herhangi bir ödeme de yapılmayacaktır. Sizden alınan cevaplar yalnızca bu araştırma için kullanılacaktır ve bilgileriniz hiç kimse ile paylaşılmayacaktır.

Araştırmaya verdiğiniz destek için teşekkür ederiz.

Sayın Nüzhet Özlem Taşdemir tarafından Haliç Üniversitesi Uygulamalı Psikoloji Yüksek Lisansı'nda bir araştırma yapılacağı belirtilerek bu araştırma ile ilgili yukarıdaki bilgiler bana aktarıldı. Bu bilgilerden sonra böyle bir araştırmaya "katılımcı" olarak davet edildim.

Eğer bu araştırmaya katılırsam araştırmacı ile aramda kalması gereken bana ait bilgilerin gizliliğine bu araştırma sırasında da büyük özen ve saygı ile yaklaşılacağına inanıyorum. Araştırma sonuçlarının eğitim ve bilimsel amaçlarla kullanımı sırasında kişisel bilgilerimin ihtimamla korunacağı konusunda bana yeterli güven verildi.

Projenin yürütülmesi sırasında herhangi bir sebep göstermeden araştırmadan çekilebilirim. (Ancak araştırmacıları zor durumda bırakmamak için araştırmadan çekileceğimi önceden bildirmemim uygun olacağına bilincindeyim) Ayrıca bana herhangi bir zarar verilmemesi koşuluyla araştırmacı tarafından araştırma dışı da tutulabilirim.

Araştırma için yapılacak harcamalarla ilgili herhangi bir parasal sorumluluk altına girmiyorum. Bana da bir ödeme yapılmayacaktır. Bu araştırmaya katılmak zorunda değilim ve katılmayabilirim. Araştırmaya katılmam konusunda zorlayıcı bir davranışla karşılaşmış değilim. Bana yapılan tüm açıklamaları ayrıntılarıyla anlamış bulunmaktayım. Kendi başıma belli bir düşünme süresi sonunda adı geçen bu araştırma projesinde "katılımcı" olarak yer alma kararını aldım. Bu konuda yapılan daveti büyük bir memnuniyet ve gönüllülük içerisinde kabul ediyorum. İmzalı bu form kâğıdının bir kopyası bana verilecektir.

Yukarıda gönüllüye araştırmadan önce verilmesi gereken bilgileri gösteren metni okudum. Bunlar hakkında bana yazılı ve sözlü açıklamalar yapıldı. Bu koşullarla söz konusu klinik araştırmaya kendi rızamla hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

Gönüllünün Adı-soyadı, İmzası, Adresi (varsa telefon no., faks no,...)

Velayet veya vesayet altında bulunanlar için veli veya vasinin Adı-soyadı, İmzası, Adresi (varsa telefon no., faks no,...)

Açıklamaları yapan araştırmacının Adı-soyadı, İmzası

Rıza alma işlemine başından sonuna kadar tanıklık eden kuruluş görevlisinin Adı-soyadı, İmzası, Görevi

Ek-3: Genel Bilgi Formu

Sevgili Öğrenciler,

Bu çalışma, “Gençlerde algılanan sosyal destek ve yalnızlık duygusunun internet kullanımına etkisinin incelenmesi” amacıyla gerçekleştirilmektedir. Anket ve ölçeklere vereceğiniz doğru cevaplar, araştırmama katkı sağlayacaktır. Hiçbir sorunun doğru veya yanlış cevabı yoktur. Sorunun cevabı size göre ne ise seçeneklerden birini işaretleyiniz. İsminizi yazmanıza gerek yoktur. Cevaplarınız gizli tutulacak ve sadece bu araştırma için kullanılacaktır. Lütfen tüm soruları yanıtlayınız. Katkılarınız için şimdiden teşekkürler...

Nüzhet Özlem Taşdemir

Okulunuz :

Cinsiyetiniz: () Kız () Erkek

Yaşınız : (a) 14 (b) 15 (c) 16 (d) 17 (e) 18

Sınıfınız: (a) 9.sınıf (b) 11.sınıf

1. Evde kaç kardeşiniz?

(a) Tek Çocuk (b) 2 Kardeş (c) 3 Kardeş (d) 4 Kardeş (e) 5 Kardeş ve Üzeri

2. Siz kaçınıcı çocuksunuz?

(a) İlk (b) Ortanca veya ortancalardan biri (c) Son

3. Anne sağ mı?

(a) Evet (b) Hayır

4. Anne öz mü?

(a) Evet (b) Hayır

5. Baba sağ mı?

(a) Evet (b) Hayır

6. Baba öz mü?

(a) Evet (b) Hayır

7. Anne baba birlikte mi?

(a) Evet (b) Hayır

8. Annenizin eğitim durumu nedir? Herhangi bir sınıftan terk ise belirtiniz.

(a) Okur-Yazar Değil (b) İlkokul (c) Ortaokul (c) Lise (d) Üniversite ve üstü (e) Diğer (terk ise belirtiniz).....

9. Babanızın eğitim durumu nedir? Herhangi bir sınıftan terk ise belirtiniz

(a) Okur-Yazar Değil (b) İlkokul (c) Ortaokul (c) Lise (d) Üniversite ve üstü (e) Diğer (terk ise belirtiniz).....

10. Annenizin size olan yaklaşımı hakkında ne düşünürsünüz?

(a) Olumlu ve Destekleyici (b) İlgisiz (c) Otoriter (d) Aşırı koruyucu (e) Mükemmeliyetçi

11. Babanızın size olan yaklaşımı hakkında ne düşünürsünüz?

(a) Olumlu ve Destekleyici (b) İlgisiz (c) Otoriter (d) Aşırı koruyucu (e) Mükemmeliyetçi

12. Anneniz sizi mutlu edecek kadar size zaman ayırır mı?

(a) Evet (b) Hayır

13. Babanız sizi mutlu edecek kadar size zaman ayırır mı?

(a) Evet (b) Hayır

14. Kendinize ait odanız var mı?

(a) Evet (b) Hayır

15. Hayatınızda hiç psikiyatrik tanı aldınız mı? Cevabınız "Evet" ise tanıyı yazınız.

(a) Evet (b) Hayır Tanı:.....

16. Arkadaşlarınızla ne sıklıkta sosyal faaliyette bulunursunuz?

(a) Haftada en az 5-6 Gün (b) Haftada 3-4 Gün (c) Haftada 1-2 Gün (d) Hiç

17. Arkadaşlarınızla sosyal faaliyetlerde bulunmanızı hangisi etkiler?

(a) Çok ders çalışmak

(b) Bilgisayar ve internetin başında zaman geçirmeyi daha çok sevmek

(c) Harçlığımın sosyal etkinlikler için yetersiz oluşu

(d) Ailemden izin alma konusunda yaşadığım sıkıntı

(e) Diğer (lütfen açıklayınız).....

18. Kendinize çok yakın gördüğünüz kaç arkadaşınız var?

(a) Hiç yok (b) 1-2 yakın arkadaş (c) 3 ve üzeri

19. Evinizde internet bağlantınız var mı?

(a) Evet (b) Hayır

20. Evinizde internet bağlantınız ne kadar süredir var ?

(a) 1 yıldan az (b) 1-2 yıl (c) 3 yıldan fazla

21. İnterneti kullanma sıklığı anlamında kendinizi nasıl tanımlarsınız ?

(a) Her gün (b) Haftada 4-5 Gün (c) Haftada 2-3 Gün (d) Haftada 1 Gün (e) Hiç

22. İnternete hangi amaçla bağlanıyorsunuz?

(a) Oyun (b) Sohbet-Arkadaşlık (c) Eğitim (d) Film İzleme (e) Araştırma

23. İnternete bağlanamadığınızda (derslerin yoğunluğu, bağlantı sorunu) kendinizi nasıl hissedersiniz?

(a) Çok problem etmem, daha sonra bağlanabilirim (b) Gergin olurum, aklım hep internettedir.

EK-4: UCLA Yalnızlık Ölçeği

Aşağıda çeşitli duygu ve düşünceleri içeren ifadeler verilmektedir. Sizden istenen her ifadeye tanımlanan duygu ve düşüncüyü ne sıklıkla hissettiğinizi ya da düşündüğünüzü her ifade için bir tek rakamı daire içine alarak belirtmenizdir.

Ben bu durumu **HİÇ** yaşamam.

Ben bu durumu **NADİREN** yaşıyorum

Ben bu durumu **BAZEN** yaşıyorum

Ben bu durumu **GENELLİKLE** yaşıyorum

Ben bu durumu **HER ZAMAN** yaşıyorum

SIRA		HİÇ	NADİREN	BAZEN	GENELLİKLE	HER ZAMAN
1	Kendimi çevremdeki insanlarla uyum içinde hissediyorum.					
2	Arkadaşım yok.					
3	Başvurabileceğim kimse yok.					
4	Kendimi tek başıyım gibi hissediyorum.					
5	Kendimi bir arkadaş grubunun bir parçası gibi hissediyorum.					
6	Çevremdeki insanlarla bir çok ortak yönüm var.					
7	Artık hiç kimseyle samimi değilim.					
8	İlgilerim ve fikirlerim çevremdekilerce paylaşılmıyor.					
9	Dışadönük bir insanım.					

10	Kendimi yakın hissettiğim insanlar var.					
11	Kendimi toplum dışı bırakılmış hissediyorum.					
12	Sosyal ilişkilerim yüzeyseldir.					
13	Hiç kimse beni gerçekten iyi tanımıyor.					
14	Kendimi diğer insanlardan soyutlanmış hissediyorum.					
15	İstediğim zaman arkadaş bulabilirim.					
16	Beni gerçekten anlayan insanlar var.					
17	Bu derece içime kapanmış olmaktan dolayı mutsuzum.					
18	Çevremde insanlar var ama benimle değil.					
19	Konuşabileceğim insanlar var.					
20	Derdimi anlatabileceğim insanlar var.					

Ek-5: Algılanan Sosyal Destek Ölçeği-R

Aşağıdaki her bir maddeyi okuyarak, Size uygun olanlar için “ <u>Bana Uygun (3)</u> ” Size kısmen uygun olanlar için “ <u>Bana Kısmen Uygun (2)</u> ” Size uygun değilse “ <u>Bana Uygun Değil (1)</u> ” şeklinde işaretleme yapmanız rica olunur.		Bana uygun (3)	Bana Kısmen uygun (2)	Bana uygun değil (1)
AİLEM				
1.	Bana gerçekten güvenir.			
2.	Sorunlarımı çözmeme yardım eder.			
3.	Bir haksızlığa uğradığımda beni gerçekten destekler.			
4.	Bana gerçekten değer verir.			
5.	Bana doğru tavsiyelerde bulunur.			
6.	Doğru kararlar vermeme yardım eder.			
7.	Davranışlarımı takdir eder.			
8.	İlgi duyduğum şeyleri yapmama yardım eder.			
9.	Hatalarımı nazikçe düzeltir.			
10.	Beni gerçekten anlar.			
11.	Bana aile gelirimize göre yeterince harçlık verir.			
12.	İyi ve kötü günlerimde yanımda olur			
13.	Geleceğimle ilgili planlar yapmamda bana yardım eder.			
14.	Üstün, güçlü yanlarımı vurgular.			
15.	İyi ve kötü yönlerimle beni sever.			
16.	Başarılı olmam için bana destek olur.			
17.	Zaman ayırıp sıkıntılarımı gerçekten dinlemez.			
18.	Arkadaşlarımla ilişkilerimin güçlenmesini destekler.			
19.	Sosyal etkinliklere katılmamı destekler.			
20.	Başarılarımı takdir eder.			
ARKADAŞLARIM				

21.	Bana gerçekten güvenir.			
22.	İhtiyaç duyduğumda beni gerçekten dinler.			
23.	Sorunlarımı çözmemde yardım eder.			
24.	Bir haksızlığa uğradığımda beni gerçekten destekler.			
25.	Bana gerçekten değer verir.			
26.	Doğru kararlar vermeme yardım eder.			
27.	Hata yaptığımda bile beni kabul eder.			
28.	Hatalarımı düzeltmeme yardım eder.			
29.	Beni gerçekten anlamaz.			
30.	Gerektiğinde harçlığını benimle paylaşır.			
31.	Derslerle ilgili bilgilerini benimle paylaşır.			
32.	İyi ve kötü günlerimde yanımda olur.			
33.	Bir şeye sinirlendiğimde beni yatıştırır.			
ÖĞRETMENLERİM				
34.	Amaç, ilgi ve yeteneklerim konusunda benimle konuşur.			
35.	Bana gerçekten güvenir.			
36.	Sorunlarımı çözmeme yardım eder.			
37.	Bir haksızlığa uğradığımda beni gerçekten destekler.			
38.	Bana gerçekten değer verir.			
39.	Bana doğru tavsiyelerde bulunur.			
40.	Doğru kararlar vermeme yardım eder.			
41.	Hatalarımı nazikçe düzeltir.			
42.	Beni gerçekten anlar.			
43.	Üstün, güçlü yanlarımı vurgular.			
44.	Zaman ayırıp sıkıntılarımı gerçekten dinlemez.			
45.	Arkadaşlarımla ilişkilerimin güçlenmesini destekler			
46.	Sosyal etkinliklere katılmamı teşvik eder.			
47.	Çok çalıştığım ya da başarılı olduğum zaman beni över.			
48.	Duygu, düşünce ve inançlarıma saygı duyar.			

49.	Derslerde sorularına içtenlikle cevap verir.			
50.	Bana karşı genellikle adil davranır.			

Ek-6: İnternet Bağımlılığı Ölçeği

Aşağıdaki sorularda, size en uygun düşen şıkkı (X) ile işaretleyiniz:

1. Ne sıklıkla planladığınızdan daha fazla süre internette kalıyorsunuz?

- 1) () Hiçbir zaman
- 2) () Nadiren
- 3) () Bazen
- 4) () Genellikle
- 5) () Her zaman

2. Ne sıklıkla internette kalmak için günlük ev işlerini ihmal edersiniz?

- 1) () Hiçbir zaman
- 2) () Nadiren
- 3) () Bazen
- 4) () Genellikle
- 5) () Her zaman

3. Ne sıklıkla arkadaşlarınızla birlikte olmak yerine interneti tercih edersiniz?

- 1) () Hiçbir zaman
- 2) () Nadiren
- 3) () Bazen
- 4) () Genellikle
- 5) () Her zaman

4. Ne sıklıkla internet kullanan kişilerle yeni ilişkiler kurarsınız?

- 1) () Hiçbir zaman
- 2) () Nadiren
- 3) () Bazen
- 4) () Genellikle
- 5) () Her zaman

5. Ne sıklıkla bir işe başlamadan önce e-postanızı (e-mail) denetlersiniz?

- 1) () Hiçbir zaman
- 2) () Nadiren
- 3) () Bazen

4) () Genellikle

5) () Her zaman

6. Ne sıklıkla okula devamınız internetten dolayı olumsuz etkilenir?

1) () Hiçbir zaman

2) () Nadiren

3) () Bazen

4) () Genellikle

5) () Her zaman

7. Herhangi biri internette ne yaptığınızı sorduğunda ne sıklıkla kendinizi savunur ve ne yaptığınızı gizlersiniz?

1) () Hiçbir zaman

2) () Nadiren

3) () Bazen

4) () Genellikle

5) () Her zaman

8. Çevrenizdekiler ne sıklıkla internette harcadığınız zamanın fazlalığından şikayet eder?

1) () Hiçbir zaman

2) () Nadiren

3) () Bazen

4) () Genellikle

5) () Her zaman

9. Ne sıklıkla okuldaki ders notlarınız ve ödevleriniz internette kalma sürenizden olumsuz yönde etkilenir?

1) () Hiçbir zaman

2) () Nadiren

3) () Bazen

4) () Genellikle

5) () Her zaman

10. Hayatınız hakkında sizi rahatsız eden düşünceleri dağıtmak için ne sıklıkla internete girersiniz?

- 1) () Hiçbir zaman
- 2) () Nadiren
- 3) () Bazen
- 4) () Genellikle
- 5) () Her zaman

11. Ne sıklıkla internete girmek için sabırsızlanırsınız?

- 1) () Hiçbir zaman
- 2) () Nadiren
- 3) () Bazen
- 4) () Genellikle
- 5) () Her zaman

12. Ne sıklıkla Internetsiz hayatın, sıkıcı, boş ve eğlencesiz olacağını düşünürsünüz?

- 1) () Hiçbir zaman
- 2) () Nadiren
- 3) () Bazen
- 4) () Genellikle
- 5) () Her zaman

13. Biri sizi internetteyken rahatsız ettiğinde ne sıklıkla kırıcı konuşur, bağırır veya kızgın davranışlar gösterirsiniz?

- 1) () Hiçbir zaman
- 2) () Nadiren
- 3) () Bazen
- 4) () Genellikle
- 5) () Her zaman

14. Gece geç saatlerde internet kullanmaktan ötürü Ne sıklıkta uykunuz kaçar?

- 1) () Hiçbir zaman
- 2) () Nadiren
- 3) () Bazen

4) () Genellikle

5) () Her zaman

15. İnternette olmadığınız zamanlarda ne sıklıkla interneti düşünür veya internete girmeyi hayal edersiniz?

1) () Hiçbir zaman

2) () Nadiren

3) () Bazen

4) () Genellikle

5) () Her zaman

16. Kendinizi ne sıklıkla internetteyken "yalnızca birkaç dakika daha" derken bulursunuz?

1) () Hiçbir zaman

2) () Nadiren

3) () Bazen

4) () Genellikle

5) () Her zaman

17. Ne sıklıkla internette harcadığınız zamanın miktarını azaltmaya çalışır ve başarısız olursunuz?

1) () Hiçbir zaman

2) () Nadiren

3) () Bazen

4) () Genellikle

5) () Her zaman

18. İnternette kaldığınız süreyi ne sıklıkla saklamaya çalışırsınız?

1) () Hiçbir zaman

2) () Nadiren

3) () Bazen

4) () Genellikle

5) () Her zaman

19. Ne sıklıkla başkalarıyla dışarı çıkmak yerine internette daha fazla zaman geçirmeyi yeğlersiniz?

- 1) () Hiçbir zaman
- 2) () Nadiren
- 3) () Bazen
- 4) () Genellikle
- 5) () Her zaman

20. Ne sıklıkla internette olmadığınızda kendinizi çökmüş, aksi veya sınırlı hissedip, internete girince rahatlarsınız?

- 1) () Hiçbir zaman
- 2) () Nadiren
- 3) () Bazen
- 4) () Genellikle
- 5) () Her zaman

8. ÖZGEÇMİŞ

16.07.1986 tarihinde İstanbul'da doğdu. Ataköy Medeni Berk İlkokulu, Org. Eşref Bitlis Ortaokulu ve Bahçelievler (Y.D.A.) Lisesi'nden mezun oldu. Lisans eğitimini İstanbul Kültür Üniversitesi'nde tamamladı. Şuan Siyavuşpaşa İlkokulu'nda rehber öğretmen olarak görev yapmaktadır. Evli ve bir çocuk annesidir.

